

onda

Quadern de debat

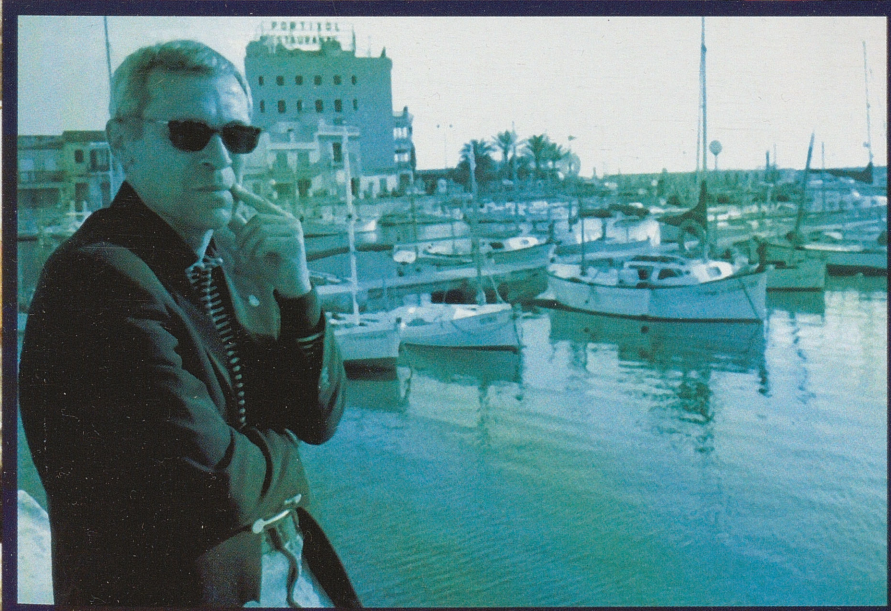
Número 69 - estiu 1999 - 600 pta - 3,61 euros

Turisme i solidaritat

TUI GROUP

TUI
Schöne Ferien!

ULTRAMAR
Tours

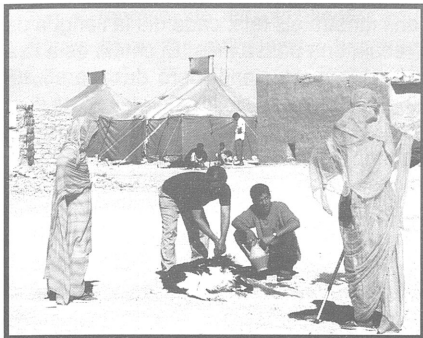

Cúper: "Tornaré"

Estam al vostre costat

A diari. Dia i nit.
Aplicant tecnologia
innovadora,
competitiva
i respectant
el medi ambient,
amb decisió de servei
a la Comunitat Balear.

4-5 hemeroteca i editorial

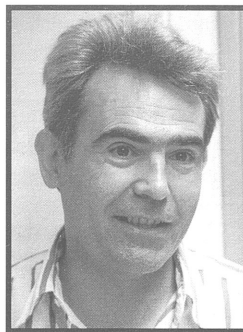
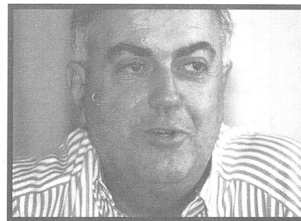

6 solidaritat

Sàhara al cor.
Informe, per Gina Garcías.

24

Tres illes, tres models.
Per Antoni Oliver.

30

Imatges del passat, incògnites del futur.
Entrevista a Miquel Seguí, per Joana Maria Roque.

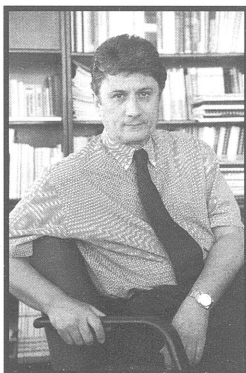

12

Contra l'oblit.
Taula rodona amb Jaqueline Moss, Pere Mulet, Catalina Socas i Àngela Thomàs, per Magdalena F. Mulet.

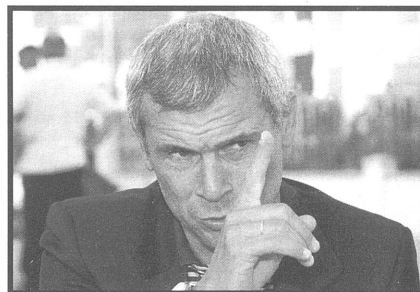
18 turisme

Noves tendències, les mateixes armes.
Entrevista a Antoni Munar, per Maria Ferrer.

36 a fons

"Tornaré".
Entrevista a Héctor Cúper, per Jordi Calleja.

41 la clau d'ONA

ona Quadern de debat

n. 69, estiu 1999

Edita: Fundesba, S.L.

Directora gerent: Sinfo García Gómez.

Director: Sebastià Verd.

Consell assessor: Mateu Carrió (arquitecte), Antoni Fleixes (economista, Jaume Garau (psicòleg), Sinfo García (dir. gerent Fundesba), Pere Mascaró (economista), Francesc Obrador (tècnic turístic), Empar Rocabruna (economista).

Secretària de redacció: Magdalena F. Mulet.

Redacció i col·laboradors: Jordi Calleja, Gina Garcías, Maria Ferrer, Miquel Massutí, Antoni Oliver, Joana M. Roque i Antoni Rosselló.

Disseny i muntatge: Eparrutx, tel. 971 42 09 66 - Palma

Impressió: Imp. Homar. Tel. 971 43 08 61 - Palma

Administració i Publicitat:

Fundesba, S.L. c. Francesc de Borja Moll, 10, entresòl b.
Tel. 971 71 16 61 - Fax 971 71 91 94. 07003-Palma de Mallorca.

Dipòsit legal: PM-608-1992

Preu: 600 pessetes (3,61 euros) - Subscripció: 5.000 pta. (30,60 euros) per any (10 números)

(Miquel Massutí és l'autor de totes les fotografies no signades)

Tarja de subscripció

En

Adreça

Ciutat Tel

C/c. Banc o Caixa d'Estalvis

Signatura:

Per a subscripcions, copiau aquesta tarja i adreçau-la a **Fundesba, S.L.**
c. Francesc de Borja Moll, 10, entresòl b. 07003-Palma de Mallorca, o
telefonau al 971 71 16 61 - Fax 971 71 91 94 - e mail: fundesba@jet.es

Diario de Mallorca

EDITOR: PEDRO PABLO ALONSO. EDITORIAL: ALONSO. DIRECCIÓN: PEDRO PABLO ALONSO. REDACCIÓN: C/ ALFONSO, 10. TEL. 0035 200 00 00. FAX: 0035 200 00 00. PRECIO: 100 Ptas. (IVA INCLUIDA). C/ ALFONSO, 10. TEL. 0035 200 00 00. FAX: 0035 200 00 00. ALMUDENA: C/ ALFONSO, 10. TEL. 0035 200 00 00. FAX: 0035 200 00 00.

DEPORTES
El Mallorca gana al Celta i logra plaza de Liga de Campeones

INDICE
El Mallorca gana al Celta i logra plaza de Liga de Campeones. Pàgines 3 a 7. El primer dia de la temporada. CLASIFICACIÓN LIGUERA DE LA LIGA DE CAMPEONES.

El PP pierde la mayoría absoluta en el Parlament

La disminución de diputados conservadores se fraguó en Menorca y en las Pitiüses. Pàgines 3 a 44

Composición del Parlament balear:

Partido	Votos	Diputados
PP	28	13
PSOE	17	8
PSM	5	2
UD	4	2
UM	3	2
CIU	1	1

Mallorca podría reeditar el Pacto de Progreso. Los electores del Partido Popular de la isla han votado a favor de la presidencia de UM sobre un acuerdo con el PSM y la CIU.

L'HORA DELS PACTES

El titular del **Diario de Mallorca** del dia següent al 13-J resumia perfectament allò que havien estat les eleccions autonòmiques: "El PP perd la majoria absoluta del Parlament". I, endemés, a continuació, explicava en titulars menors el perquè de tot el que acabava de passar: que a les Pitiüses els pactes progressistes -la coalició d'esquerrres- aconseguia vèncer per primera vegada el PP d'Abel Matutes, que a Menorca PSOE i PSM tendrien majoria en el Consell Insular i que a Mallorca, si UM ho vol, podria reeditar-se el Pacte de Progrés.

L'única bona notícia de la nit electoral per al PP va ser salvar *in extremis* la majoria absoluta de Cort. Però després s'ha sabut que aquesta majoria penjava d'un fil i, de fet, la Junta Electoral li va llevar a la primera jornada de recompte.

Per contra, els socialistes han salvat la cara, el PSM ha mantingut la seva força i EU ha reulat, encara que ha pogut conservar una digna presència parlamentària. I, això sí, Unió Mallorquina torna a ser la clau. Tots els somnis de Maria Antònia Munar semblen complir-se.

Ara, per tant, és l'hora dels pactes i, tal vegada, d'un canvi històric: d'un Pacte de Progrés

a escala de la Comunitat Autònoma. Francesc Antich al Consolat de la Mar i tres dones, Pilar Costa a Eivissa, Joana Barceló a Menorca i Maria Antònia Munar a Mallorca, al capdavant dels consells insulars.

I també es podria donar una reedició del pacte de Madrid, quan Unió Mallorquina, fa ara setze anys, donà la majoria a Cañellas. Seria, és clar, d'una altra manera, amb Jaume Matas, i suposaria, tal vegada, un intent de recuperar la història. D'aquí poc (possiblement abans de la publicació d'aquest número d'ONA) ho sabrem. UM té la paraula.

prop de vint mil, una de les majors manifestacions que mai no s'havien fet a Palma.

I és que el moment és molt delicat. Més enllà dels correllengües, de les cadenes humanes i de la resta de mobilitzacions, la realitat quotidiana ens mostra els fets: cada dia la llengua del país recula una passa més. El català és a l'escola, i a les institucions, però desapareix del carrer o, si més no, assistim a la creació de dues Mallorques diferents i, si ningú no hi posa remei, podria arribar el dia en què es veiessin enfrontades.

Precisament les mobilitzacions que anualment organitza l'Obra Cultural Balear tenen una finalitat diferent: volen conscienciar els immigrants i els polítics de la necessitat de preservar la principal senya d'identitat del poble. Un interès que també pertany, o haurà de pertànyer, als nouvinguts.

UN ESTIU DE VAGUES

Dissabte 29 de maig tots els diaris mallorquins es feren ressò de la vaga del transport descrecional. **Última Hora** no en va ser l'excepció i li dedicà gran part de la seva informació local. No debades era la primera gran vaga que afectava el sector turístic, que tot i que només durà nou hores (una sola nit d'angoixa per a l'aeroport) era el pròleg d'un estiu que es presenta sindicalment escalfat.

En aquests moments encara hi ha convocada una nova vaga a l'hoteleria i restauració que afectaria més de setanta mil treballadors durant quatre caps de setmana entre

EL PAÍS

Las tropas serbias consumaron la retirada de Kosovo y la fuerza internacional está lista para desmilitarizar. Solana da la orden de parar la guerra. El Consejo de Seguridad de la ONU aprueba la resolución que pone en vigor el plan de paz.

Pinochet decide personarse en la causa que instruye Garzón en la Audiencia.

SUMARIO
El PIB de Japon crece un 1,5% y rompe la racha de recesión.

LA NOTÍCIA MÉS ESPERADA

Feia dos mesos que l'esperàvem, des del mateix inici exacte dels bombardejos: que s'acabàs la guerra. Era un clam fins i tot dels que justificaven l'acció de l'OTAN com a únic remei per oposar-se al genocidi del règim de Milosevic. Kosovo i Sèrbia han suportat seixanta dies llargs de destrucció fins que, al final, els generals serbis s'han vist obligats a firmar l'acord: les tropes sèrbies es retiren de Kosovo. Però això no significa la pau.

Un nou episodi de la guerra dels Balcans s'acaba de clausurar i en comença un altre. Després de Bòsnia, Kosovo... Europa es frega els ulls, incrèdula, davant la barbàrie. **El País** publicava el dia 11 de juny la notícia: "Solana dona l'ordre d'aturar la Guerra". Ara s'ha de començar a construir la pau a una zona on els fonaments de la pau fa temps que s'han enfonsat.

Hom té por que el trencaclosques iugoslau encara ens doni més esglais.

CLAM PER UNA LLENGUA

Dissabte 8 de maig de 1999 passarà a la història de Mallorca com un dels dies en què la gent mallorquina es deixondí per sortir al carrer i llançar una clam per salvar la seva llengua. El català és en perill, i això ho sap tothom. Segons el diari **Balears** varen ser

18 Última Hora LOCAL 29 de maig de 1999

Desconvocada la huelga de autocares / Se han salvado los autobuses de huelga nueve horas después de su inicio

El presidente de la patronal presentará su "dimisión irrevocable" al estar en contra del acuerdo alcanzado entre sindicatos y empresarios.

Un convenio de dos años con un incremento salarial del 15%.

SENYES D'IDENTITAT Un poble en marxa

Prop de 20.000 persones llançaren un clam per la llengua davant el Consolat

La cadena humana mundial Palma exigent un gir en la política de normalització

PER UNS GOVERNANTS QUE DEFENSIN LA LLENGUA

La cadena humana mundial Palma exigent un gir en la política de normalització. Els participants a la cadena humana mundial Palma exigent un gir en la política de normalització.

En el començament d'una nova època

En el moment de redactar aquest editorial encara no se sap quins pactes han sorgit de les passades eleccions autonòmiques i municipals -llevat dels casos on hi ha clares majories absolutes- tot i que els indicis fan pensar en una reedició del Pacte de Progrés a la Comunitat Autònoma. Podria ser, també, un pacte UM-PP. En qualsevol cas, una cosa és clara: l'electorat, l'escassa meitat que ha pres part a les votacions, s'ha decantat pel canvi a partir del moment en què ha llevat la majoria absoluta als Populars. Govern qui governi, res ja no pot tornar a ser igual. Ha arribat l'hora del canvi..., però, sobretot, ha arribat l'hora de la participació, és a dir, que tots els ciutadans d'aquestes illes, a través dels partits polítics, de les diferents associacions o individualment prenguin part en la política activa de la nostra comunitat. Només així és possible garantir els canvis que la societat reclama i que, d'un vessant o de l'altre del ventall polític, s'ha fet evident, abans i durant la campanya electoral.

De tothom és sabut que la societat balear sofreix des de fa quatre anys un impacte brutal a causa d'un desenvolupament que, si no fos pel risc de caure en l'heterodòxia econòmica, gosaríem a dir que és excessiu i que, endemés, se suma al ja acumulat de les dècades passades. Els excessos es paguen. Ho sabem molt bé a les Illes, com també sabem ja que només és possible ordenar el desenvolupament, perquè sigui sostenible de veritat, des de la cohesió social. Això fa que puguem pensar que el passat 13 de juny és l'inici d'una nova època. Uns hauran triat el canvi des de la permanència en el poder d'aquells que han governat en el passat i que ara, a misses dites, també volien ser els que barataessin el rumb. Els altres hauran escollit una de les múltiples opcions que aspiren al canvi des del mateix canvi. En qualsevol cas, no hi ha dubte que el futur exigeix la màxima participació, el màxim consens, tot el

diàleg social del món, per evitar que l'allau desenvolupista que en aquests moments cau sobre les Illes anul·li tota possibilitat de convivència.

És evident que per intentar aquest consens social serà necessari guarir moltes nafres del passat, alguna de les quals és molt recent i difícil d'oblidar -com el cas dels argentins censats a Formentera- perquè allò que s'ha d'exigir en el futur és, com a mínim, una lleialtat a les regles del joc i, especialment, una lleialtat entre institucions i amb els agents socials. Tot això té una paraula: la cohesió social, quelcom que a la societat balear brilla per la seva absència. Vivim a una societat absolutament desarticulada, on ningú no sap realment on és el poder. Els setze anys de Partit Popular, si més no els setze menys els tres darrers, varen ser d'una deixadesa absoluta del poder. Des del Consolat de la Mar es controlava els ciutadans i es fabricava una màquina electoral impressionant, però no s'exercia el poder polític o, si més no, es deixava a lloure el poder econòmic perquè fes de les Illes allò que més convenia als seus interessos, sense parar esment si aquests convenien o no a la població. Ara, fins i tot des de la dreta, s'ha notat la manca d'articulació social, però és evident que posar remei a aquesta situació no depèn només d'una part de la societat, sinó de tot el conjunt, sobretot si tenim present que aquesta és una societat -els nombres electorals així ho diuen- gairebé dividida en dues meitats que tant de bo no siguin irreconciliables.

Per aconseguir aquest objectiu no s'ha de mirar cap enrere. Les Illes viuen un moment transcendental de la seva història. En els darrers anys s'han fet moltes crides a la sostenibilitat i, fins i tot, s'han aprovat lleis que fa deu anys haguessin estat revolucionàries, i que ara només serveixin per apedaçar el model de desenvolupament vigent per tal que no faci aigua i acabi enfonsant-se. El fet és que les Illes sofreixen una pressió demogràfica gairebé sense prece-

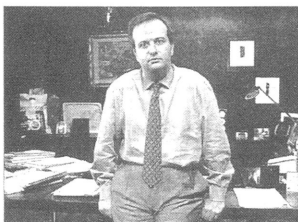
dents, només comparable, en qualsevol cas, al final del boom dels anys seixanta. Una pressió que sociològicament és molt més forta, perquè compta amb dos factors afegits i de signe contrari: la immigració residencial alemanya i, darrerament, la immigració laboral africana. Ambdós són factors que poden ser desequilibradors si al davant no hi ha una societat perfectament vertebrada i, per tant, capaç d'integrar amb tota normalitat els nousvinguts. I d'altra banda, tampoc no és gens clar que amb lleis es pugui aconseguir aturar el creixement urbanístic. La construcció continua pitjant l'accelerador, fins al punt que els mateixos constructors confessen en privat l'espant que de cara al futur els provoca la situació actual.

Tot això ens du a reclamar uns canvis que van més allà de la mateixa constitució del nou Parlament i, en conseqüència, de l'elecció del nou Govern. Uns canvis que s'han de produir tant entre els polítics com a la societat civil. Allò que ja no pot tornar a passar és que escoltem des del poder polític aquell discurs segons el qual per participar a la política fa falta presentar-se a les eleccions. No és veritat. En política es pot i s'ha de participar, també, des de la societat civil. En conseqüència, la prioritat que ha de ser tenguda en compte des del Consolat de la Mar, sigui qui sigui el nou llogater, és tenir present que qui ha de fer front al futur més immediat, al canvi de mil·lenni, és la societat en el seu conjunt i no només una part, per molt legitimada que hagi quedat a les urnes. I per això és necessària la participació. Probablement per a alguns sectors això no implica cap esforç, si més no ideològicament, però sí per a altres que tenen una història on aquesta participació no s'ha donat mai. En qualsevol cas, tant els uns com els altres estan condemnats al pacte o, com a mínim, a un diàleg permanent i sense exclusions. La fragilitat del model social de les Illes així ho exigeix.

EL MUNDO EL DIA DE MAJAS. SIMÓN PEDRO BARCELÓ, 13 DE MAYO DE 1994. ILLES BALEARS

AVISO DE MAJAS
En la mañana de mañana, el grupo Barceló, con el apoyo de los socios, se presentará en el Consolat de la Mar para presentar el plan de desarrollo de la isla de Mallorca. El grupo Barceló, con el apoyo de los socios, se presentará en el Consolat de la Mar para presentar el plan de desarrollo de la isla de Mallorca. El grupo Barceló, con el apoyo de los socios, se presentará en el Consolat de la Mar para presentar el plan de desarrollo de la isla de Mallorca.

En Mallorca ha llegado a la oficina del grupo de trabajo de la isla de Mallorca. El grupo Barceló, con el apoyo de los socios, se presentará en el Consolat de la Mar para presentar el plan de desarrollo de la isla de Mallorca. El grupo Barceló, con el apoyo de los socios, se presentará en el Consolat de la Mar para presentar el plan de desarrollo de la isla de Mallorca. El grupo Barceló, con el apoyo de los socios, se presentará en el Consolat de la Mar para presentar el plan de desarrollo de la isla de Mallorca.

«En Mallorca no deberíamos añadir ni una sola plaza hotelera más»

NI MÉS HOTELS NI MÉS URBANITZACIÓ

En poc menys de quinze dies dos qualificats representants de l'empresariat turístic de les Illes s'han manifestat a favor de paralitzar l'increment de places, ja siguin hoteleres o residencials, que encobreixen una nova oferta d'hostatge. Primer va ser Simó Pere Barceló, vicepresident del grup Barceló, a *El Día* i dies més tard Miquel Fluxà, president d'Iberostar, quan presentà als mitjans de comunicació els comptes i els projectes de la seva empresa.

Les Illes ja no poden suportar més pressió i els que més convençuts n'estan són els empresaris del sector, que veuen com un excés de competència pot arruinar el negoci o, si més no, els interessos que tenen dipositats a les Balears. Ja no fan falta més paraules. Ja no basten les lleis, sinó que s'ha de passar a l'acció.

Viatge als campaments de refugiats de Tinduf

Sàhara al cor

Per Gina Garcías

"El primer te és amarg com la vida, el segon és dolç com l'amor, el tercer és suau, com la mort". Muley ens explica amb aquesta frase el sentit del ritual que ens ofereixen. Té vint-i-set anys, és professor de física i matemàtiques i l'única persona que parla correctament el castellà de l'ampla família que ens hosteja a una *jaima* (tenda de campanya) dels campaments de refugiats saharians de Tinduf, al sud-oest d'Algèria. Acabam d'arribar de Mallorca un centenar de persones, en un viatge d'una setmana organitzat per l'Associació d'Amics del Poble Saharià. Ens han distribuït, en grups de tres o quatre persones, a les *jaimes* familiars dels refugiats. Conviurem amb ells. Les *jaimes* són amples tendes de lona, de devers set metres per costat. Estam asseguts a terra, sobre unes catifes multicolors fixades sobre l'arena. El te és el ritual de l'hospitalitat, també la forma d'ocupar les mans, el temps, l'estómac, en aquest exili inhòspit que ja dura quasi vint-i-cinc anys. A la tetera l'herba procedent

de l'Índia s'escalfa successivament tres vegades de forma diferent, que donen lloc a un ritual de tres rondes dirigit per la dona més vella de la família: el primer te és amarg, com la vida dels refugiats. El segon és dolç, com quasi sempre l'amor, el tercer és suau com aquí la mort no podria ser altra cosa que el traspàs serè i esperançat a una promesa allunyada d'aquesta dissort.

Hem viatjat en vol directe des de Palma en un avió algerià amb la bodega carregada de material d'ajuda humanitària canalitzada pel Fons de Solidaritat: roba de marca falsificada, material mèdic i eines i peces de recanvi per reparar els automòbils que varen ser lliurats en anteriors campanyes. L'ajuda internacional és l'única font de subsistència dels refugiats saharians als camps d'Algèria que anam a visitar. Hem aterrat a les tres de la matinada a l'aeroport militaritzat de Tinduf on ens esperava una delegació del Front Polisari que ens ha conduït al Centre d'Acollida de Rabuni, on hem

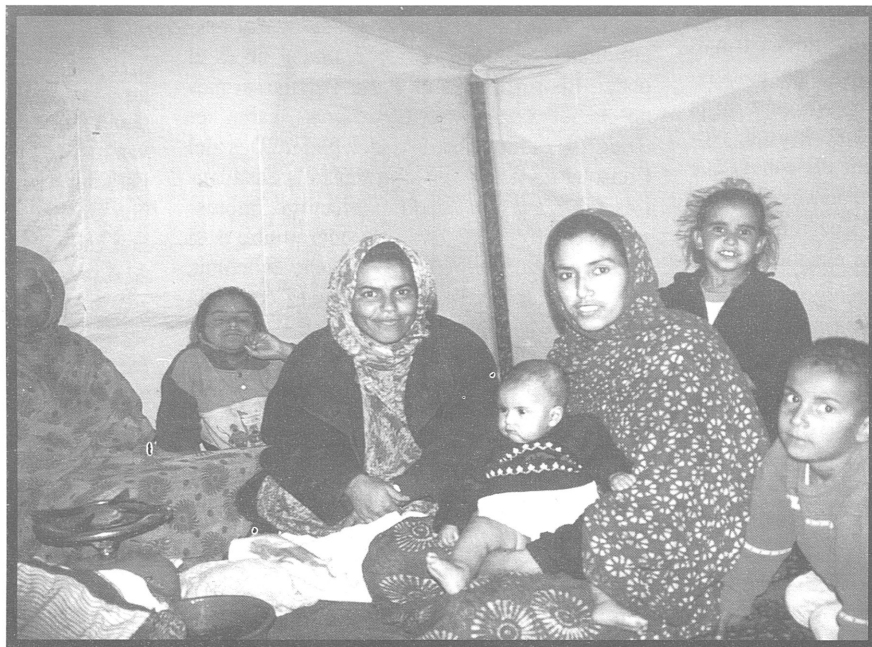
arribat a les sis de la matinada. És una petita concentració d'edificacions on se situa el Centre d'Observació de les Nacions Unides i les seus ministerials del Govern provisional del Sàhara Occidental. És, a l'igual que els campaments de refugiats, un petit illot de desert

ment als campaments de refugiats, utilitzant els permisos especials que el seu treball a la sanitat pública li concedeix. La resta del grup hem viatjat en autobusos desmanegats que, abans de conduir-nos a la *wilaya*, han fet una aturada a l'Escola de Dones situada entre Rabuni i Smara on hem realitzat la nostra primera visita de campanya.

L'escola de Dones

"L'Escola de Dones 27 de febrer" va ser creada el novembre del 1978 per respondre a la necessitat urgent de preparar dones que organitzassin la vida civil als campaments de refugiats, mentre els seus homes eren, i són, a la guerra, per recuperar o mantenir els territoris alliberats. Estudien infermeria, magisteri, secretariat i oficis de teixit i confecció. I com a base comuna, una campanya permanent d'alfabetització al conjunt de la població. Ara

ja, amb el pas del temps, algunes d'aquestes dones aconsegueixen beques a través de les ONG per a fer cursos de reciclatge o d'especialització a l'estranger. L'escola, situada en un recinte emmurallat que la protegeix dels vents més forts, té una guarderia per als fills de les alumnes i de les professores, i una escola primària. Hi ha un taller de confecció de les estores que el Govern provisional proporciona a les noves parelles saharianes juntament amb la *jaima* que es convertirà en la seva llar. Les autoritats consideren que aquesta Escola de Dones ha constituït un suport fonamental per al manteniment dels camps de refugiats i per a la formació de les noves generacions saharianes. Aquí deixam les quaranta capses de roba de marca falsificada que un jutjat de Girona confiscà i va ordenar que se cedissin a una organització humanitària en lloc de destruir-les. Les dones s'encarregaran de repartir la roba als campaments veïns.

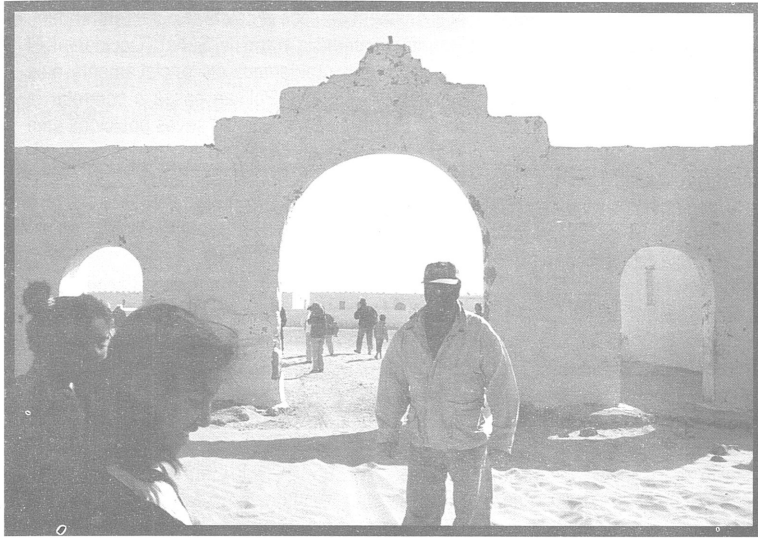
Una família de refugiats.

Foto: Gina Garcías.

algerià cedit temporalment als saharians que hagueren de fugir. El vent bufa implacable des de fa setmanes i transforma l'arena en ràfegues d'agulles que se'ns claven als escassos centímetres de pell descoberta. Després d'una nit sense dormir hem pogut descansar unes hores a les tendes de campanya col·lectives del centre d'acollida. Per berenar, llet en pols, cafè i trossos de pa tou amb una peculiar confitura de base desconeguda. Aquí quedarà durant tota la setmana el pediatre mallorquí Pep Bibiloni, que du a terme un programa de vacunació infantil i el seguiment de les malalties que afecten els nins refugiats. Aquí queda amb els lots de vacunes duts des de Palma i finançades per la Unicef, amb milers de fitxes per fer el seguiment sanitari de la població infantil, amb un ordinador i una impressora ja utilitzats a Palma. Pep Bibiloni du a terme aquesta tasca amb coratge i mètode. Sap que d'ell depèn la continuació d'un programa que va iniciar fa dos anys i que el compromet a viatjar periòdica-

La dayra

Poc abans del migdia hem arribat a la nostra *dayra* (municipi) que es diu Mahbes, situada a la *wilaya* (comarca o metròpoli) de Smara. El Front Polisari ha donat a cada un dels campa-

Porta d'entrada a l'Escola de Dones.

Foto: Gina Garcías.

ments de refugiats el nom d'una de les ciutats que hagueren d'abandonar amb l'ocupació marroquina. Smara era una ciutat santa del Sàhara Occidental. A aquesta *wilaya* es refugien els que varen fugir d'aquella mateixa ciutat i així els seus fills no l'oblidaran i voldran tornar al poble dels seus pares. Arribam a la plaça de l'Ajuntament, un dels pocs edificis construïts i allà, un nígul multicolor de dones vestides amb *melfes*, cobertes amb vels i mocadors fins al nas, que mostren només uns ulls molt negres i molt vius que ens afitoren i esgarden, espera l'arribada del nostre camió per distribuir-nos entre elles, disposades a hostejar-nos a la seva *jaima*, a fer-nos dinar, a convidar-nos a la cerimònia dels tres tes, que es repetirà el matí, l'horabaixa i el vespre, a explicar-nos rudimentàriament com viuen, què esperen.

Ens destinen al barri número u. Les *jaimes* s'alineen espaiades al mig del desert, formant un redós ample. Devora cada tenda, dues petites construccions d'adob completen l'habitatge. Tot és del mateix color apagat i silenciós de l'arena, i el poblat es fon en una mar terrosa i morta que només a estones altera el bullici multicolor dels vestits de gasa de les dones musulmanes que traginen per defora, o el negre implacable dels *darrashs* que vesteixen els homes. Fatma Said Bunna és la nostra amfitriona. Edat indefinida. Seca, pàl·lida, la cara consumida, tot i que sens dubte va ser molt bella. Els vels dels colors del foc envolten de misteri el seu rostre silenciós. Del marit, sempre absent (sembla que fa feina a Mauritània) ningú no en parla. Viu amb els seus dos fills petits i dos nebots més grans que deixaren els

pares als territoris ocupats, i té també al seu càrrec una altra guarda de nins que en tota la setmana no arribarem a aclarir de qui són.

Ens somriuen constantment, perquè no saben què ens han de dir. Ens presentam, oferim als nins alguns regals que els organitzadors ens varen dir que és costum dur des de l'estranger. Mentre, Fatma comença a fer el te. Tot d'una arriba Muley, el jove professor de la família, que serà el nostre intèrpret. Lentament la tertúlia es va animant. I ens ofereixen dinar: ensalada de tomàtiga i ceba amb ous i patata bullits i -avui és un dia especial- bistec de camell!, una carn corretjosa que per a ells

és un gran luxe, però que a nosaltres se'ns transforma a la boca en una pilota difícil d'empassar. Només ens acompanya a la taula Fatma i una neboda. Fatma menja poc, quasi tot ho deixa al plat. Nosaltres feim esforços per complir la cortesia d'acabar-nos-ho tot. Només després d'un parell de dies descobrirem per atzar que a la caseta exterior on hi ha la cuina, els nins esperen per dinar les restes dels nostres plats.

L'aigua

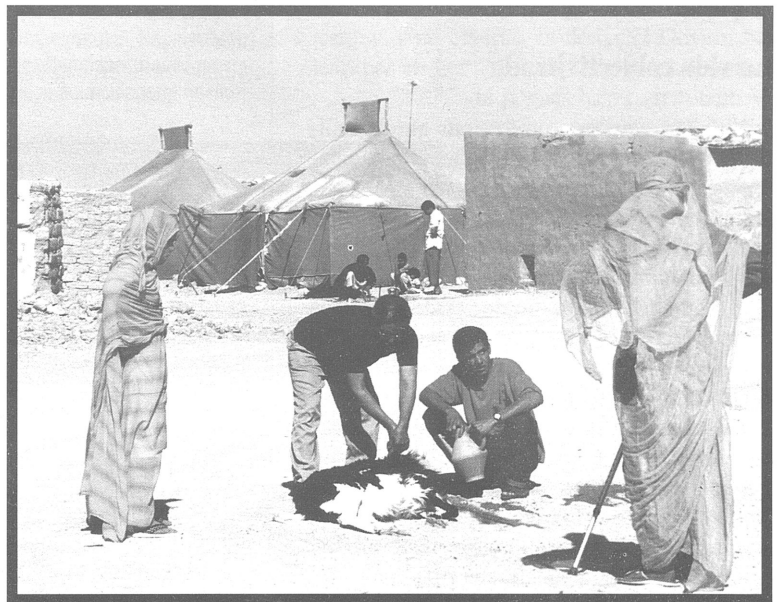
Duim pastillettes per desinfectar l'aigua, ens han advertit que està contaminada. No calen, el Govern ha distribuït aigua embotellada algeriana a les *jaimes* on hi ha hostes. Aquest és un poble molt net, però sense recursos. La *jaima*, una cessió del govern a cada família, és l'espai on es fa la vida, s'asseuen a terra i dormen sobre coixins. Un armari guarda totes les pertinences de la família consistents en mantes per al vespre, algunes fotografies, llibres escolars. Quatre

obertures permeten que passi l'aire els dies de calor, a un lloc on les temperatures mitjanes a l'estiu són superiors als 45 graus. A fora, els dos petits habitacles d'adob descobreixen les seves funcions. Un és la cuina, amb un fogonet de butà i un altre de carbó. L'altre, un excusat amb el trespol encimentat, on també pots dur un poal d'aigua i fer-lo servir de dutxa. L'escrupolosa netedat visible no impedeix que el vespre surtin del forat desenes d'esgarrafosos escarabats que brillen endimoniats a la llum de la llàntia.

El vespre

El primer horabaixa passa lentament, bevem te, visitam les *jaimes* veïnes, fins que arriba esplendorós el vespre. Al desert la posta de sol és un prodigi de serenitat i després la foscor s'expandeix i s'il·lumina amb multitud d'estrelles tan clares que dissolen la nit i eixamplen el cor. És quan les nines perden la vergonya, s'agafen de la mà i canten les cançons saharianes, que sempre exalten la guerra, la bellesa o l'amor i les ballen en rotllos. I és també quan el jove Omar, que en tot el dia no es lleva de damunt una *xupa* de cuir negre i una ràdio casset de piles, s'obstina a aprendre de tu el ritme impossible de Michael Jackson.

El vent ha calmat, l'aire dolç del desert no ens abandonarà durant tota l'estada als campa-

Dia de Pasqua a Tinduf.

Foto: Gina Garcías.

ments de refugiats. Ni el somriure infantil, ni la timidesa dels joves, ni els silencis dels més grans. I coneixerem directament la il·limitada generositat dels que tenen poc, l'esperança refeta amb esforç dia a dia, també la trencada temptació, només insinuada, de voler anar amb tu al teu país, a fer el que sigui, perquè a cops els doblega el cansament.

Les entrevistes

Després d'aquest primer dia de tranquil·litat, l'endemà tot el grup de mallorquins som rebuts per la governadora d'aquesta *wilaya*. Molts dels càrrecs executius d'aquestes comunitats exiliades són ocupats per una dona. Cada *dayra* té la seva batlessa, i hi ha coordinadores en els barris. En aquest temps de resistència i separació, mentre els homes fan preferentment de soldats, o emigren a Mauritània a fer feines temporals, pràcticament tota l'organització de la intendència dels campaments de refugiats és a càrrec de les dones. La governadora de Smara ens explica que aquí les famílies estan acostumades a acollir hostes com nosaltres, perquè "quan el pes es distribueix entre tots ja no pesa" i sobretot, també, perquè les visites d'estrangers els permeten mantenir viva l'esperança que la pressió internacional els ajudarà a tornar a la seva terra. Ells són poc més de cent mil persones, perdudes al desert, sense capacitat de recuperar la seva terra si l'ONU i Europa els oblida. Smara té devers trenta mil habitants, distribuïts en sis campaments (les *dayres*) i vint-i-quatre barris. Així eviten altes concentracions de població que provocarien problemes de salut i d'altre tipus. A la *wilaya* viuen sobretot dones i infants. A partir de la secundària els joves estudien a l'estranger: Algèria, Espanya i Cuba, preferentment. Cada municipi (*dayra*) té una escola primària. I hi ha un hospital per a tota la comarca.

La vida col·lectivitzada

No hi ha aquí més professions que la militar, la sanitària i el magisteri, a més dels funcionaris que organitzen la vida als campaments. Ningú no cobra cap sou. El Govern provisional distribueix els béns i els serveis de supervivència a través de la xarxa organitzativa creada. "La governadora ha de fer de pare i de mare de tots", explica. L'aigua és la prioritat principal. Es distribueix en camions a cada barri. Cada grup de *jaimes* té un dipòsit on van tots a cercar poals d'aigua. Si el camió es romp, si per causes imprevistes l'aigua no arriba puntual a la població, els problemes de convivència en forma de crítics i bregues poden arribar a ser greus. Els fems són el segon gran problema. Evitar la contaminació del desert i les infeccions entre els refugiats s'ha convertit en una altra prioritat difícil de resoldre. Així les restes de teixit, menjar i paper es bullen i es donen per menjar a les cabres. El fems inorgànic es guarda en els sacs de farina vells i un pic per setmana un camió passa a recollir-los. Finalment els animals morts es cremen. Cada família procura tenir una cabra per proveir-se de llet fresca. I el dia de la Pasqua musulmana, els que es poden permetre el luxe de comprar-ne més endavant una altra, la maten per fer un festí. Perquè, tot i que no hi ha salaris i que els queviures es racionen i es reparteixen igualità-

Cronologia d'un país que ara no existeix, però que existirà

LA COLONITZACIÓ

En començar el segle XX, Espanya inicia l'ocupació colonial del Sàhara Occidental, que es completa l'any 1934. Pocs anys després es descobreix la gran riquesa mineral del Sàhara. El 1952 una empresa de l'INI comença a extreure'n fosfats. Les tribus saharianes comencen les primeres revoltes l'any 1957. Espanya i França col·laboren en la repressió. El 1960 es produeix la primera declaració de l'ONU que demana la descolonització dels territoris no independents. Però a la vegada es descobreixen nous jaciments de fosfats i el 1961 el Sàhara és transformat per llei en província "espanyola", i s'intensifica l'extracció de fosfats. Repetides resolucions de l'ONU ordenen el 1967 a Espanya acceptar formalment "quan la població ho sol·liciti", l'aplicació del principi d'autodeterminació del Sàhara Occidental. El 1970, com a conseqüència de l'augment de les revoltes independentistes i de la repressió colonial, l'ONU insta a Espanya a celebrar el referèndum d'autodeterminació del Sàhara. Espanya desatén la petició mentre intensifica l'extracció de fosfats.

LA RESISTÈNCIA

El 1973 neix el Front Polisari, que emprèn les primeres accions armades contra l'exèrcit colonial. L'aparició del front nacionalista provoca reaccions diverses: Hassan II del Marroc descarta intervenir en el conflicte saharià-espanyol, mentre l'ONU reitera a Espanya el seu compromís de permetre l'autodeterminació. Espanya fracassa en l'intent de crear un moviment nacionalista espanyol al Sàhara. El Polisari intensifica les accions armades.

LA SEGONA OCUPACIÓ

Novembre del 1975. El Marroc i Mauritània aprofiten les revoltes saharianes i la debilitat espanyola per envair el Sàhara. El 5 de novembre s'inicia la Marxa Verda sobre el Sàhara. Entre el 12 i el 14 de novembre se signa a Madrid l'acord tripartit que cedeix el Sàhara al Marroc i a Mauritània. El 26 de febrer del 1976 els últims contingents de l'exèrcit espanyol abandonen el Sàhara Occidental. L'endemà, dia 27 de febrer, el Front Polisari proclama la República Àrab Sahariana Democràtica (RASD) i comença la guerra.

LA GUERRA

El Polisari orienta les accions militars contra Mauritània i el Marroc. La Cimera de l'OUA demana el cessament del foc i la celebració del referèndum. Mauritània renuncia al sud del Sàhara Occidental. El Marroc ocupa ràpidament els enclavaments més importants i el Front Polisari passa a controlar la resta. El Marroc consolida les seves posicions amb el suport dels Estats Units i no escolta les successives peticions de l'OUA d'abandonar la zona. La resistència sahariana es manté.

L'ACORD

El 1988 el Marroc i el Front Polisari accepten el Pla de Pau de l'ONU, que preveu un alto el foc i la celebració d'un referèndum perquè els saharis decidixin el futur del seu territori. El 6 de setembre del 1991 entra en vigor l'alto el foc. El referèndum es preveu per al gener del 1992.

ELS INCOMPLIMENTS

En la data prevista no se celebra el referèndum. El Marroc no accepta el cens de població realitzat per Espanya el 1974. El Front Polisari no accepta les pretensions marroquines d'incloure al cens desenes de milers de persones que, segons el Marroc, s'havien exiliat al Marroc durant l'ocupació espanyola. L'ONU insta les dues parts a arribar a un acord sobre el cens. Set anys després, i a causa de les dilacions marroquines, la indefinició continua i el referèndum continua postergant-se.

SENSE PÀTRIA

La població sahariana continua dispersa. Una part resta a les ciutats saharianes ocupades pel Marroc. Són ciutadans de segona classe, sense drets civils. Una altra part guarda i defensa els "territoris alliberats", una franja de terreny al sud i a l'est del Sàhara, emmurallada per tots els costats per l'exèrcit marroquí. Aquí els saharis, la majoria homes, viuen aïllats, presoners de la seva pròpia terra. Finalment una altra part, sobretot dones i infants, viu als campaments de refugiats en territori cedit provisionalment per Algèria a l'oest del país, prop de la frontera amb el Sàhara. Tots confien que el referèndum es faci finalment en la primavera de l'any 2000. Si és així, hauran estat vint-i-cinc anys de guerra i d'exili.

riament, hi ha també diferències socials, famílies amb els doblers que envien els homes emigrats, d'altres amb la pensió encara vigent de l'antic exèrcit espanyol, d'altres que es pogueuen endur qualche cosa quan fugiren expulsats pels marroquins.

La festa

La nostra visita va coincidir amb la celebració de la Pasqua sahariana. A les deu i mitja del matí del tercer dia, mentre anàvem a peu a visitar els campaments, presenciàrem el sacrifici successiu d'una desena de cabres. Darrere les *jaimes* morien vessant la darrera brollada

de sang sobre l'arena, degollades amb la precisió d'una ganivetada infringida per algun home de la família. El dinar de Pasqua va consistir en *cous-cous* amb aguiat, excessiu per al nostre estómac, de vísceres de cabra, que és la part de l'animal que s'ha de menjar abans perquè, sense geleres, és la que primer es corromp. Varen ser uns dies en què abundava la proteïna a la ració diària dels campaments, uns dies excepcionalment generosos per als estòmacs d'una població que la resta de l'any alterna les lleties amb l'arròs i el *cous-cous* que les dones fabriquen dia a dia, quotidianament i pacient al portal de les *jaimes*.

L'exili més dur

"El nostre és l'exili més dur. Ja hi ha quasi dues generacions que no han conegut la nostra pàtria, només aquest desert on les condicions de vida són extremadament dures", ens diu a tot el grup de mallorquins el ministre d'Educació, Salk Babih, a una entrevista a l'escola de la *dayra*. "Dedicam l'ajuda internacional bàsicament a l'alimentació, a la sanitat i a l'educació. Els quaranta mil nins que hi ha als territoris ocupats reben tots l'ensenyament bàsic, en

ze anys i ens ha estat esperant quasi dues hores a la porta de l'escola per acompanyar-nos de tornada a la *jaima*. L'any passat va poder anar a Espanya a passar l'estiu amb una família riojana, raó per la qual ara no pot aspirar a venir a Mallorca a les vacances d'estiu que el Govern balear i l'Ajuntament de Palma patrocinen a dos-cents nins saharians. "Aquí a l'estiu -em diu en un espanyol molt rudimentari- no feim res. Tots estam quasi tot el dia ajaguts dins la *jaima*, quasi no menjam, només bevem, de tanta calor que fa."

Ajuda balear al poble saharià.

Foto: Gina Garcías.

escoles mixtes, gratuïtes i laiques, amb un programa d'estudis molt semblant al que es pugui fer a Algèria o a Mauritània, en el qual s'explica, lògicament, la geografia i la història pròpies. A partir dels catorze anys, la majoria van a Algèria a rebre l'ensenyament secundari."

El ministre cita com a exemple de solidaritat internacional el conveni de la RASD amb la mancomunitat mallorquina del Raiguer, on un grup de nins estudia, acollits cada un en diferents famílies, a l'institut de la comarca. Després seran animats perquè es preparin com a soldats, com a metges o com a educadors, les professions que més falta fan per a la reconstrucció del Sàhara. Altres adolescents aconseguixen beques per anar a estudiar a Cuba, França, Alemanya i Espanya. Cita com a exemple un altre conveni amb Astúries per al reciclatge dels professors als mateixos campaments de refugiats. Les autoritats de la RASD eviten que quan els joves ja són professionals vagin a especialitzar-se a l'estranger, temorencs que no vulguin tornar.

En acabar la reunió ja comença a fer fosca. Daina és una de les nines de la família. Té dot-

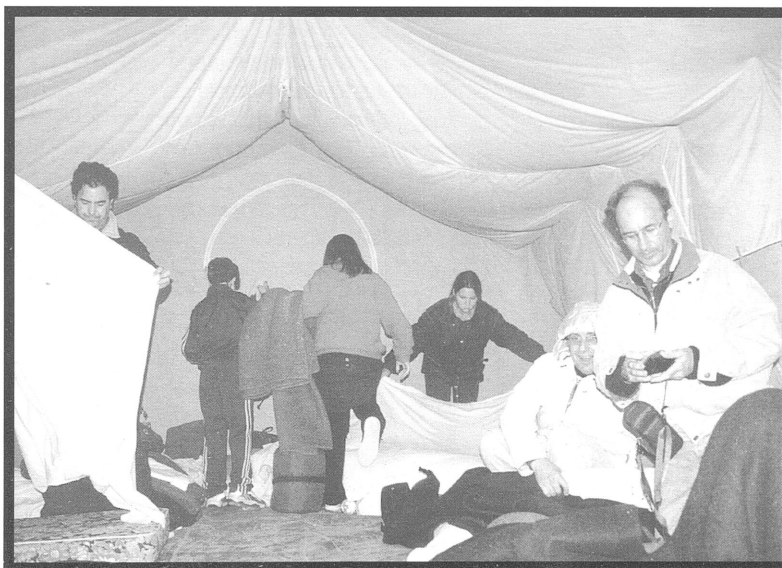
talistes a Algèria, que són bona gent, que els successos que narra la ràdio o la premsa són mentida, són obra de lladres i de mafiosos. Els saharians senten un agraïment intens i cec cap a Algèria.

Ara el govern de la RASD treballa en dos vessants: mantenir l'ajuda humanitària i pre-

Algèria

"Depenem quasi absolutament de la solidaritat internacional", ens ha dit a un altre moment el ministre de Cooperació, Salec Babah. "És una ajuda de subsistència, que no ens permet el desenvolupament. Estam en una situació d'emergència permanent. La nostra màxima preocupació és com subsistirem demà. Algèria ens dóna una ajuda fonamental i inestimable." És per això tal volta que quan més tard, a la *jaima*, li demanam a Laila, denou anys, estudiant de

magisteri a Alger, si no té por de les matances dels fonamentalistes algerians, tota la família es remou i protesta i diu que no hi ha fonamen-

La matinada de l'arribada de l'expedició mallorquina al centre d'acollida. En primer terme, el pediatra Pep Bibiloni.

Foto: Gina Garcías.

Es necessiten observadors

El Fons Mallorquí de Solidaritat ha obert una campanya per captar, seleccionar i formar 250 observadors de les Balears al referèndum d'autodeterminació del poble saharià, que s'espera que es faci a principis de l'estiu del 2000. El Pla de Pau de les Nacions Unides i els acords de Houston entre el Front Polisari i el Marroc estableixen la conveniència que hi hagi observadors de la comunitat internacional en el procés de pau. Espanya s'ha compromès a enviar-ne 8.000, dels quals 250 correspondrien a les Balears. Se cerca, sobretot, la presència de representants d'institucions públiques, universitats, col·legis professionals, judicatura, mitjans de comunicació, organitzacions ciutadanes i partits polítics. Les condicions que es demanen als observadors són ser major d'edat, tenir el suport d'alguna organització, que puguin sufragar-se els costos de l'estada, que puguin estar un mínim de deu dies i un màxim d'un mes a la zona i que participin al seminari de formació que es realitzarà sobre la seva funció. Les inscripcions es poden lliurar a l'Observatori de les Illes Balears. General Riera, 67, 07010-Palma.

parar la infraestructura necessària per fer possible un referèndum que els torni la seva pàtria. L'any passat el sentiren molt a prop, i renunciaren a altres ajudes per obtenir cotxes tot terreny, com els que va donar el Govern balear, per arribar a tots els indrets del desert on

hi pogués haver un votant. Va ser un sacrifici inútil. El desert fa malbé els cotxes sense que el referèndum arribi. Ara el poble que habita els campaments de refugiats fa esforços per renovar l'esperança en l'autodeterminació. La informació que reben a través de les emissores de ràdio governamentals és escassa i grisa. Quan nosaltres ja hem de marxar, les dones i els nins ens acompanyen a la plaça de l'Ajuntament i a punt de dir-nos adéu, -l'ànima trista amagada sota els tuls multicolors- algunes s'atreveixen a demanar-nos que ja que som rics els enviem amb la pròxima expedició una placa solar, perquè els hiverns són molt crus aquí i la bombona de butà que els racionen no els

arriba per tenir llum, escalfar-se i fer menjar, i, a més, ningú no sap quan de temps encara els resta de quedar en aquest desert, exiliats sota una lona des de ja fa tant de temps que molts ja hi han nascut i molts d'altres hi han mort o hi moriran.

A black and white photograph of two men in suits shaking hands in a courtyard. The man on the left is holding a briefcase, and the man on the right is holding a folder. They are standing on a cobblestone path. In the background, there is a large potted plant and a stone pillar. A decorative metal railing is in the foreground.

Qualitat en la Gestió

"SA NOSTRA" és una entitat de persones per a persones, gestionada sota els principis de qualitat total i sempre orientada cap a la satisfacció del client.

La confiança dels nostres clients és un estímul constant de superació. Per això, donam suport als sectors que generen benestar per a la nostra comunitat. Perquè les Balears són la nostra raó de ser.

**"SA
NOS
TRA"**

CAIXA DE BALEARS

Mansur Omar. Ministre de Sanitat:

"Necessitam un poble nombrós i fort"

L'enfrontament amb el Marroc, un país de devuit milions d'habitants, és la causa principal que el Govern saharià impulsi amb èmfasi una política clarament natalista. "Necessitam una població forta i nombrosa per guanyar al Marroc i per repoblar el nostre territori", diu Mansur Omar, ministre de Sanitat. També, per compensar una taxa de mortalitat infantil alta i una esperança de vida que no arriba als cinquanta-cinc anys. Xifres dramàtiques que mostren com són de precàries les condicions de vida d'aquest poble. Els recursos sanitaris són mínims i dependents, com tot, de l'ajuda internacional.

-Quines són les necessitats sanitàries més urgents?

-En primer lloc, la formació de personal sanitari. Demanam als nostres joves que estudiïn medicina. En aquests moments és la nostra prioritat, des que va començar l'exili i la guerra. Des del 1975 hem format cinquanta metges saharis, i sis especialistes en oftalmologia, ginecologia, traumatologia i pediatria. Estan distribuïts a les diferents zones. Estam sota mínims.

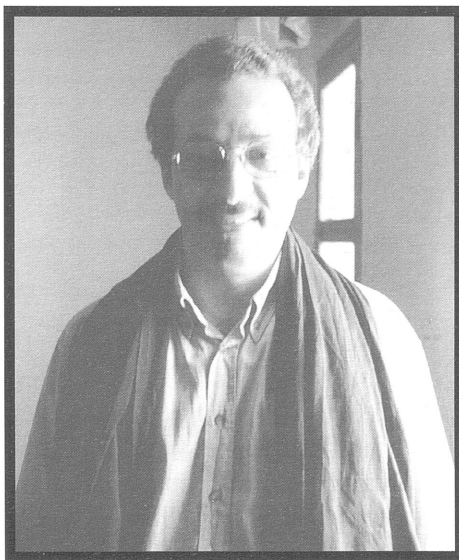
-Com resol la falta d'especialistes?

-Hi ha dotze equips mèdics estrangers que ens visiten durant l'any. Recorren els campaments per operar i per completar les diagnòsis que nosaltres no hem estat capaços de fer. Són equips de metges que durant les seves vacances ens vénen a ajudar. També hi ha hospitals estrangers agermanats amb nosaltres que ens envien delegacions mèdiques.

-Com es cobreix l'atenció primària?

-Feim èmfasi en la prevenció. El nostre problema més greu és el de la contaminació de l'aigua. Pràcticament tots els pous que hi ha als campaments de refugiats estan contaminats. Però també és greu la mala nutrició infantil. Quasi la meitat dels nins saharis pateixen anèmia, en major o en menor grau.

-De què s'alimenten, al desert?

-L'alimentació és deficient. La nostra és una alimentació basada en els cereals i en els llegums. Ens fa falta carn, llet, ous, verdures. El 75% de la població no té recursos per aconseguir aquests productes. La població refugiada als campaments de Tinduf menja carn un o dos pics a l'any. Tenim algunes granges de gallines ponedores: els ous i la carn els repartim prioritàriament entre els nins i els malalts, però no basten. El ramat és escàs i està disseminat, i a més pateix mancances veterinàries. La debilitat és l'ambient més propici per a la malaltia. Per tot això, per a nosaltres ha estat molt important la campanya de vacunació infantil que du a terme aquí el pediatre mallorquí Josep Bibiloni. És una ajuda incalculable per a nosaltres, i per al futur del nostre poble. També Itàlia ens ajuda, amb un programa per compensar la dieta dels nins fins als cinc anys.

-Amb recursos tan escassos, què fa l'atenció primària?

-Sincerament, tractar els casos aguts, i deixar que la població, sobretot la població infantil, s'endureixi i creï les seves pròpies defenses.

-Tota l'atenció sanitària està coordinada i és pública. Com s'organitza?

-A cada *dayra*, o municipi, hi ha una representació sanitària que fa un seguiment de la salut de la població. A cada *widaya*, o regió, hi ha un

hospital. Els metges especialistes fan torns i visites rotatòries als hospitals.

-En quines condicions estan els hospitals?

-Falta instrumental. A més, com que l'atenció primària és molt ajustada, es produeix una gran concentració dels malalts als hospitals. Els hospitals pateixen una pressió molt gran. Per alleugerir-la hauríem d'aconseguir que tots els metges d'atenció primària poguessin tenir un maletí mèdic per resoldre els casos més al seu abast. D'altra banda, també tenim dificultats per traslladar els malalts als hospitals. Aquí molt poques famílies tenen cotxe. Les nostres ambulàncies s'espantlen en dos anys: l'arena del desert, la manca de carreteres, les característiques del terreny, fan malbé tots els vehicles en molt poc temps. Un altre problema és que la gent major no vol anar a l'hospital. Els espanta l'olor a desinfectant, la concentració de gent... s'estimen més quedar a les seves *jaimes*, on hem d'intentar atendre'ls.

-Què es fa amb els malalts greus?

-Quan podem els enviam a Algèria, a Espanya o a Itàlia. Són els països que més ens ajuden. Hi ha malalties que per a nosaltres són difícils de diagnosticar, com el càncer.

-La guerra, la condició de refugiats que pateixen des de fa vint-i-quatre anys, causa un índex superior de malalties mentals?

-Sí. Sobretot a l'inici de la guerra. Detectàrem molts casos de trastorns mentals. Ara han minvat molt, perquè tot i que molts estan separats a causa de la guerra i de l'exili, la família sahariana és molt forta, molt unida, i és un bon suport per als més dèbils. Als malalts greus o agressius els hem d'internar a un centre hospitalari.

-A uns campaments provisionals i al desert, la política mortuòria deu ser delicada.

-A prop de cada *wilaya* hi ha un cementiri on enterram els nostres difunts, segons els ritus de la nostra religió monoteïsta. Però s'ha de tenir en compte que l'islamisme prohibeix incinerar els difunts. Quan puguem tornar al Sàhara totes les famílies seran lliures de traslladar les despulles dels seus familiars estimats.

Taula rodona amb **Jaqueline Moss** (regidora de Benestar Social de l'Ajuntament de Calvià), **Pere Mulet** (representant d'Amnistia Internacional a Mallorca), **Catalina Socías** (gerent de Fons Mallorquí de Solidaritat), **Àngela Thomàs** (membre fundadora de l'Associació d'Amics del Poble Saharià).

Contra l'oblit

Per Magdalena F. Mulet

Des de Mallorca estant, des de l'opulència d'una societat rica i plena, és més fàcil oblidar que prendre consciència. Ara Kosovo, abans altres conflictes que la televisió ens mostrà amb la mateixa intensitat i llenguatge que el darrer partit de la Champion League, remou algunes consciències i dóna peu a espurnes de solidaritat, que poden servir per incendiar, si més no, la compassió que hi ha en cada un de nosaltres.

Kosovo ens preocupa sobretot perquè és gent "com noltros", que ara vaga per Europa davant la mirada estorada d'una comunitat internacional que no sap, no vol, no pot, aturar la pròpia misèria de tots els kosovos que hi ha al si de les societats actuals.

Kosovo és a la televisió i per això existeix, altres injustícies, però, fa anys que es perpetuen: els camps de refugiats del Sàhara, on, segons els nostres convidats, la responsabilitat espanyola és més directa i ineludible, Amèrica del Sud... per no parlar d'Àfrica. Fins i tot citar-los és un lloc comú, però si no se'n parla no passa, i per això les associacions actuen també com aquesta veu de la consciència que quan no patim, sovint se'ns adorm..., perquè acabades les guerres, la lluita és contra l'oblit.

ONA: *El conflicte de Iugoslàvia, avui en boca de tothom, ens ha fet plantejar una reflexió sobre la responsabilitat i el paper de les societats riques. Què hem d'entendre per solidaritat?*

Thomàs: Si hem de parlar de solidaritat, jo crec que ens hem de referir a dos vessants: d'una banda hi ha la necessitat de solidaritat i de l'altra, des del punt de vista dels que donen solidaritat, hem de referir-nos al paper de les organitzacions que coneixen aquests casos i són solidàries.

Quan parlem de solidaritat sempre parlem d'una situació prèvia que és el que realment hem d'analitzar. Si parlem de Kosovo, que ara és el tema més actual, es dona que hi ha solidaritat internacional com a conseqüència d'una situació d'injustícia social, de dificultats... la situació prèvia i greu que pot ésser històrica o que simplement deriva d'una situació de pobresa, perquè es tracta de països sobirans amb tots els drets, que

passen greus dificultats, fruit del mal repartiment de la riquesa al nostre món. Aquest és el vertader drama que hem d'analitzar, i que és evident que mai no serà prou denunciat. Hem d'entendre qui necessita i per què de la nostra solidaritat. Les dificultats, en general, dels països en vies de desenvolupament generen dificultats polítiques, una manca de drets democràtics. Perquè el Fons Solidari Internacional, el Banc Mundial l'ONU... per ajudar un país exigeixen unes passes prèvies de democratització, de camins de democràcia, que en molts de casos només són nominals.

Quant al cas de Kosovo només es pot entendre amb una perspectiva històrica, Iugoslàvia abans de la caiguda del mur de Berlín, amb trenta i busques llengües, amb no sé quantes ètnies, ja era un mosaic i una bomba de rellotgeria, que Tito tenia continguda, era un equilibri inestable, des de fa molts d'anys, però no se n'ha parlat fins ara que tot ha esclatat.

Socias: Quan parlem de solidaritat, i de Kosovo en particular, hem de considerar l'aspecte més polític, en el qual el Fons de Solidaritat no entra, i l'altre que fa referència a tot allò relacionat amb el tema humanitari, de cooperació internacional... és en el qual em puc centrar més. Des del Fons, des de la perspectiva dels ajuntaments, l'ajuda que donam és de tipus humanitari, perquè no podem fer cooperació conjunta des de diversos partits polítics i des de diverses institucions si donam prioritat a qüestions polítiques. Per exemple, si ens referim al poble saharià des del Fons no donam un suport explícit al Front Polisari, sinó que ajudam els camps de refugiats. Aquesta és la raó per la qual en el cas de Kosovo no ens hem integrat a cap de les plataformes que actualment hi ha: Pau als Balcans (que fa concentracions, etc.. i que reivindica el cessament de la intervenció). El Fons en aquest cas no s'implica, perquè hi ha un rerafons polític important. El que hem fet ha estat fer feina amb la Plataforma per Kosovo, amb la qual hem organitzat una campanya d'ajut cap als

Àngela Thomàs.

refugiats, als camps de Macedònia, Montenegro i Albània. Hem obert dos comptes corrents perquè la gent hi faci aportacions, i el compte emergència de 1999, que és el 10% del pressupost anual, doncs l'hem dedicat a aquesta regió. La idea és, d'una banda, comprar el material que faci falta per la via més econòmica, (perquè la recollida directa no sempre és la forma més eficaç i barata d'ajudar). També es va plantejar la recollida d'aliments, que ja es fa a través dels ajuntaments, i medicaments recollits per Apotecaris Solidaris.

Quant als tipus de campanya, el Fons Mallorquí no resol emergències, mai no som els primers a arribar, perquè el nostre enfocament és un altre, en el nostre cas es tracta d'arribar en les millors condicions i no necessàriament els primers. Per això, en el cas de Kosovo, hem coordinat l'esforç amb Catalunya, perquè junts tenim la possibilitat de multiplicar l'esforç i que surti més barata l'ajuda. La forma com intervenim a Kosovo és

en el marc municipalista, amb recollida de menjar i d'aportacions dels socis, de 20 milions, dels ajuntaments de Mallorca, que es destinaran a una intervenció concreta a un camp de refugiats prop de Tirana que està organitzat pels mateixos albano-kosovars i que té un consell de govern intern. És a dir, és una cooperació de municipis a municipi, amb la qual cosa seguim la línia del Fons i, d'altra banda, implicam els receptors. I crec que això és important.

Quant a la col·laboració amb les ONG, es tracta d'implicar la societat civil per fer aquesta combinació el resultat de la qual pot ésser una major efectivitat.

I d'altra banda ens plantejam com definir aquesta ajuda, en principi serà enviar-hi un logístic, una persona que pugui moure's al camp de refugiats. Però més important que resoldre l'emergència podria ésser fer un pla a més llarg termini, perquè una vegada passada l'emergència, la tendència és l'oblit i s'ha de replantejar la reconstrucció del país.

Moss: Des d'un punt de vista d'un ajuntament és un poc diferent, perquè en primer lloc el que fa l'ajuntament és emprar els doblers dels contribuents per invertir en qualche projecte solidari i també sol ésser arran de les demandes ciutadanes. Ara en el cas de Kosovo eren molts els ciutadans que telefonaven a l'ajuntament per demanar què fariem per Kosovo.

Moltes famílies s'ofereixen per hostejar refugiats a les seves cases. I llavors la decisió fou que els que venguessin serien allotjats tots junts, i per tant la nostra ajuda ha estat de recollida d'aliments. He de dir que la resposta dels ciutadans ha estat magnífica, que molta gent ha aportat aliments i que ara s'ha organitzat segons les necessitats, perquè de vegades les coses que aporten no són les més necessàries i per tant el paper de la institució pot ésser també aquest. D'altra banda la principal preocupació dels ciutadans és cercar bons canals per fer les seves aportacions, saber "si arribarà"..., i com a ajunta-

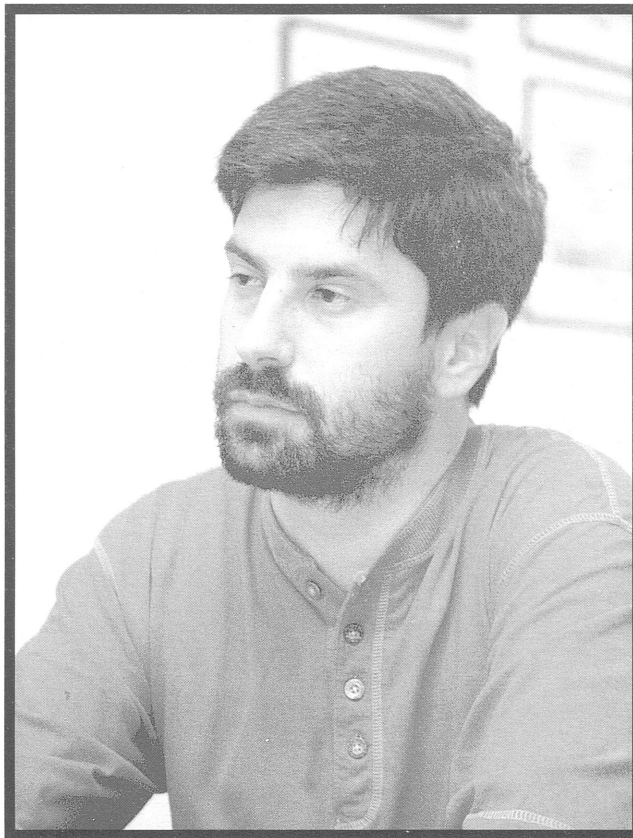
ment, aquest és el nostre compromís també: vetllar perquè arribin a la seva destinació les aportacions, per petites que siguin.

Altres associacions del municipi pel seu compte també han recaptat fons que envien directament a la Creu Roja o per altres canals. En tot cas, crec que és necessari organitzar l'ajuda perquè les aportacions es corresponguin amb les necessitats. I llavors que aquestes ajudes no només responguin a un moment que un determinat conflicte és als diaris, ja que els problemes quan ja no són notícia persisteixen i és necessari continuar amb aquestes ajudes... avui ja ningú no pensa en Txexènia i les coses allà són ben iguals, aquest encara és un drama pitjor.

INFORMACIÓ CONTRA LA IMPUNITAT

Mulet: El conflicte de Kosovo es pot afrontar des de dues perspectives: la política i la humanitària. I des del punt de vista humà, perquè en el tema polític cadascú hi pot dir la seva..., només hi ha un comentari possible: tot i les ajudes procedents des de moltes plataformes i institucions no hem de perdre de vista que el problema dels refugiats, no només d'aquests, sinó de tants de milions de refugiats arran del món, és un problema que correspon resoldre a la comunitat internacional, perquè l'Estatut de Refugiats així ho diu i quan els refugiats han hagut d'estar a les fronteres, dies i més dies. O quan han estat traslladats per l'OTAN sense el seu consentiment, és una responsabilitat de tota la comunitat internacional, que vulnera la norma que ella mateixa s'ha donat, i això és realment greu. Perquè el conflicte dels refugiats s'afronta des d'un punt de vista només humanitari, però també s'ha d'afrontar des d'aquesta altra perspectiva. També vull comentar que a més de parlar i resoldre el conflicte humà que ara es dona també hem de denunciar i parlar de les seves arrels, i el conflicte dels Balcans és causat per la impunitat. La impunitat permet tots aquests abusos del règim iugoslau. I els serveis d'intel·ligència i l'OTAN haurien de difondre la informació del que passa, perquè els responsables sàpiguen que se sap el que passa. Aquesta arma no s'utilitza. La informació és una arma molt important que s'ha d'utilitzar.

Thomàs: El cas del poble saharià és un exemple del que deia Mulet, perquè aquest poble avui ja no és notícia, els saharisans sofriren un èxode igual que el que ara viu Kosovo. I en aquell cas hi hagué una gran responsabilitat espanyola. Tota la història s'ha de recordar, perquè el Sàhara era una província d'Espanya que Franco havia fet l'any 1970. Després d'una manifestació de saharisans a favor d'una autonomia lenta, ells volien autodeterminar-se però eren un poble molt petit amb cent anys de colonització, i fins i tot hi havia gent amiga del poble espanyol, procuradors en Corts que no creien en absolut que Espanya pogués fer-los això, i quan es retirà l'Administració espanyola, per deixar-ho tot en mans de Mauritània i del Marroc, tot i que l'octubre del 1975 hi havia hagut una sentència del

Pere Mulet.

Tribunal de la Haya que deia que el poble saharià no tenia lligams ni culturals ni de relacions amb els seus veïns, sobretot amb el Marroc, país amb el qual, i això ho deia aquesta sentència, no té res a veure amb els saharisans, perquè són cultures i ètnies diferents.

A finals del 1975, principis del 1976 (dia 27 de febrer se'n va el darrer espanyol), la gent que fugia pel desert era bombardejada pels marroquins amb ajuda dels francesos. Explic la situació perquè no surt quasi mai als mitjans, és una situació que des del 1975 fins ara, fa quasi vint-i-cinc anys s'ha consolidat, hi ha generacions de saharisans que ja han nascut als camps de refugiats. I ara "s'usa" Kosovo... però aquesta gent fa vint-i-cinc anys que són a camps de refugiats, i no se'n parla, quasi mai.

Mulet: El paper dels mitjans és fonamental, els mitjans són els que contenen la història, fora dels mitjans no existeix pus una determinada història. Controlen la història i orienten les ajudes.

Thomàs: Exacte. Per això el paper d'associacions com la nostra no només és ajudar, sinó recordar constantment que això és així. Avui ja no se'n recordaria ningú... aquesta gent depèn totalment de les ajudes internacionals, i la seva supervivència depèn que se sàpiga el que passa. La responsabilitat, i això és el que impacta als que hi van, és ben directament espanyola.

Allà molts parlen espanyol, i saharià. La gent gran té els mateixos gusts que nosaltres i contenen els mateixos acudits, perquè ells encara continuen sorpresos del que passa. El poble no entén què ha passat. Ells viuen bàsicament del que els proveeix ACNUR, l'Agència de Nacions Unides encarregada del tema de refugiats, i els diferents comitès i organitzacions de suport del poble saharià. Aquí a Mallorca molts d'ajuntaments col·laboren, i hi ha una important ajuda al poble saharià, també a través dels Fons Mallorquí, i el Govern balear també sol aprovar els projectes que presentem. Però insisteix, a Kosovo pot passar el mateix i d'aquí a vint-i-cinc anys, qui parlarà de Kosovo? Quan acaba el conflicte bèl·lic continua el conflicte humà que pot perpetuar-se, com ha passat al Sàhara. Encara que és molt dur dir-ho, el conflicte passa de moda i la situació es consolida, i aquella gent viu en l'oblit, i la pobresa es perpetua. I la injustícia s'instaura.

Al Sàhara també hi ha desapareguts, es parla de sis-cents. A un moment donat el Marroc ha volgut demostrar que no és així i n'han amollat un parell, perquè cessin les pressions d'Amnistia Internacional i de l'ONU, però les coses són així.

Moss: Fins que retorna la normalitat poden passar molts d'anys i les ajudes s'han de programar i perllongar en el temps.

ONA: I és així?, al marge de la resposta emocional, immediata... quina és la reacció dels mallorquins?

0'7%, UN COMPROMÍS A LLARG TERMINI

Socias: El compromís de mobilització és important, però llavors passa que cada vegada més hi ha un compromís a llarg termini. El 0'7% s'ha establert a tota Mallorca, fa uns anys, molt pocs, se'n començava a parlar. Quant a les intervencions internacionals, van directament proporcionals als interessos que hi pugui haver a la zona.

Els saharians fa vint-i-cinc anys que viuen a camps de refugiats perquè ningú no té interessos a la zona. Ara es parla del referèndum, tantes vegades relegat, ja ho veurem. La comunitat internacional no segueix les mateixes pautes en totes les seves intervencions, la seva actuació és segons interessos i pressions. La política internacional per donar resposta al conflicte del Sàhara és oposada a la que ara s'ha seguit a Kosovo.

Quan un poble és expulsat del seu territori s'hauria de reaccionar sempre igual.

Jaqueline Moss.

LA DENÚNCIA: ARMA i EINA

Mulet: La denúncia, pel mateix motiu que el paper dels mitjans, és fonamental. Ambdues coses van lligades, si hi ha denúncia i s'aconsegueix una presència als mitjans és l'única manera d'aconseguir qualque cosa.

La comunitat internacional ha de tenir un comportament coherent i no pot ésser que a un moment determinat sigui a favor dels drets humans, i a un altre moment no en sàpiga res. A Kosovo ara hi ha molta despesa en bombes i molt poca en ajuda als refugiats i quan es va posar en marxa l'operació militar, igual que es va preveure la despesa d'armament també s'havia de preveure la d'ajuda per a les persones que es desplaçarien.

Moss: Els conflictes s'acaben, entre cometes, però no es resolen... perquè a Bòsnia no hi ha res resolt.

Mulet: De Bòsnia ja no se'n parla, però, què ha passat amb els culpables?, en definitiva són crims impunes, són recurrents i no es resolen a nivell de justícia internacional.

Thomàs: Jo voldria dir, també, que la societat civil, si està informada, sobretot les societats desenvolupades amb un índex econòmic alt, està conscienciada. La informació genera mala consciència i això fa que hi hagi resposta. Disposar dels mitjans que ens fan veure que tres quartes parts del món passa fam, de moltes castes, és una gran sort. Els mitjans exerceixen aquest paper de consciència col·lectiva. Les societats avançades, en el sentit que ara parlem han de creure en la democràcia, perquè només la democràcia és el camí de més justícia. I hem de veure quan anam a votar, què ofereixen els partits

en aquests temes... perquè aquí de moment ningú no ha dit la paraula "guerra". A les nostres societats, el llenguatge és molt simptomàtic... i avui Europa té mil paraules per no dir "guerra", es parla de "conflicte", "intervenció", "missió", "danys col·laterals". Aquests eufemismes, per no dir "mort" i "guerra" demostren la hipocresia de la nostra societat, el llenguatge dels polítics. Aquests països cada vegada són més pobres i quan parlem de la seva situació ens hem de referir a tot això que ara denunciem. Hi ha gent que creu que no s'han de mesclar els temes perquè del que es tracta és de recaptar fons per ajudar, i no és només això... sinó que la reflexió i la denúncia han d'ajudar, perquè tot això no passi. Donar ajuda és una part, però no és suficient. La violació de drets humans permanent s'ha de posar en evidència, perquè aquesta consciència és la que canviarà les coses. A aquest país hi ha hagut un canvi, no perquè ho hagin volgut els partits polítics, sinó

perquè ho ha volgut un grup de gent que va començar amb la campanya del 0'7%, i això sí que dóna consciència que hi ha d'haver un compromís i no només ajudes d'emergència.

LES ONG

ONA: I el voluntariat?

Moss: Les ONG tenen molta d'importància en aquesta continuïtat, perquè els ciutadans quan deixen de veure el conflicte als noticiaris deixen d'ajudar, però el desenvolupament dels projectes el fan les ONG, i aquesta ajuda més canalitzada es pot fer a través del 0'7% dels pressuposts de les institucions.

Socias: A manera d'anècdota vull comentar que hi ha una institució a Mallorca que dóna l'1% del pressupost i com que és la primera val la pena que en quedi constància: el Consell Insular fa ara, al 1999, aquest esforç. Ja que la solidaritat no ha d'ésser només posar els milions al mig a un moment determinat, sinó planificar projectes d'ajuda a llarg termini perquè les coses no passen i ja està, sinó que tenen una continuïtat en el temps i l'ajuda no pot ésser només fruit d'un dia.

Mulet: En el cas de Kosovo, la televisió ens ha venut un conflicte que el que ha pretès és evitar baixes militars.

Thomàs: Els ciutadans hem de creure en la democràcia que es basa en tres drets fonamentals: manifestació, associació i també en la llibertat d'expressió; quan hem vist que es preparava aquesta guerra, cap partit, ningú, no s'ha manifestat ni a favor ni en contra. La societat civil no ha expressat la seva opinió en el tema, la gent només va a votar cada quatre anys i en això no es pot resumir la

GARANTIZA TU EMPLEO

TU FORMACIÓN ES TU FUTURO

CURSOS DE FORMACIÓN CONTINUA

GARANTIZA TU EMPLEO

La formación continua asegura tu futuro profesional y tu cualificación. Para ello, dispones de cursos gratuitos, que son financiados por la Fundación para la Formación Continua (FORCEM) y el Fondo Social Europeo (FSE), que UGT ha puesto en marcha a través de su Plan Intersectorial para 1999.

Estos cursos, dirigidos a trabajadores en activo, puedes elegir diversas materias, entre otras: informática, marketing, idiomas, seguridad y salud laboral, acceso a la universidad para mayores de 25 años,...

Estas acciones formativas, desarrolladas en el marco del II Acuerdo Nacional de Formación Continua, serán impartidas por UGT, en colaboración con IFES-BALEARES.

Solicita información en IFES, UGT o en las federaciones del Sindicato.

Palma de Mallorca

Avda. Gaspar Bennazar Arquitecte, 71
971 76 35 80

Maó

Plaza Miranda s/n, edif. AISS 1º
971 36 98 25

Ciudadella

Avda. Palma de Mallorca, s/n
971 38 27 86

Eivissa

C. Carlos III, 26
971 31 49 30
Avda. Ignacio Wallis, 4
971 31 18 75

ESPECIALIDADES

INFORMÁTICA DE OFICINA

MS OFFICE 97
MS WORD 97
MS EXCEL 97
MS ACCESS 97
MS POWERPOINT 97
INTERNET-INTRANET
REDES LOCALES
DISEÑO DE PÁG. WEB

DISEÑO GRÁFICO

COREL DRAW 8
AUTOCAD, V.14
PHOTOSHOP 5
ANIMACIÓN 3D STUDIO

IDIOMAS

INGLÉS, NIVEL 1, 2, 3
ALEMÁN, NIVEL 1, 2, 3
RUSO, NIVEL BÁSICO
FRANCÉS, N. BÁSICO

GESTIÓN EMPRESARIAL

CONTABIL. INFORMAT.
CONTRATOS Y NÓMINAS
DIRC. Y GEST. RR.HH
SEGURIDAD E HIGIENE EN EL TRABAJO
HABIL. DIRECTIVAS
RELAC. PÚBLICAS
GEST. FISCAL PYME

INSTITUTO DE FORMACIÓN Y ESTUDIOS SOCIALES

democràcia, la societat civil està desmobilitzada.

I per tant la denúncia permanent de la societat civil organitzada de cada vegada és més important. Perquè els partits polítics no fan aquest paper.

ONA: A Mallorca quan es va saber dels primers bombardeigs, la qüestió que es plantejà va esser si això tendria efectes al turisme.

Socias: No en el meu cas.

Thomàs: A mi em sembla increïble que aquesta fos la primera reflexió, francament no ho crec.

Moss: En tot cas, el que va despertar va esser una alarma que això pogués passar.

Thomàs: D'altra banda, la indústria turística, evidentment és pendent d'això. Perquè el turisme cerca seguretat, òbviament. Però això no és la preocupació dels ciutadans.

Catalina Socias.

Socias: La gent no pensa aquestes coses, la gent si veu una guerra es preocupa i vol ajudar. Llavors resulta que qualsevol conflicte d'aquest tipus té unes repercussions, evidentment, que patim.

Thomàs: Jo voldria, aquí, posar també una bandera del que és Nacions Unides. Però Nacions Unides té moltes dificultats, perquè representa tots els països i hi ha interessos contraposats, per això té aquestes dificultats. La prova és que a aquesta guerra s'ha obviat passar per Nacions Unides.

ONA: La societat civil organitzada, de la qual parlàvem, per què s'organitza d'aquesta manera, vull dir, per què hi ha tantes ONG?

Thomàs: Jo no crec que es tracti que n'hi hagi més o manco, sinó de canalitzar inquietuds.

Socias: Entre les ONG hi ha una selecció natural, n'hi ha que són petites, però ben organitzades i encara que només duguin endavant un projecte a l'any, poden esser molt efectives.

FORMAR EL VOLUNTARIAT

Moss: El tema del voluntariat també implica una responsabilitat. No es tracta només de voler fer coses, sinó que també s'ha d'estar capacitat i hi ha d'haver una formació del voluntariat. Psíquicament han d'estar preparats. S'han de fer cursos.

Mulet: S'ha de vèncer també l'escepticisme. De vegades quan expliques què fas, la gent diu, "i això serveix de res?", perquè estam massa acostumats a sentir també denúncies d'abusos i males canalitzacions.

ONA: Però si la gent es preocupa de si les ajudes arriben, és perquè saben que de vegades no arriben...

En el tema d'ajudes internacionals, organització i control són importants, precisament perquè pot passar que a més de no arribar una ajuda el que sí arriba és aquest missatge negatiu que farà que una altra vegada la gent no es mobilitzi amb la mateixa intensitat, quina és la responsabilitat de les ONG?

Socias: Aquí radica el seu paper, una ONG quan demana per una causa ha de poder fer un control i vetllar perquè això arribi a la seva destinació. I els que donen no poden donar al primer que demana, sinó que hi ha organitzacions i organitzacions i quan donam ens hem de preocupar de saber

què en faran, no basta descarregar les nostres consciències, sinó també fer donacions responsables. Hi ha moltíssimes ONG que tenen els seus comptes ben clars i a la disposició de tothom.

ONA: I és bo que n'hi hagi "moltíssimes", com més millor, o això és multiplicar esforços innecessàriament i les ajudes podrien canalitzar-se, amb manco burocràcia.

Socias: Jo crec que és bo, perquè cadascú s'atrac a aquella que més resposta dóna a les seves inquietuds. No es tracta que com més millor, sinó que no es pot posar fre al moviment actual. Les que són conjunturals van desapareixent. En canvi n'hi ha d'altres que tal volta són lentes i fan poc, però van fent cada any algun projecte.

Moss: S'ha de controlar l'ajuda que dones.

Socias: Jo no acab d'estar d'acord amb aquesta afirmació, perquè des del Primer Món estant no hem de tutelar tant el Sud, si saps a qui dones i per què, no fa falta anar, com si fossin infants, a veure què n'han fet dels doblers. El que passa és que has de saber en quins camps et mous i a quins projectes dones suport, encara que després, és clar, hi hagi un cert seguiment.

Noves tendències, les mateixes armes

Entrevista a Antoni Munar
per Maria Ferrer

Parlar d'un negoci que mou més de 700 milions de persones són paraules majors. El turisme, segons ens mostra un recent estudi de l'Organització Mundial del Turisme, és un món amb noves possibilitats per descobrir en els propers vint anys. Possibilitats que ens fan mirar cap als països del sud-est asiàtic, cap als itineraris culturals, als parcs temàtics, a les zones naturals... i que posen un interrogant sobre el futur de les Illes Balears, un petit racó de la Mediterrània on el turisme és el bessó de tot. Aquesta entrevista a Antoni Munar, gerent de la Federació Hotelera de Mallorca, és una anàlisi dels efectes i dels reptes que per a l'arxipèlag suposa aquest nou escenari. Munar, un home d'esperit inquiet, que ha rodat per tots els camins de l'empresa turística privada i que ha governat també el sector des de l'àmbit públic, fa una defensa ferma de la fórmula de sol i platja, i diu que l'èxit continua garantit sempre i quan no baixem la guàrdia. Així mateix, cal estar obert a les noves tendències per no tancar la porta a altres segments de demanda que arribaran, però que mai, assegura Munar, no substituiran del tot el que ha fet de Balears una de les destinacions turístiques més importants del món.

-Ens trobam de ple a una nova temporada turística, amb les mateixes característiques que la d'anys passats, ple absolut, fins i tot els mesos abans de l'estiu.

-La veritat és que enguany jo crec que és la quinta temporada que les coses van molt bé. De fet, enguany es donaran dues circumstàncies que ajudaran a fer les coses, no vull dir més bones, però sí, exagerades. Per una part, tenim la crisi balcànica, que afecta tota l'àrea del Mediterrani oriental i que fa que molta gent se'n vagi a la part més occidental. I a Mallorca tenim l'esdeveniment esportiu de la Universiada, que té lloc a la punta més alta, perquè nosaltres sabem de cada any que de dia 15 de juliol a dia 15 d'agost és un mes que sempre tradicionalment ha estat ple, i la Universiada coincideix amb aquestes dades. Aquests dos factors fan que, si la temporada ja venia bona i no necessitàvem cap tipus d'ajut, encara sigui millor.

-Si es demana una reflexió seriosa sobre el creixement turístic, i la gent veu que cada any hi ha rècords i creix el nombre de visitants, com s'entén?, no hi ha una mica de contradicció?

-Crec que és un bon plantejament i que la gent del carrer es deu trobar un poc confusa davant aquest fet. La consciència de les persones residents en aquesta illa és clara i demanda una dosificació del desenvolupament, i l'Administració ha reaccionat i ha pres una sèrie de mesures que només el temps dirà si han estat les correctes o no. A priori ho sembla, perquè tothom està d'acord que hem de limitar el creixement. Tenim els recursos que tenim, i hem de canviar la visió del turisme que hem tengut fins ara. Vulguem o no vulguem, haurem de posar un fre a aquesta bogeria que hem tengut fins ara. Com ho podem fer? Jo crec que primer de tot amb una conscienciació de tots els estaments de la societat, no només dels que són al sector turístic, que aquests ja la tenen, perquè han sofert les conseqüències, sinó també de tots els altres poders: l'Administració, els sectors econòmics, que s'han d'adonar que si volem mantenir un nivell qualitatiu que, sobretot, ens satisfaci a nosaltres com a residents i que després sigui el reclam que ha estat fins ara perquè venguin visitants, això és una responsabilitat de tots. No val de res que uns acusin els altres, que si els hotelers varen ser els primers o això..., perquè ara ja som tots enmig, i és entre tots que ho hem d'arreglar.

Ja fa temps que jo personalment dic que els temes del desenvolupament d'aquesta terra són com una espècie de carta magna, en la qual tothom s'ha de posar d'acord, perquè és que si no, arribarà un moment que la pressió urbanística que tenim d'Europa per mor de la nostra situació privilegiada dins el Mediterrani serà molt difícil d'aguantar. Ha arribat un moment en què tots ens hem de posar d'acord i que cada un dels sectors, cada un dels poders, ha de cedir un poquet.

AGOST TOT L'ANY

-L'altre dia a unencontre empresarial un dels participants plantejava el punt de vista del resident, una mica fart d'aquesta pressió de la qual vostè parla. Deia que "l'estacionalitat és un bé de Déu". I que potser ens equivocàvem si volíem que a les Illes fos agost tot l'any. Què li sembla aquesta reflexió?

-És que hem entrat en un moment paradoxal que es tradueix en exemples ben quotidians, i aquest n'és un. Vostè s'imagina dotze mesos de l'any amb aquesta pressió? Seria insuportable. Per tant, la

Casat i amb fills, Antoni Munar (54 anys i nascut a Llubí) és gerent de la Federació Hotelera de Mallorca des del desembre del 1997. Abans, la seva activitat havia estat molta i molt diferent. Els seus pares no feien feina al sector turístic i ell explica que hi entrà "perquè llavors era la millor forma de guanyar-se la vida a Mallorca". Era a finals dels anys seixanta quan Munar començava a fer feina com a ajudant de recepció del llavors Hotel Tokyo, a S'Arenal, de Llorenç Suau. D'allà passà al sector dels cotxes de lloguer, amb Hertz, i a Viajes Barceló, on ocupà diferents llocs de feina; a una companyia catalana encarregada d'organitzar congressos i viatges d'incensius; a Viajes Ecuador; Iberhotel; i a la Cadena Sol. La seva explicació per a tants de canvis és que és "una persona inquieta i

quan aprenia i estava bé, tot d'una sentia la necessitat de canviar". Després d'una etapa com a gerent de Foment de Turisme, l'aleshores conseller de Turisme, Jaume Cladera, el proposà com a director general. Eren altres temps, i Antoni Munar recorda que el seu primer pressupost de promoció va ser de zero pessetes; el segon, de seixanta milions; i el tercer, de cent dotze milions. Es tornà a cansar i passà un altre cop al sector privat, a un despatx d'assessoria que el va fer viatjar molt per tot el món. D'allà, passà a la gerència de la Federació, on forma part ara de l'equip de Pere Cañellas. De caràcter obert, parla mitjanament bé l'anglès, el francès i l'italià i ho intenta amb l'alemany. Diu que en la seva trajectòria ha influït molt el factor sort.

paradoxa és que per una part no ho volem, però per l'altra volem rompre l'estacionalitat.

És lloable que vulguem tenir una espècie de distribució més racional dels nostres visitants al llarg de l'any. El que no sé és si és factible, perquè els visitants tenen unes pautes de comportament i per a nosaltres és molt difícil influir-hi. La gent vol sortir juliol i agost, i això com ho arregles?

-Els empresaris turístics, i en aquest cas els hotelers, estan preparats, no tant per a una crisi, però sí per a un creixement menor?, no podem continuar parlant de rècords...

-Sí, estan preparats totalment. És el que deia abans: hem d'assegurar el nivell qualitatiu de la nostra vida aquí. El sector n'és molt conscient i prova d'això és que quan va sortir la moratòria hotelera, mal anomenada moratòria turística, vàrem ser els primers que vàrem dir que si es tractava de dosificar el creixement, nosaltres hi estem d'acord. Manifestàrem que creïem que no només s'havia d'aturar o dosificar el creixement de places hoteleres, sinó també l'urbanístic. Perquè actualment, places hoteleres n'entren poques cada any, comparat amb altres anys, però el que és el desenvolupament urbanístic és ferest. Aquest sector és el primer que ho ha dit, i hem de tenir en compte que quan aquesta federació es va crear, una de les tasques que es va imposar era defensar el lliure mercat, per tant no hi casaria bé dir que no es facin més hotels. Això ha estat una confusió que certs grups han volgut escampar, però no és veritat que els hotelers no vulguin més hotels. Els hotelers han arribat a la conclusió que ens hem de posar d'acord i ho hem de dosificar, però no només les places hoteleres, sinó tot el desenvolupament, bàsicament l'urbanístic. N'estam plenament convençuts, d'aquest tema. Li posaré un exemple el més simple possible: per venir des del camp del Mallorca a aquí, al polígon, abans estaves cinc o deu minuts. Ara, ja et torbes el doble i si hi ha un poc de trànsit empraràs mitja hora. Nosaltres no hi estàvem acostumats.

DESTINACIONS TURÍSTIQUES NATURALS

-Un estudi de l'Organització Mundial de Turisme ens dibuixa un escenari positiu quant a xifres absolutes per al sector es refereix, però fa una crida d'atenció a les destinacions turístiques "madures" perquè puguin mantenir el seu atractiu.

-Si agafam el mapamundi i l'estenem sobre la taula veim Amèrica, Europa i Àsia-Oceania. Aquestes tres grans àrees tenen uns llocs naturals per passar vacances, (en aquelles societats que tenen temps i recursos per passar vacances). Si parlem del cas d'Amèrica, l'àrea natural és el Carib i la part del Pacífic des del sud dels Estats Units fins passat Panamà. Si venim a Europa, l'àrea natural és el Mediter-

rani, a més de la part atlàntica, amb les Canàries, que ara s'hi han afegit. Dins el Mediterrani nosaltres tenim un lloc privilegiat, perquè a Europa hi ha una fascinació pel sud. Hi ha cent cinquanta milions d'europaus als quals els estira molt el sol i el sud, com a tendència natural. I d'Espanya el que més els agrada és la manera de viure. Això hi és, i no canviarà, es mantindrà. Si te'n vas a l'altra part, les societats amb recursos empren també els seus llocs naturals, que són per exemple Tailàndia i tots els seus veïnats. Jo crec que no hi pot

haver mai, mai, una substitució d'una destinació natural per una altra. Els europeus, de cop i volta, no abandonaran el Mediterrani per anar-se'n al Carib. És impossible això. Hi haurà un tant per cent, que sempre s'ha donat, al voltant del 25%, que se'n vol anar a veure aquests llocs llunyans, però la gran massa va a les seves àrees naturals. Nosaltres, dins aquest escenari, Mallorca com a destinació madura, del que ens hem de preocupar molt és de mantenir el que dèiem abans, aquest nivell de qualitat de vida que hem tengut fins ara. I això, bàsicament, passa per tres eixos: un, la seguretat, a tots els nivells, tant externa com interna de l'establiment. En segon lloc, mantenir unes bones condicions higièniques i sanitàries i una excel·lent gestió mediambiental, fins al punt que nosaltres aquesta gestió, que tothom haurà de fer, l'hauríem de convertir en un avantatge competitiu. Així com en el passat ens varen conèixer com l'exemple a no seguir per destruir el paisatge a favor del turisme, amb el terme "balearització", ara tenim l'oportunitat d'arribar a tenir un autèntic avantatge competitiu amb la gestió mediambiental. Si tenim aquests tres eixos, bé, el nostre futur està més que assegurat.

EL TURISTA INDEPENDENT

-Encara que es mantinguin les destinacions o les preferències naturals per les vacances, és un fet que la demanda evoluciona i, potser dins el mateix escenari, demana altres coses.

-Naturalment, hi haurà una gran transformació de l'oferta i de la demanda, i qui no ho vulgui veure és perquè no li interessa. Però si analitzem un poquet com ha anat evolucionant la demanda en aquests quaranta anys, veurem que, al principi, tothom volia venir a hotels i a pensió completa. Després, apareixen els apartaments, només amb allotjament. Després, comença a imposar-se la mitja pensió, amb un canvi de servei que és passar del servei a taula als grans bufets, que això ha estat un fet que al visitant de Mallorca li ha donat un suport extraordinari, entre altres coses perquè ell ve aquí a prendre el sol i amb un bufet amb mitja hora ha dinat o ha sopat, quan amb un servei de taula es torbaven una o dues hores. I encara se segueix avançant. Ara tenim una figura nova, que és el visitant independent. Abans, tothom passava per un intermediari, un majorista de viatges o un agent de viatges. Ara, segons les estadístiques que ens dona l'aeroport, el 30% dels visitants que arriben a Mallorca no passen per intermediari, sinó que vénen pel seu compte, amb un *seat-only*. I on van aquests? Jo encara no he vist un estudi rigorós i seriós que ens ho digui. És veritat que hi ha aproximacions, però està per fer aquest estudi. Ens podem imaginar que van a la seva pròpia residència, o que han llogat als propietaris aquestes residències per passar les seves vacances, o potser vagin a cases d'amics, de familiars, a hotels, ... però els tants per cents no m'atreveix a dir-los. Això vol dir que aquesta aflluència de gent independent continuarà en augment, i jo crec que probablement en aquest escenari del 2020, que projecta l'Organització Mundial de Turisme, a Mallorca vengui un 50% de turisme independent i un 50% organitzat, i això naturalment afectarà la naturalesa de la nostra oferta. I si s'analitza un poc es veu que per mor del canvi de demanda ha canviat l'oferta. Per exemple, ve gent que ja no vol estar a les grans àrees urbanes que s'han creat vora la mar i demanen coses més personalitzades amb un tracte més familiar i personal, com són els agroturismes o el turisme rural. En aquest escenari, jo crec que això s'anirà incrementant, cada vegada més el client, perquè està més informat, serà més exigent i més selectiu i aleshores no ens quedarà més remei que millorar encara més els nostres diferents productes per satisfer aquest client. Clar, hi ha gent que es confon i pensa que si l'estudi diu que el turista anirà més cap a la cultura, als parcs temàtics, a llocs exòtics, això podria fer que no anassin més a Mallorca, això és fals i no és veritat. És una visió miop, sota el meu punt de vista de l'informe. Hi haurà gent que voldrà continuar tenint aquella setmana de vacances a la mar i aquest segment de vacances continuarà venint, a més que cobrim també altres demandes, com la dels ciclistes o l'agroturisme que comentava abans.

-I té cabuda aquí, també, un parc temàtic?

-Els parcs temàtics són un gran negoci, però no surten per art de màgia. Per fer un gran parc temàtic necessites vint-i-cinc, cinquanta mil milions de pessetes, sobretot si el vols de masses. Has de fer els teus estudis de mercat. En primer lloc, necessites tenir uns nuclis urbans industrials molt apropats, per assegurar una aflluència, una infraestructura de desplaçament no només per aire, sinó sobretot per terra, un clima assegurat més o manco tot l'any, recursos humans... no és tan fàcil. Requereix una sèrie de condicions que fan que jo, abans de parlar d'un parc temàtic a Mallorca, voldria fer un estudi de mercat ben fet, perquè tenc dubtes. No va ser per atzar que Port Aventura se'n va anar on se'n va anar, perquè hagués pogut estar a Mallorca. A mi em consta que la factoria de Steven Spielberg cerca a la conca del Mediterrani, concretament a la part espanyola, un lloc per crear la resposta a Parc Aventura i haurà de valorar aquests factors.

EL DESPERTAR DEL SUD-EST ASIÀTIC

-L'estudi fa esment també a la importància que en els pròxims anys tindrà el sud-est asiàtic, sobretot la Xina, com a país receptor i emissor de turisme. Quina influència pot tenir el despertar d'aquest món cap al turisme?

-Jo he de reprendre el que li deia abans sobre les àrees naturals. Quan l'Organització Mundial del Turisme diu que la Xina serà el número u ho diu bàsicament perquè la Xina desenvolupa el turisme a marxes forçades i té al voltant una sèrie de societats molt populoses, que també s'estan desenvolupant i que quan tot això exploti, farà que tinguin el màxim nombre de visitants. Això no vol dir que tota Europa s'hi aboqui. Si distribueixes les arribades de la Xina en un pastís, em costa molt de creure que aquest pastís passarà d'un 30% que sigui d'Europa. Crec que es mantindrà en les pautes que ha estat fins ara, d'un 20% o 25%. La gran massa continuarà sent fidel a l'àrea natural. És veritat que a mesura que el transport es desenvolupi més, afavorirà el moviment de persones. Però no ens hem d'imaginar que els alemanys o els anglesos puguin oblidar Mallorca en favor d'aquestes destinacions.

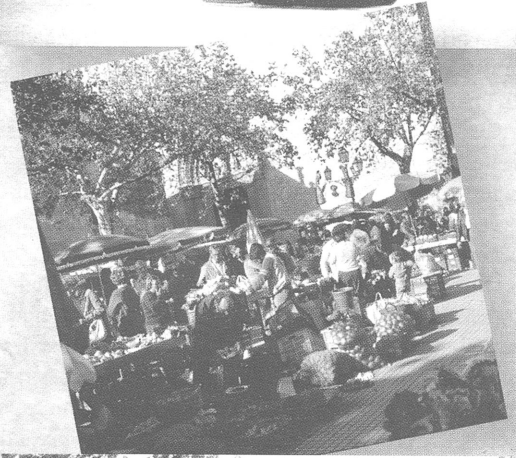
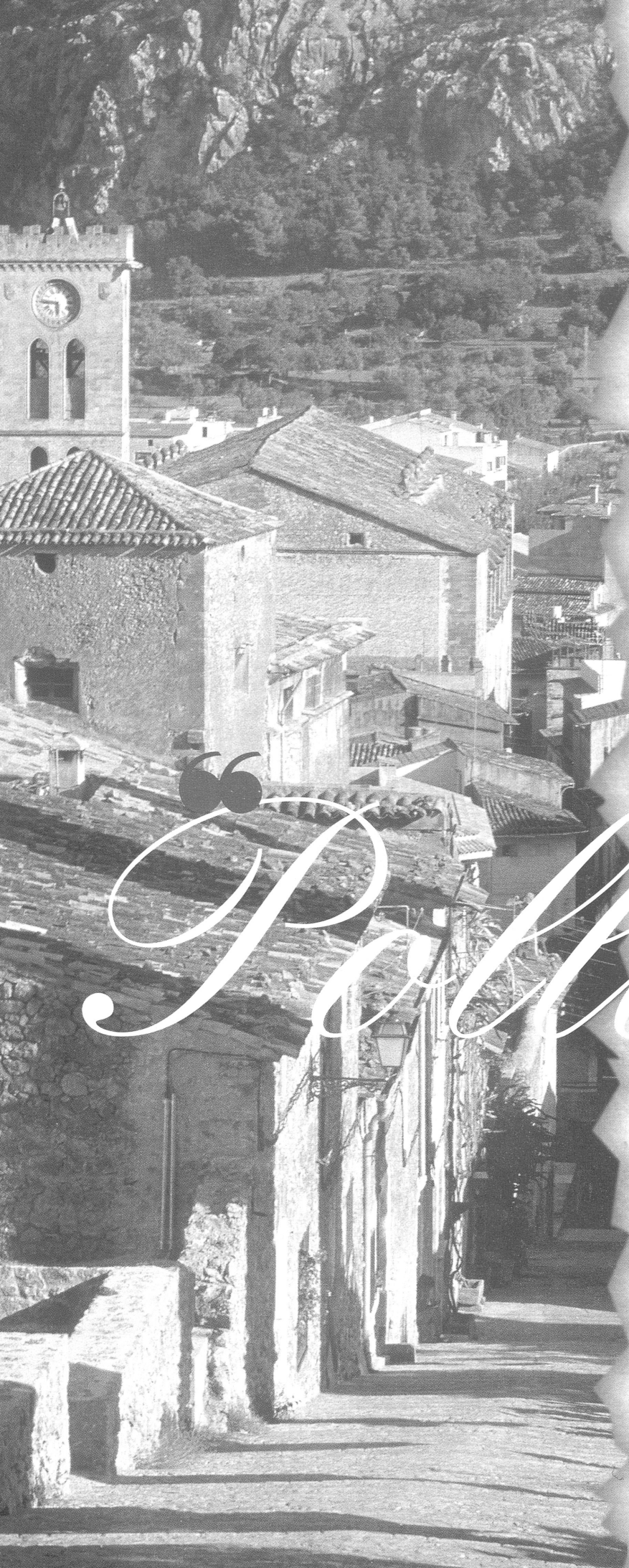
-Si els darrers anys han estat bons, turísticament parlant, els empresaris mallorquins han sabut reinvertir els seus beneficis per fer front als nous reptes?

-Sí. No estic d'acord quan es vol imputar només a l'Administració la medalla de la modernització. L'Administració és necessària, però és el sector que s'ha hagut d'adequar. Malgrat no hagués existit l'Administració, al sector no li quedaria més remei que adequar-se a la demanda, que cada cop és més exigent, i per tant ha hagut de posar el seu producte al nivell que se'ls ha exigint. Els majoristes de viatges, vagin on vagin, diuen que on es dona una relació qualitativa més equilibrada entre producte i preu és Espanya i concretament Mallorca. I vas a aquests països que es volen convertir en destinacions turístiques importants i la referència és Mallorca. No és fàcil improvisar una maquinària com aquesta, on vuit o nou milions de persones aterren, són ben atesos, distribuïts i allotjats, amb un servei que els satisfà, i que repeteixin. I això és el que té enlluernada molta gent. Posaré un exemple recent que jo he viscut personalment, amb les autoritats xineses. Ells no entenen com és possible que Espanya, un país petit devora ells, estigui en aquest moment en el número dos? Això els crida l'atenció i aprofiten les bones relacions amb la Cambra de Comerç per venir aquí, i observar, i ens conviden allà i volen que hi anem a gestionar hotels per adquirir aquesta experiència acumulada, bàsicament, en la gestió de costos i en la gestió comercial. Ells fins ara no havien estat competitius, perquè no els interessava, però si ara obren les portes a l'economia de mercat, vol dir que han de competir i per competir han d'estar preparats i per això ens vénen a cercar.

ELS ÀGILS I ELS DINOSAURES

-L'estudi de l'OMT també ens diu que el sector turístic no pot quedar enrere dels darrers avanços tecnològics i del fet de la implantació d'Internet.

-Evidentment, nosaltres com a destinació turística ens hem d'aprofitar dels avantatges que ens donen les noves tecnologies, i malgrat que ens espantàs o fos difícil d'entendre per a les primeres generacions del món turístic, el que és cert i segur és que les generacions que vénen ho tenen més que assumit. Li posaré un exemple simple, a

Pollença

**tan rica en belleses i
en nobles trofeus**

"La llegenda del Puig de Pollença" Miquel Costa i Llobera

MAGNÍFIC AJUNTAMENT
DE POLLENÇA

mon pare l'ensenyaren a escriure amb una ploma, a mi, ja, amb un bolígraf i als que vénen ara, amb un teclat. La mentalitat ha canviat totalment i les noves generacions que hauran de fer el relleu de la gestió turística d'aquesta terra estan més que preparades per incorporar les noves tecnologies, perquè milloren la gestió diària, sobretot la mediambiental, la sanitària i la seguretat, i la nostra comercialització.

-Com analitza el fet que cada cop el pastís turístic quedi en menys mans i que al final pugui ser només mogut per dos o tres majoristes de viatges que, en el cas de les Illes, no seran espanyols?

-Això és una pregunta que sovint es fa i jo he de dir que no em preocupa. Per un principi bàsic, avui en dia no és el més gros qui es menja el més petit, avui es menja l'altre el més àgil. Abans dèiem que cada cop hi haurà més destinacions turístiques, més transports, més oferta i que arribarà gent al mercat amb noves idees i hi trobarà oportunitats. En els darrers quinze anys hi ha hagut grans majoristes que han fet fallida i han desaparegut, i en veus d'altres al quart lloc d'un mercat tan important com és Alemanya que ara fa deu anys no existien. Clar, si s'analitzen aquests moviments d'aquest cos orgànic que és el turisme, que no és una foto fixa o un compartiment estanc, i es veu que la TUI compra tres majoristes, no pots pensar que ja està, que per vida té el mercat. No, això no és així, perquè això és un cos viu que es desenvolupa i els més àgils són els que arriben alt. Si tu ets gros i et costa prendre decisions, tornes dinosaure... i ja sap com varen acabar els dinosaures. És un tema a contemplar, sempre s'ha de tenir una visió un poc general de l'escenari turístic, es veuen els grans moviments, però te'n adones que devora ells hi ha noves aparicions de nous agents, i per tant, a mi particularment, mai no m'ha preocupat això. No crec que dos o tres arribin a controlar el mercat.

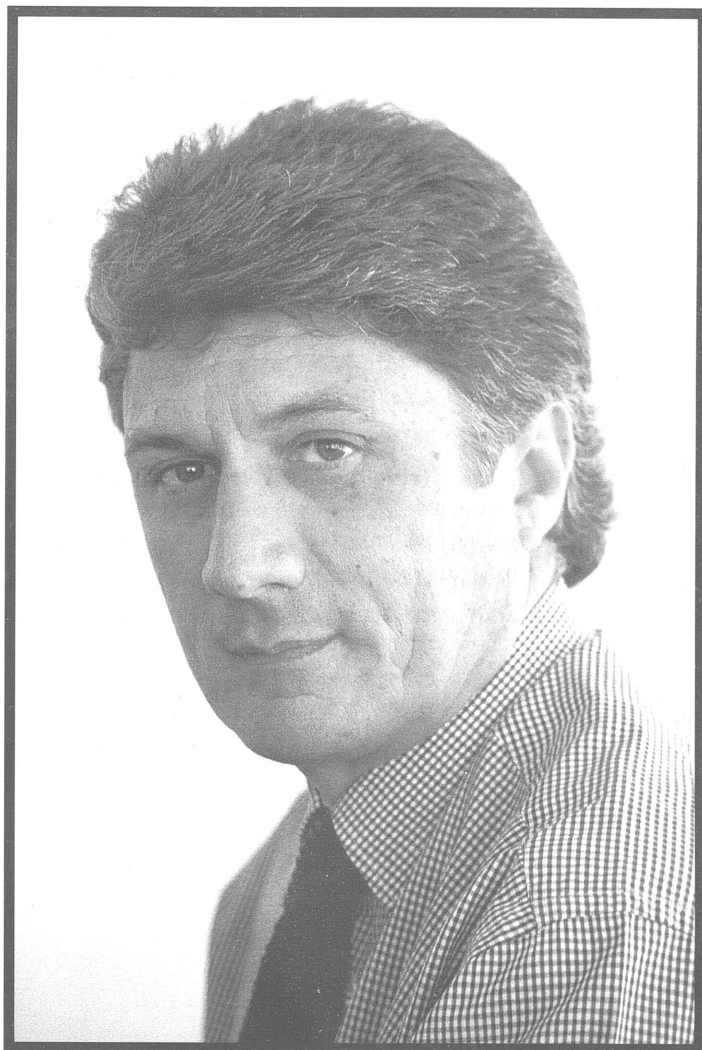
-I les integracions de diferents empreses que cobreixen totes les fases d'un viatge turístic -agència de viatge, majorista, companyia aèria, hotel- no deixen en un lloc difícil el petit empresari del sector?

-Per a mi, el fet turístic és tan impressionant, és tan gros, tan difícil de controlar, que per mor del que li he explicat, no veig una concentració en dos o tres. Ara mateix, a Europa, hi deu haver sis o set majoristes de viatges que són els punters, però, per exemple, a l'Hotel "La Residencia" de Deià no crec que li afecti molt. El turisme és un sistema orgànic que es desenvolupa constantment.

L'EURO DEIXA EL PREU EN SEGON TERME

-L'estudi de l'OMT parla de tendències fins al 2020, però abans es produirà un fet, l'entrada en vigor de l'euro. Com afectarà el turisme?

-Jo crec que la constitució de la Unió Europea, per si, ja és una cosa molt bona per al turisme, perquè manté l'equilibri dins una àrea geogràfica on hi ha una de les societats més avançades i econòmicament i socialment més desenvolupades del món. Per tant, tot el que vagi a favor de l'estabilitat d'aquesta àrea és bo. Naturalment, la unió econòmica i monetària afavoreix molt aquest equilibri. Nosaltres formam part d'una àrea geogràfica, de tres-cents cinquanta milions de persones, on la gran majoria té temps i doblers per gastar-se en vacances o en viatjar. L'euro com a moneda única no ens permetrà a un moment de crisi fer aquelles famoses devaluacions que eren uns incentius promocionals, però ens beneficiarem de l'equilibri de tota aquesta àrea. En un moment determinat, els que n'estan fora, com

pot ser Turquia, si rebaixen molt el tipus de canvi, se'n poden dur part de la nostra demanda, però dèiem abans que la gent era més experimentada i era més exigent, si nosaltres els donam el que demanen, aquesta demanda ens continuarà sent fidel i el preu haurà passat a segon terme.

-Si parlem de preus, a nivell nacional aquests darrers mesos ha estat centre d'atenció el sector turístic perquè li han donat les culpes d'un augment massa fort de la inflació. És bona la idea de fer un canvi dels càlculs per veure el pes real del preu dels serveis turístics?

-Nosaltres rebem a aquesta comunitat quasi nou milions de persones. Si el 90% ens ve de l'exterior, els preus que aquests senyors ens paguen no tenen res a veure amb els preus d'aquí. Per tant, que em diguin a mi quina incidència pot tenir això a l'IPC espanyol. Que em diguin que a les zones turístiques, on hi ha grans desplaçaments domèstics, per mor de les vacances d'estiu, la gent pugui aprofitar per pujar els preus dels supermercats, de les carnisseries, de la benzina, en general, ho puc entendre, però que acusin el sector hotelier de ser un dels causants de l'increment de l'IPC, em sembla que és una visió un poc miop que es té allà, a la "meseta". Jo crec que hi ha instruments més que suficients per anar a veure quins són els serveis que realment afecten l'IPC. Quan el ministre diu que els hotelers han de moderar preus per no incidir a l'IPC, nosaltres no ens sentim en absolut al·ludits, perquè és que això no aguanta ni deu minuts d'anàlisi.

Tres illes, tres models

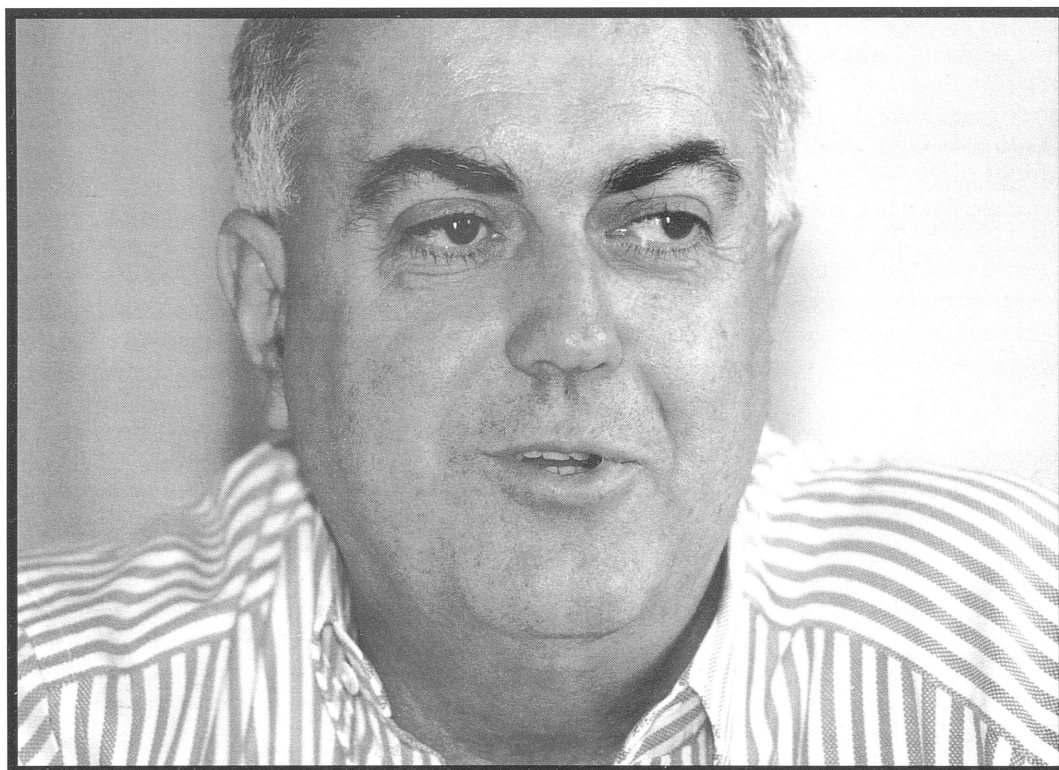
Per Antoni Oliver

Els presidents dels tres foment del turisme de Mallorca, Menorca i Eivissa creuen, en general, en la moderació a l'hora de créixer, però amb diferents matisos derivats del model turístic, que vol ser diferent a cada illa.

Miquel Vicens, president del Foment de Turisme de Mallorca, fa una aposta decidida per mantenir la qualitat i creu que aquesta temporada serà molt bona i sense problemes de sobrecontractació.

Josep Seguí, president del Foment de Turisme de Menorca, creu que s'ha d'anar a un model diferenciat del de Mallorca,

*amb un creixement molt controlat, restrictiu, per no tenir problemes d'aigua, energia, encara que si es poden millorar les infraestructures, ha de ser xifrant el límit de creixement en el mateix manteniment de la qualitat. Un plantejament semblant fa **Joan Guasch**, president del Foment d'Eivissa, que incideix en la necessitat de potenciar el turisme cultural com a punt bàsic d'una desestacionalització que ha de ser moderada, entorn el 10%, i que s'ha d'aconseguir també amb l'increment de la qualitat al màxim i amb algunes infraestructures noves.*

Miquel Vicens, president del Foment de Turisme de Mallorca.

Miquel Vicens: "Mallorca ha de pujar preus"

"La temporada del 99 tornarà a batre rècords. Mallorca cada vegada està més de moda, sobretot a Alemanya i Suïssa. Però també s'han de tenir en compte altres factors com la situació de crisi a Europa central que perjudica Grècia i Turquia. S'han desviat un munt de creuers que havien de sortir cap a aquella zona i que ara vendran aquí", assegura Miquel Vicens, president del Foment de Turisme de Mallorca, que analitza la situació del sector i les perspectives més immediates, després de participar en intenses negociacions per evitar la vaga al transport discrecional.

Vicens entra a l'anàlisi assenyalant que un dels temes que s'ha d'abordar, al seu parer, és la pujada de preus dels hotels, qüestió d'actualitat aquests dies, el president del Foment destaca que "crec que els preus s'han de pujar, perquè durant aquesta dècada els preus varen estar congelats de tal manera que el 1993 encara teníem els preus de l'any 1988. Crec que s'han de pujar, i endemés són els preus més baixos de tot el sector turístic espanyol. D'una banda ens trobam que, objectivament, els preus són baixos. D'altra banda, ens trobam que si renovam les nostres instal·lacions és lògic que aquestes inversions s'amortitzin, i pujar els preus fa que es puguin amortitzar les inversions, tant públiques com privades, perquè, a través de l'IVA també es poden amortitzar inversions públiques. És important pujar els preus per mantenir la major qualitat".

Un altre tema que sobre aquesta temporada turística planeja és el de la sobrecontractació. Miquel Vicens assegura que "quan es parla d'aquestes coses, tenc la impressió que la gent no sap ben bé què parla. La Conselleria pot intervenir quan hi ha incompliment de contracte. Quan un senyor accepta una reserva d'un altre i signa un contracte i aquesta reserva que ha estat acceptada no es pot acomplir, això és una estafa. Però els contractes clàssics dels majoristes de viatges no són més que una declaració d'intencions. Només els contractes en què el majorista de viatges es compromet de ferm a ocupar uns llits i a pagar-los, fins i tot si no els ocupa, són considerats pels tribunals contractes que obliguen l'hoteler a tenir aquests llits sempre a disposició del majorista. Això altre és un joc que està establert des de fa molts d'anys: l'hoteler sobrecontracta, és a dir, dóna opcions de venda de més llits dels que té i després consolida, s'ha fet fins i tot un vocabulari, aquells llits que li sobren llevant les opcions als majoristes que s'han torbat més a fer-li reserves, i en aquest moment, quan arriba la reserva amb el nom del client, és quan els tribunals consideren que s'ha produït el fet contractual".

"Amb els mitjans que es tenen avui en dia, comunicacions molt ràpides, per ordinador, els problemes que tradicionalment teníem desapareixen, perquè es detecten bé les situacions que es poden donar de sobrecontractació i es recol·loquen els clients. Crec que no es produirà una situació de sobreocupació, una altra cosa és que no bastin els llits per omplir totes les places d'avions programades. El problema és si els majoristes de viatges han fet unes con-

tractacions de places d'avions optimistes i després es troben que no hi ha prou llits. Però aquest és un problema que han de resoldre ells i les companyies aèries".

Els problemes del transport aeri

En referència al problema del transport aeri, Vicens creu que hi ha tres aspectes a tenir en compte. "En el transport aeri hi ha tres nivells de problemes. D'una banda hi ha un problema general dins Europa causat per un creixement molt fort de la demanda i per mor d'una certa improvisació que ha fet que no s'hagin posat tots els mitjans necessaris a l'abast. Ara es posa en funcionament una nova generació d'avions que poden circular d'una manera diferent. Aquests avions tenen GPS i saben la seva posició i la dels altres, poden volar sense controlador i ara encara estam a un nivell en què la flota ha de viatjar per les aerovies que van de radiofar en radiofar. S'hauran de menester una sèrie d'anys perquè es pugui volar així i mentre no es faci així es necessitaran més controladors. Això és un problema general a tota Europa". Però "hi ha un problema d'Espanya, on hi ha un conflicte de control aeri" i aquest conflicte repercuteix a Barajas i a Barcelona i es dóna un efecte dominó que fa que se'n ressentin la resta d'aeroports. Crec que s'hauria de liberalitzar la formació dels controladors. En tercer lloc, hi ha un problema d'Iberia que repercuteix en les comunicacions i que s'hauria de resoldre de forma definitiva".

Respecte al transport discrecional destacà que "és indispensable a causa del sistema de paquets turístics", afegí que "és un sector inestable en aquests darrers anys". En aquest sentit destacà que "fa dos anys quan hi va haver els problemes d'obertura de la nova terminal de l'aeroport hi va haver una amenaça de boicot i enguany hem tengut una vaga al transport discrecional, encara que només fou d'un parell d'hores, i no és bo que un subsector imprescindible per completar el paquet turístic cada any presenti problemes per a la resta del sector. S'ha de dir ben clar als transportistes que si no arreglen aquesta situació seran substituïts pels majoristes de viatges per altres alternatives i també s'ha de continuar recordant al Govern que ha de fer una llei de transports que contempli les peculiaritats d'aquestes illes i estableixi els serveis essencials, entre els quals s'hi compten els serveis aeris, marítims i també per carretera, i el transport discrecional ha de ser declarat transport essencial, perquè no hi ha una alter-

nativa a aquest transport i es declara una cosa essencial quan no hi ha altra alternativa, s'ha de fer una llei al Parlament amb el consens més ampli possible".

Respecte a la gestió aeroportuària destacà que "el Foment considera, respecte a aquest tema, que la primera prioritat és la descentralització. No ens podem incloure a un sistema aeroportuari que agrupa quaranta aeroports diferents, perquè les nostres necessitats són molt diferents. Volem que hi hagi aquesta descentralització de la gestió i això s'aconsegueix mitjançant un Consell d'Administració que marqui les línies estratègiques de l'aeroport, on hi hagi una majoria dels representants dels usuaris. D'una banda els usuaris són els ciutadans representats pel Govern, Consell i ajuntaments. Després hi ha majoristes de viatges, agents de viatges, companyies aèries i transportistes i les empreses que tenen negocis al mateix aeroport. Aquestes empreses i entitats hi haurien d'esser representades a través de les seves associacions patronals, i segurament també hi hauria d'haver la Cambra de Comerç i el Foment del Turisme. Ara hi ha un ens molt vague on estan representats els aeroports així com representants de la capital i de l'Estat. En segon lloc s'han de liberalitzar els serveis aeroportuaris que es puguin, perquè funcionin en règim de competència. No és acceptable que hi hagi concessions per trenta anys. Lògicament no pots liberalitzar el control aeri, ni la seguretat, però tot el que es pugui posar en lliure competència, s'hi ha de posar. Quant a la privatització, en som partidari, però amb un control públic. No la liberalització en el sentit que es puguin fer més aeroports, o que es puguin comprar els aeroports que cotitzen en borsa, això no és possible, si es privatitza, sempre hi ha d'haver un control públic. Ara es pot dir que una part del capital es pot dur a borsa per tenir més dividends, això obligarà a una gestió més racional".

La Llei general de turisme

En referència a la Llei general de turisme, assenyalà que "la pregunta seria: és aquesta una llei general de turisme?". I la resposta que dóna Vicens és que no, exactament. "Més aviat -diu- és una llei que refon la legislació anterior, els decrets Cladera, la legislació de 1991, i, per no dir-li Llei general d'hoteleria li han posat quatre flocs i han dit que ja tenim una Llei general de turisme. En la meua opinió aquesta llei té molt poca popa. La regulació de l'oferta turística que fa té el suport de tot el sector per

motius de conservació del territori, però en altres temes no som partidaris de grans regulacions. Quant a noves places les úniques excepcions que es permeten són establiments rústics i edificis rehabilitats a cascos històrics, amb això no es faran massa llits nous. Si bé hi ha un petit creixement, és mínim, bastant limitat. El que és el creixement de l'oferta quedarà limitat. Quant al creixement urbanístic malgrat que ha estat discutit, jo recoman als polítics, en nom del Foment, que cadascú faci feina en el seu àmbit i si es creu que s'ha de desclassificar més territori que es faci".

Amb referència a si el Pla Mirall lleva treballadors a l'hoteleria, creu que no es dona aquesta percepció i que si es creen problemes

és a les mateixes empreses constructores, i posa de relleu que aquestes grans inversions públiques "s'haurien de fer en època de recessió, encara que s'ha de tenir en compte que part del pressupost per fer això ve de fora i no s'ha de deixar passar l'oportunitat, els doblers vénen en part de la Unió Europea i és molt difícil dir, doncs faré aquesta inversió d'aquí a tres o quatre anys, quan em sembli més oportú, perquè el risc és de no tenir ajudes. Compren el Govern que ha optat per tirar endavant el Pla Mirall i també els que el critiquen".

L'ecotaxa és un dels altres temes que s'han plantejat aquestes darreres setmanes. En referència a aquesta qüestió, Vicens destaca que "el Foment es va pronunciar públicament so-

bre el tema de l'ecotaxa i nosaltres pensam que abans de posar un impost sobre viatger no resident s'hauria de reclamar un estudi per esbrinar si realment les taxes i els impostos que paguen els turistes cobreixen el consum d'infraestructures i de serveis bàsic, perquè si no fos així, aquest dèficit s'hauria de resoldre amb un impost especial o amb la modificació dels impostos que hi ha ara. Aquesta és una discussió delicada i el que em molesta és que aquestes propostes s'han fet de forma demagògica i s'ha d'anar alerta a augmentar la fiscalitat als visitants, perquè avui per avui, el turisme és la primera indústria a Balears. Per tant, és un tema que s'ha d'estudiar bé. Si fa falta, s'ha d'estudiar que sigui just i tècnicament fàcil d'aplicar".

Josep Seguí: "A Menorca es veuen les coses d'una altra manera"

A Menorca es veuen les coses, respecte al turisme, d'una altra manera. Hi ha un acord ampli en el sentit que l'activitat turística no pot ser una excusa per al creixement il·limitat.

Josep Seguí, president del Foment de Turisme de Menorca, assenyala, respecte de les dades d'aquesta temporada que "la veritat és que es presenta una temporada turística bona, perquè s'han donat unes circumstàncies favorables". En aquest sentit, destaca que "el mercat britànic continua fort, amb un 70% del total, i aquesta temporada es preveu també una pujada important del mercat alemany".

En la seva opinió el que s'ha d'aconseguir és "equilibrar els mercats, perquè hi ha la impressió que es dona una dependència massa gran del mercat britànic". Aquest any insisteix que s'han donat unes circumstàncies favorables, a causa de la conflictivitat que hi ha a altres zones de la Mediterrània i al conflicte de centre Europa que ha afectat destinacions tradicionals com Grècia o Itàlia. Les xifres d'ocupació a principis de temporada "eren al voltant del 90%, i això vol dir que s'assolirà una xifra superior a aquesta en avançar la temporada". Destaca que a Menorca la temporada "és de sis mesos, que abans es reduïen a menys" i que es fan esforços per allargar-la i per cercar el turisme d'hivern que té unes característiques distintes del de sol i platja".

En aquest sentit, posa de relleu que des del Consell Insular de Menorca s'impulsa una política de desestacionalització i que alguns majoristes com TUI duen turisme d'hivern, per tal d'anar "allargant la temporada", encara que moderadament i a poc a poc, no es tracta de tenir turisme tot l'any, sinó que s'allargui per tenir una temporada de vuit o nou mesos".

Respecte dels problemes del transport aeri, que a Menorca es poden veure agreujats per la política de supressió de vols, destaca que "tot el que afecta en això és important, però s'ha de tenir en compte que la majoria de turistes vénen en xàters", però creu que sens dubte és una bona notícia que s'hagin solucionat els problemes d'Iberia amb els pilots. "El que ens preocupa -afegeix- és el transport entre illes, per-

què, especialment en hivern, les persones que arriben a l'illa han de fer un transbord a Palma, és a dir, que és important que Menorca estigui ben comunicada amb Palma, tot el que suposi una millor comunicació entre les illes per poder connectar amb vols d'altres aeroports és molt positiu. A l'estiu hi ha molts de vols xàters, però a l'hivern es depèn de les connexions amb altres aeroports i especialment del de Palma".

Contra la massificació

Respecte al model turístic que es planteja a Menorca, el president del Foment destaca que "és molt distint al d'altres bandes" i afirma d'una manera rotunda que "no volem un turis-

me massificat. L'activitat turística s'ha de basar en una idea d'equilibri i en un turisme més interessat per altres coses que no siguin exclusivament sol i platja".

Respecte d'aquest model turístic, assenyala que s'aposta per l'establiment turístic més petit i per anar cap a un model turístic més reduït en quantitat que el de Mallorca i d'altres bandes. En la seva opinió "hi ha bastant de consens social en el sentit que ha de ser així, perquè fer una altra Mallorca, amb el mateix model turístic, no té sentit, ha de ser un model equilibrat, basat en la naturalesa i en la qualitat, perquè si féssim igual que a Mallorca el nostre model no estaria diferenciat. Construir més seria desequilibrar el territori que en una illa sempre és escàs".

Quant al tema del territori, Josep Seguí troba que "les Directrius d'Ordenació Territorial i la Llei general del turisme són legislacions "pensades per a Mallorca, però que vénen bé a Menorca, perquè coincideixen amb aquest model d'equilibri i de preservació del territori, basat en molta qualitat i en una oferta complementària. El creixement desmesurat, el boom generalitzat, es ralentitzarà".

Sobre si basten les places hoteleres a Menorca, Josep Seguí assenyala que "aquí no hi ha tanta manca de places com d'oferta complementària i crec que s'haurien de fer alguns camps de golf. També s'ha de potenciar el turisme nàutic, tot fent més iniciatives. En aquest sentit destaca que s'han de fer més amarra-ments, però només on ja hi ha port, sense fer

Josep Seguí, president del Foment de Turisme de Menorca.

ports esportius nous". Així, destacà que hi ha projectes per fer amarraments a Ciutadella, Maó i Fornells -on ja hi ha port- i una dàrsena a Cala Galdana, però subratlla que tot això s'ha de dur a terme "d'una forma equilibrada" i per això aquest augment d'amarraments es fa a zones ja portuàries i sense fer ports nous a cales preservades.

Reserva de la biosfera

Incidint en el model turístic, destaca que

"Menorca té la meitat del territori protegit i endemés és Reserva de la Biosfera, és a dir, que les possibilitats de creixement són ja limitades. El que sí s'ha de fer és preparar les cases rurals perquè puguin acollir instal·lacions d'agroturisme i la llei permet fer agroturisme, però amb limitacions de places i s'han d'adaptar a les instal·lacions que hi ha. Hi ha d'haver un creixement, el creixement necessari, però controlat, per fer coses que facin molta falta, però sempre amb molta qualitat".

Pel que fa a la pujada de preus hotelers, Josep Seguí assenyala que l'Associació d'Hotelers negocia "una pujada sensible de preus" i afegeix que "l'any que ve pot ser també una bona temporada". El president del Foment menorquí destaca que "ara és l'hora de preparar les coses per quan venguin temps que no siguin tan bons" i assegura que "s'han de millorar les infraestructures, les carreteres, s'ha de fer alguna actuació de millora a la carretera general Maó Ciutadella, un tercer carril o un desdoblament, per millorar una situació de saturació".

Destaca que "Menorca no té problemes d'aigua, perquè pel clima recull més aigua que Mallorca, però si hi ha un creixement desmesurat la capa freàtica baixarà i no es recuperà, l'aigua es pot salinitzar, però si anam cap a un creixement limitat, i aconseguim un equilibri territorial es pot continuar amb el turisme per molts d'anys, amb un creixement moderat, però que no estigui en funció del mercat territorial, perquè el territori és un bé escàs que condiciona tota la societat".

Joan Guasp: Eivissa, un replantejament cap al turisme cultural

Joan Guasch, president del Foment de Turisme d'Eivissa assegura que la d'enguany serà una bona temporada turística, amb un creixement del 6% o el 7% respecte de l'any passat. Una temporada que, al seu parer, no es veurà massa afectada pels problemes de transport, perquè la majoria de turistes arriben en vols xàrter i amb altres companyies estrangeres. Però això no vol dir que aquest tema deixi de preocupar ja que "Eivissa no està ben connectada amb la Península ni amb les altres Illes, i aquest és un tema que s'ha de millorar".

Foto: Germán Lopera.

Joan Guasch, president del Foment d'Eivissa,

"Eivissa és una de les principals destinacions del turisme britànic que representa el 45% del total de turistes que arriben a l'illa. No obstant això, els darrers anys la tendència és un augment del turisme alemany, i enguany el percentatge d'increment serà superior en el turisme alemany que en el britànic. En xifres absolutes l'any passat anaren a Eivissa 681.000 britànics i 370.000 alemanys. En total el nombre de turistes que arriba a Eivissa és d'entorn d'un milió i mig, una xifra molt petita si es compara amb la de Mallorca, per exemple.

Desestacionalitzar

En referència a les restriccions que es preveuen a la Llei general de turisme, creu que a Eivissa no afecten massa, perquè "hem d'anar a un creixement qualitatiu més que quantitatiu i no pot augmentar la construcció, si no és per donar una major qualitat".

Un altre dels temes que els hotelers eivissencs i el Foment de Turisme de l'illa treballen és el de la desestacionalització. En relació al tema, Guasch destaca que a Eivissa no es pot allargar la temporada com a Mallorca, amb un 35% d'ocupació a l'hivern, però que tampoc no es poden tancar tots els hotels. En aquest sentit, diu que "la gent abans buscava només sol i platja i ara s'interessa per altres coses, és el moment d'intentar potenciar el turisme d'hivern, tot tenint en compte que es poden oferir altres alternatives que no sigui el sol i que la gent pot venir també de gener fins a març".

En aquest sentit, destaca que és necessari millorar algunes infraestructures i instal·lacions per tractar d'"apuntalar la temporada" i poder aconseguir unes xifres satisfactòries de desestacionalització. En referència al creixement, creu que "no hi ha massa pressió en aquests moments i està clar que Eivissa no pot créixer il·limitadament, s'ha de créixer qualitativament i s'ha de procurar millorar el que hi ha ara per

ara, fer les infraestructures necessàries, però sempre en funció de millorar la qualitat, no la quantitat, per captar un client de major poder adquisitiu".

Continuant amb el tema de la desestacionalització, afegeix que "el Foment està interessat en un canvi d'imatge d'Eivissa, i en fer veure que hi ha a l'illa altres possibilitats que no són les de sol i platja, que és una illa amb un patrimoni cultural important, per on han passat moltes cultures, que té una història molt interessant, i que conserva empremtes importants de la civilització púnica i fenícia, hi ha un museu d'art púnic molt important". És a dir, que "es poden veure coses interessants i esperem que l'illa sigui declarada Patrimoni de la Humanitat, i això donarà oportunitats per potenciar el turisme de caire cultural. Amb col·laboració amb l'Ajuntament d'Eivissa s'han fet una sèrie d'iniciatives per potenciar aquest tipus de turisme, s'han de tenir uns guies preparats per fer determinats recorreguts i s'ha de potenciar aquest aspecte amb les inversions necessàries per atreure aquest tipus de turisme. Ara per ara, s'organitzen algunes excursions de tipus cultural gratuïtes i es fan concerts. En aquest sentit, Guasch apunta la necessitat de fer algun camp de golf i ports esportius, com a claus també de la desestacionalització.

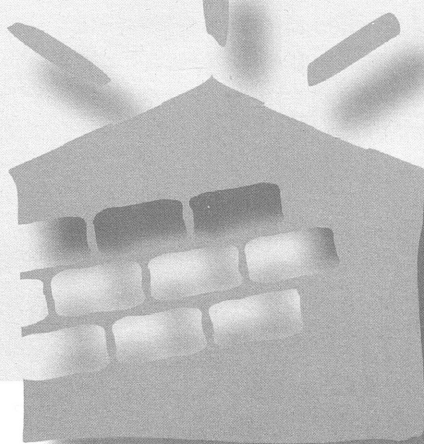
Turisme residencial

Respecte a la modernització assegura que "s'han fet grans inversions a la planta hotelera per a modernització, fins i tot aquestes inversions han superat en el cas d'Eivissa les previsions fetes al mateix Pla de modernització, i hi ha hagut hotels que han augmentat de categoria".

Els hotelers intenten també a Eivissa acordar una pujada de preus que pot ser del 6% o el 7%, com a mínim, l'IPC, però que encara depèn dels acords als quals s'arribi finalment amb els majoristes de viatges.

Un tema que també preocupa al president del Foment de Turisme d'Eivissa és el turisme residencial. En aquest aspecte destaca que és necessari que es mantengui en aquests nivells ja que fins ara, en la seva opinió "la construcció de xalets i cases al camp no ha estat exagerada i s'ha edificat, però amb cura i que el que està més edificat és la costa, naturalment, perquè a les zones costaneres és on començà el turisme. Però el turisme residencial a interior no ha suposat cap increment espectacular d'edificacions" i en tot cas també sembla que hi ha un cert consens en el sentit que no es pot créixer molt més si es vol mantenir la qualitat.

PALMA, del 6 al 10 d'octubre
MAÓ, del 29 d'oct. a l'1 de novembre

**VIII SALÓ DE LA CONSTRUCCIÓ
DECORACIÓ I INTERIORISME**

HÀBITAT'99

Promotors i constructors
Material de construcció i maquinària
Equipament i serveis
Decoració i interiorisme
Cuina, bany i electrodomèstics
Mobiliari, jardí i il·luminació

FIRES I CONGRESSOS DE BALEARS S.A.
Tel: 971 77 13 02 Fax: 971 77 01 60
C/ Ciutat de Querétaro s/n. Polígon de Llevant.
Horari: De 11 a 21 h.

RECINTE FIRAL DE MENORCA
Tel: 971 36 03 13 Fax: 971 36 05 66

**Molt per veure,
molt per
exposar.**

**GOVERN
BALEAR**

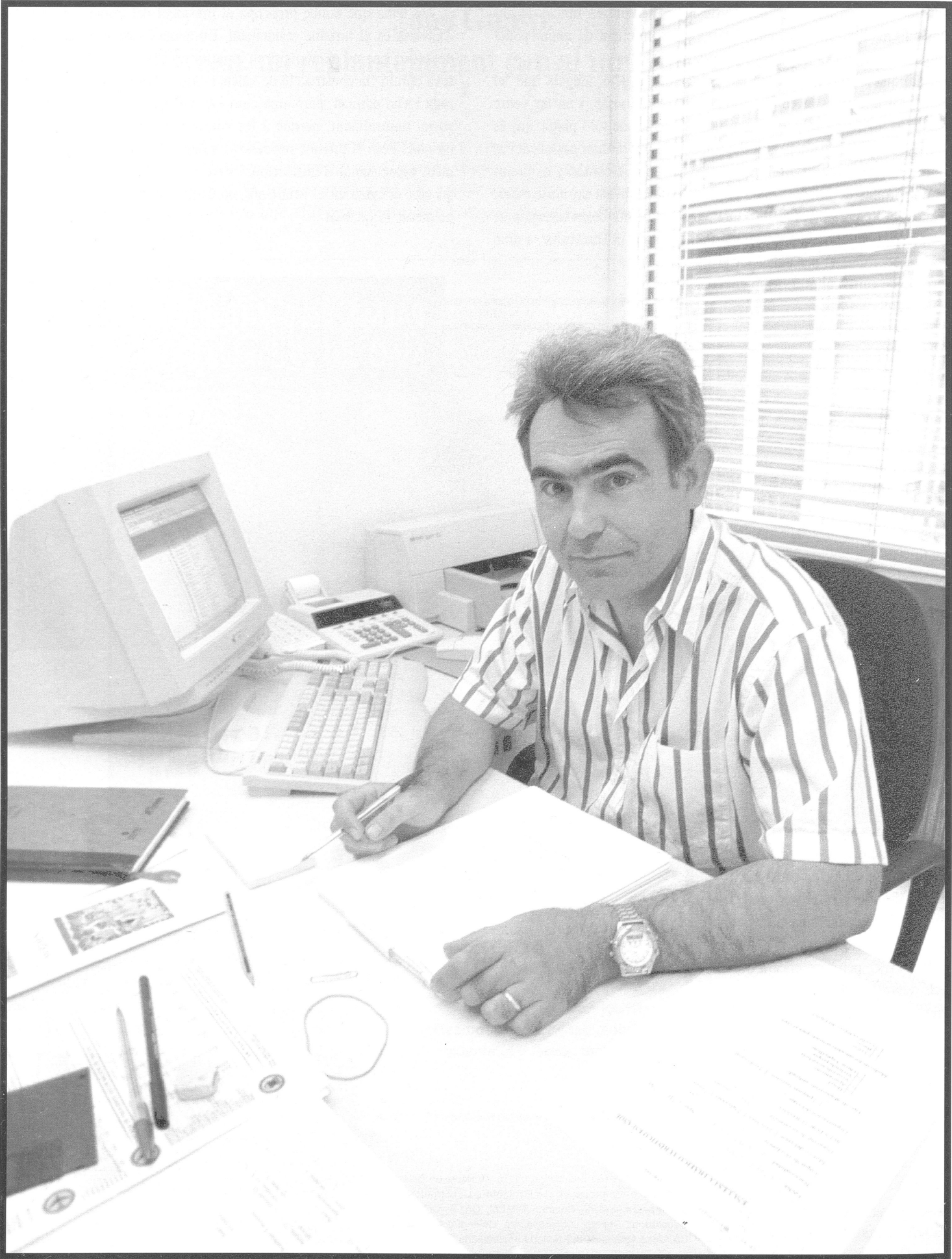
**FIRES
I CONGRESSOS
de BALEARS, S.A.**

Hi col·laboren: Associació de Constructors de Balears, Associació Empresarial de Promotors-Constructors de Balears, Cambra de Comerç, PIMEM, CAEB, Col·legi de Decoradors, Col·legi d'Aparelladors, Col·legi d'Arquitectes, Col·legi d'Agents de la Propietat Immobiliària.

**GRUPO
IBERIA**

TRASMEDITERRANEA

Imatges del passat, incògnites del futur

Entrevista a Miquel Seguí

per Joana Maria Roque

Miquel Seguí és una persona que "no sap" moltes coses i que intenta anar més enllà de les imatges tòpiques o estereotipades del turisme i del classicisme avorrit d'alguns estudis geogràfics que sols parlen de xifres. Ell parla de persones i de maneres d'observar, amb la plena consciència que en el món hi ha realitats, paisatges, gent, costums, comportaments, preferències i, sobretot, maneres de mirar. I això -els sentiments i les impressions- també són importants per a la investigació. Ciència?, coneixement, segur.

Seguí, des de fa molts d'anys es dedica a fer el que es diu "itineraris de la natura", per tal que els nens o adolescents coneguin la seva terra i aprenguin a estimar-la i a respectar-la. Sap que la seva observació no pot ser mai com la d'un adult que té records d'infància, ni tampoc com la d'un estranger que la veu per primera vegada. Però que, si arriba un moment en el qual es gira l'esquena a la natura, seran les mateixes persones i les societats les que s'empobriran i es diluiran en un horitzó de boires i ciment.

-En aquest món del turisme hi ha visions, diguem-ne molt "apocalíptiques" (que tot és dolent) i d'altres molt pragmàtiques i positives. També hi pot haver un terme mitjà?

-Sí. Jo seria partidari d'aquesta darrera opció. Crec que ja s'ha demostrat que el turisme ha tengut els seus aspectes positius i negatius, però no basta analitzar-los *a posteriori*. Ara que ja tenim una certa experiència, a Mallorca, hauríem de poder veure els riscos o els perills del futur.

-Per exemple?

-He llegit a un diari que un grup d'excursionistes, crec que del Foment de Turisme, s'han posat d'acord per "pagar" per anar d'excursió, la qual cosa significa "barreres", camins tancats... una altra manera d'entendre el conjunt o el territori de l'illa. Fins ara no era així. Es podia circular lliurement pels camins de finques o possessions sense tants d'entrebancs i ningú no pensava que els excursionistes fessin mal a les possessions.

-Per quins motius creu que s'han de fer, ara, aquest tipus de plantejaments?

-No ho sé ben bé, o millor dit, per motius molt complexos que, si troba, analitzarem més

endavant, com, per exemple, la manca d'ajuts o d'una política clara per a la conservació de la terra. El que sé és que, quan jo era jove, no hi havia entrebancs per anar d'excursió per les muntanyes i ara es plantegen molts de problemes. Això ha preocupat els mallorquins fins que hem vist el que perdríem, ben igual que amb el tema de la destrucció del paisatge.

DIFERENTS PERCEPCIONS

-Bé. El motiu central d'aquesta entrevista era les seves publicacions sobre turisme i, especialment el llibre El descubrimiento de las islas olvidadas, al qual parla de com varen veure les Illes vint-i-sis o vint-i-vuit viatgers del segle XIX. Creu que llavors, com ara, és molt diferent la percepció de l'illa que tenen el que vénen de fora i els que vivim aquí?

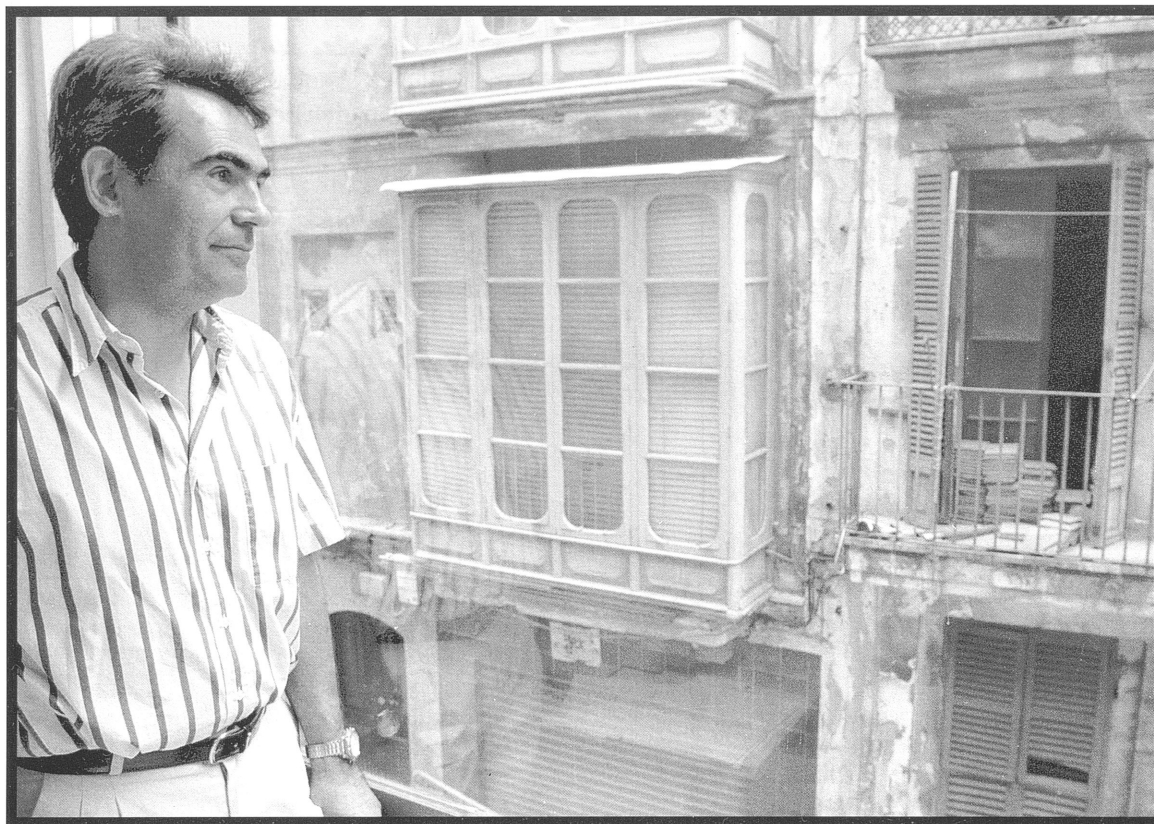
-Sempre. La població autòctona coneix els problemes reals de subsistència, la vida quotidiana i, els que vénen de fora es fixen en el paisatge o "comparen" respecte a la seva cultura, la qual cosa suposa unes diferències molt grans. I pel que jo he estudiat, els viatgers del segle XIX no tenen molt interès a reflectir el "dia a dia" de la vida dels mallorquins. Vénen -o venien- a "descobrir llocs exòtics" per fer les seves narracions "inèdites" o cultes. Alguns emeten

Miquel Seguí és mestre d'escola i doctor en geografia. La seva tesi doctoral es diu "Córcega y Baleares vista por los viajeros del siglo XIX". També va publicar a París el llibre Les nouvelles Baleares. A més a més ha escrit a nombroses publicacions sobre el coneixement del medi i itineraris de caràcter didàctic.

judicis sobre l'organització econòmica i fins i tot "aconsellen" el que s'hauria de fer. Un d'aquests viatgers aconsellava la cria de "cucs de seda", cosa que, com s'ha vist, no va tenir molt d'èxit.

Diu que els viatgers del segle XIX es fixaven més en el paisatge que en les persones. Així i tot, ja existia el tòpic o la percepció de la nostra condició d'"hospitalaris".

-És cert. I això marca una important diferència amb altres illes del Mediterrani, a les quals, el viatger es troba pitjor rebut (parlam ara del segle XIX). Els viatgers que arribaven a Mallorca solien portar cartes de recomanació perquè algú de la societat més culta, els obrís portes i camins i després, aquestes recomanacions, es feien extensives a altres persones. Record l'anècdota d'un viatger que va arribar a pensar que, quan no va comprar res a una botiga, els venedors havien quedat decebuts i que el motiu no era no haver cobrat, sinó que l'hipotètic comprador no hagués trobat res del seu gust. També n'hi va haver un altre que quedà satisfet ja que els preus que li varen

cobrar per una excursió "eren els europeus" i, si era així, és evident, que li varen prendre el pèl.

-Pel que diu, aquesta "hospitalitat" devia tenir el seu punt de cinisme o segones intencions.

-Potser, però, per altra banda, sempre hi ha hagut una certa innocència o un cert complex d'inferioritat respecte dels estrangers. És el que passa ara, quan es venen tantes i tantes propietats.

MOVIMENTS ESPECULATIUS

-Els motius, quins són?, en veu més enllà dels purament econòmics?

-Potser en primer terme i a un nivell tan sols individual o familiar, únicament es pensi en els doblers que suposarà la venda d'una finca o propietat, però hem d'anar més enllà i pensar en el que suposarà, a

la llarga, que les nostres terres o cases es converteixin en un objecte especulatiu, per a gent que té doblers per comprar i tornar a vendre (no oblidem que bona part del negoci és en mans d'immobiliàries). Ens hem de plantejar el sentit que tendran aquestes propietats si sols suposen una "inversió", sense lligams culturals per part dels compradors.

-Llavors, això té una solució política, en el més ample sentit de la paraula?, quina responsabilitat creu que tenen o haurien de tenir els poders polítics, socials o econòmics?

-És evident que el tema no es pot enfocar sols des d'un punt de vista de "dirigisme polític". Hi ha altres vessants i crec que, a Mallorca, manca un veritable debat sobre els perills que representa aquest tipus de transmissió de la terra.

-Doncs, convendria definir quins són, segons vostè, aquests perills.

-Sobretot perdre el control de la terra a un territori limitat. I, en segon lloc, fer-ho per interessos mercantils que no coincideixen amb els generals de la societat de l'illa o de les Illes. El tipus de transmissió de pares a fills per mantenir una societat rural o agrícola, no és el mateix que si aquest tipus d'operacions es fan per motius especulatius i el propietari és el darrer que ha invertit. Es parla molt dels que compren una casa per passar-hi els darrers anys de la seva vida: jubilats alemanys o d'altres països, però això, quines perspectives té a llarg termini?, la qüestió de les tradicions i de la terra heretada deixa de tenir importància i passa a tenir-ne l'especulació i els doblers per si mateixos.

-Però la solució, pot ser que els pagesos passin a ser una espècie de "jardiniers" o guardians del paisatge?

-Existeix aquest debat, però pensem que parlem tan sols de devers quatre o cinc mil persones que han de menester que la terra que segurament estimen els doni el que han de menester per viure. Segurament es podria trobar un sistema de subvencions o d'ajuts. Hi ha alternatives com l'agroturisme o el turisme rural, encara que també s'ha de saber què es parla quan s'empren aquests termes.

-També es diu que els alemanys, quan construeixen o reconstrueixen solen fer cases més "tradicionals" o integrades al paisatge.

-No ho vull negar. Cerquen "motius" i "estils tradicionals" i autòctons, la qual cosa, segurament, ha influït perquè els mallorquins valorem més les nostres coses.

-No creu que, amb tota aquesta història de l'arquitectura suposadament tradicional, també existeix el perill d'omplir el paisatge d'emulacions o males imitacions de les cases típiques de Mallorca, sense esser valents per fer una arquitectura del nostre temps i de qualitat.

-És evident. Es poden restaurar cases, però no hem de convertir l'arquitectura en una caricatura de les nostres construccions populars. Ara bé, no es pot negar que, a partir d'una casa típica mallorquina -de poble o fora vila- es pot fer un lloc habitable i confortable avui en dia. Les construccions de nova planta són una altra cosa.

CULTURA

-En conjunt, creu que la nostra cultura va endavant o enrere?

-Jo no ho sé. És mal de fer generalitzar sobre els estrangers que vénen a Mallorca com ho és fer-ho sobre qualsevol altre grup humà. Al marge dels turistes, hi ha persones que vénen a cercar una segona residència: jubilats o no i que s'aïllen més o menys. També n'hi ha d'altres que cerquen feines qualificades, són metges, veterinaris o arquitectes en un Mercat Comú unificat i, per altra part, hi ha els que cerquen sobreviure: immigrants poc qualificats del nord d'Àfrica o d'altres zones. Hauríem de començar per analitzar quina voluntat d'integració tenen o poden tenir cadascun d'aquests col·lectius.

Sabem que hi ha grups concrets que no tenen cap interès d'integrar-se: que cerquen els seus fusters, ferrers, llanterners, menjars, llocs als quals anar a divertir-se -fins i tot ràdios i televisions- i que creen una espècie de guetos. Això fomenta una xenofòbia que, fins ara, no s'havia donat a Mallorca.

-Perdoni, ara no l'acab d'entendre. Fins ara, jo havia pensat que la xenofòbia anava contra els més pobres. Ara, vostè diu altres coses.

-Ja ho sé. Potser estic parlant d'una nova o estranya xenofòbia, fins ara, els mallorquins no havien parlat malament o no havien expressat un sentiment de rebuig respecte dels estrangers que venien a viure a aquesta terra. Ara, això, ja es nota. Es fa palès que les formes de "colonització" i, a la vegada, aïllament són unes altres.

UNS ALTRES BROTS DE XENOFÒBIA

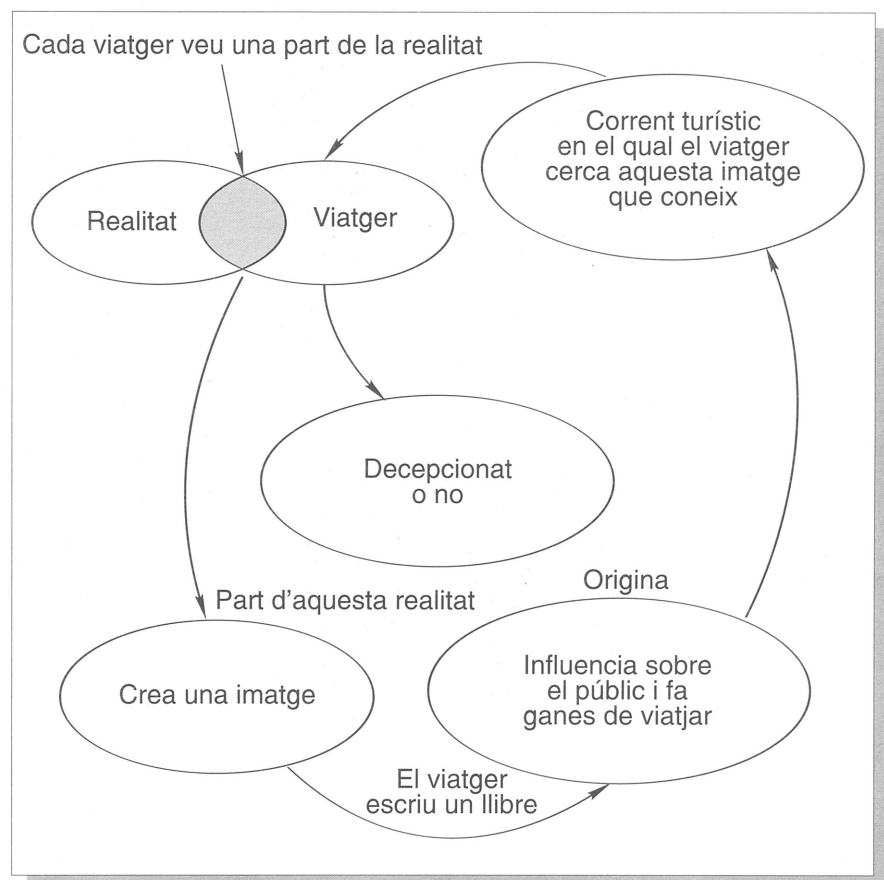
-La xenofòbia, o una cosa semblant, fins ara, es donava a alguns grups reduïts en referència als "forasters".

-Sí. Però aquest és un altre col·lectiu pobre i vist com a inferior, que no suposava un problema per al control de la propietat del territori. La mateixa paraula "forasterum", ho indica clarament. Crec que les segones o terceres generacions s'integren, en el sentit que fan les mateixes coses i van als mateixos llocs que els descendents de mallorquins de sempre. No tenen una vida a part, i els barris o polígons d'habitatges socials són llocs en els quals hi ha, cada vegada, gent més diversa. Tots estudien català a l'escola i, almenys, l'entenen. A més a més, això es fa en un context de l'"Espanya de les Autonomies" que els mateixos mitjans de comunicació presenten com a diversa i, necessàriament respectuosa amb la cultura dels altres.

LA SITUACIÓ DE LA NOSTRA LLENGUA

-Però, com va la nostra cultura? Sobre la situació actual de la llengua, hi ha dues interpretacions: els que diuen que va a més ja que s'ensenya a les escoles i s'ha de menester per a certs llocs de treball a l'Administració i els que diuen que va enrere per mor que gairebé no se sent als carrers o llocs públics de la ciutat i a molts de pobles de Mallorca.

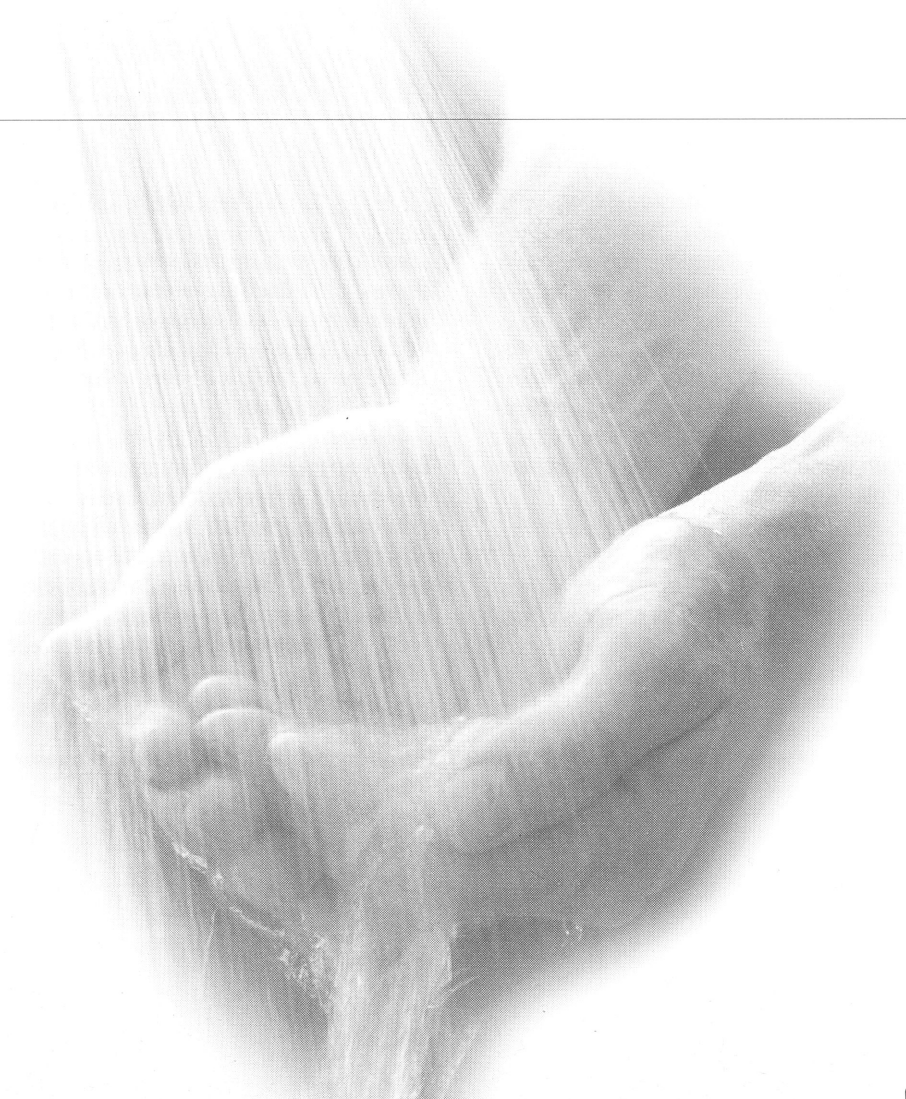
-Efectivament, hem de distingir entre llengua i cultura i, francament, no sé ben bé com acabarà aquesta situació de milers de joves que han après català a l'escola i després no el parlen al carrer, però pens que, a la llarga, arribaran a veure que aquesta llengua forma part de les seves vides i de les seves identitats. Som a un moment d'indefinició, no sols a Mallorca, sinó a Espanya en general, i no vull rebutjar el model del bilingüisme. A altres societats europees, existeix.

Quadre sinòptic de la tesi: Córcega y Baleares vista por los viajeros del siglo XIX.

-La llengua s'ensenya a les escoles, però la cultura, és un concepte molt més abstracte sobre el qual, ni els teòrics, es posen d'acord. Què significa el terme cultura, en aquests moments, a Mallorca, per a vostè?

-Té a veure amb les tradicions, amb la legislació pròpia, amb les normes no escrites de comportament, les festes, els menjars, el ball, la música. I això sí que preocupa. Per exemple, el Pancaritat que abans era una festa per anar a menjar les darreres panades, ara s'ha convertit en anar a fer una paella al camp i des de fa uns anys, les institucions intenten convertir la "Feria de Abril" en part dels nostres costums. A la vegada, el "ball de bot", que sols fa quatre o cinc anys era per tot, ara va una mica enrere. Tot és molt confús i no sé si, a la llarga, hi haurà una cultura que mantengui la identitat mallorquina.

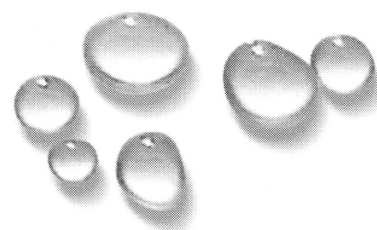

Ahorrar agua está en tus manos

Reduce y controla el consumo de agua en tu hogar.

Te pedimos un consumo razonable de este bien escaso, sin que para ello tengas que sacrificar tu comodidad y la de tu familia. Tu colaboración, gota a gota, día a día, nos ayudará a conseguir mantener las reservas de agua en Mallorca y por lo tanto en Calvià.

Aconseja también a los demás cuando detectes un uso inadecuado del agua, en el fondo te lo agradecerán.

LIMPIEZA VIARIA • LIMPIEZA DE PLAYAS • RECOGIDA DE TRASTOS • RECOGIDA DE BASURAS • AGUA POTABLE • ALCANTARILLADO
DEPURACION DE AGUAS • **TELEVISION POR CABLE: 24 CANALES** de televisión más 7 emisoras de FM.
17 CANALES VIA SATELITE, en alemán, inglés, francés, holandés y español. **6 CANALES NACIONALES**

**AJUNTAMENT DE CALVIÀ
MALLORCA**

Calvià 2000

971 69 92 00

C/. ILLES BALEARS, 25. POLÍGON SON BUGADELLES
07180 SANTA PONÇA

MULTICULTURALITAT I MESTISSATGE

-Els termes multiculturalitat i mestissatge s'empren d'una manera indiscriminada i, a vegades com si fossin sinònims, per explicar la convivència de diferents cultures. Quines diferències hi veu? Quin seria més adient per definir la realitat de Mallorca?

-Anem per parts. Metodològicament, multiculturalitat vol dir l'existència de diferents cultures a un mateix territori, sense que tinguin influències o interferències mútues, mentre que el mestissatge significa la creació d'uns nous comportaments culturals a partir d'una permeabilitat. Multiculturalitat no significa integració i, per això, pens que aquest terme sovint s'empra d'una manera molt alegre, sense analitzar exactament què vol dir.

-I, vista la situació actual, cap on creu que anam, si és que pensa que anam cap a alguna de les dues situacions?

-No ho sé ben bé. Em costa de creure que la nostra cultura podrà desaparèixer empenyida pels altres, però també crec que, a una societat normal, el mestissatge es produeix per una certa inèrcia i evolució a partir d'una cultura important, la del territori on es viu, no d'una cultura teòricament inexistent o arcaica.

-Ja hem parlat, a nivell general, del que va suposar el turisme per a Mallorca. Anem als costums i a la teòrica modernització de la societat.

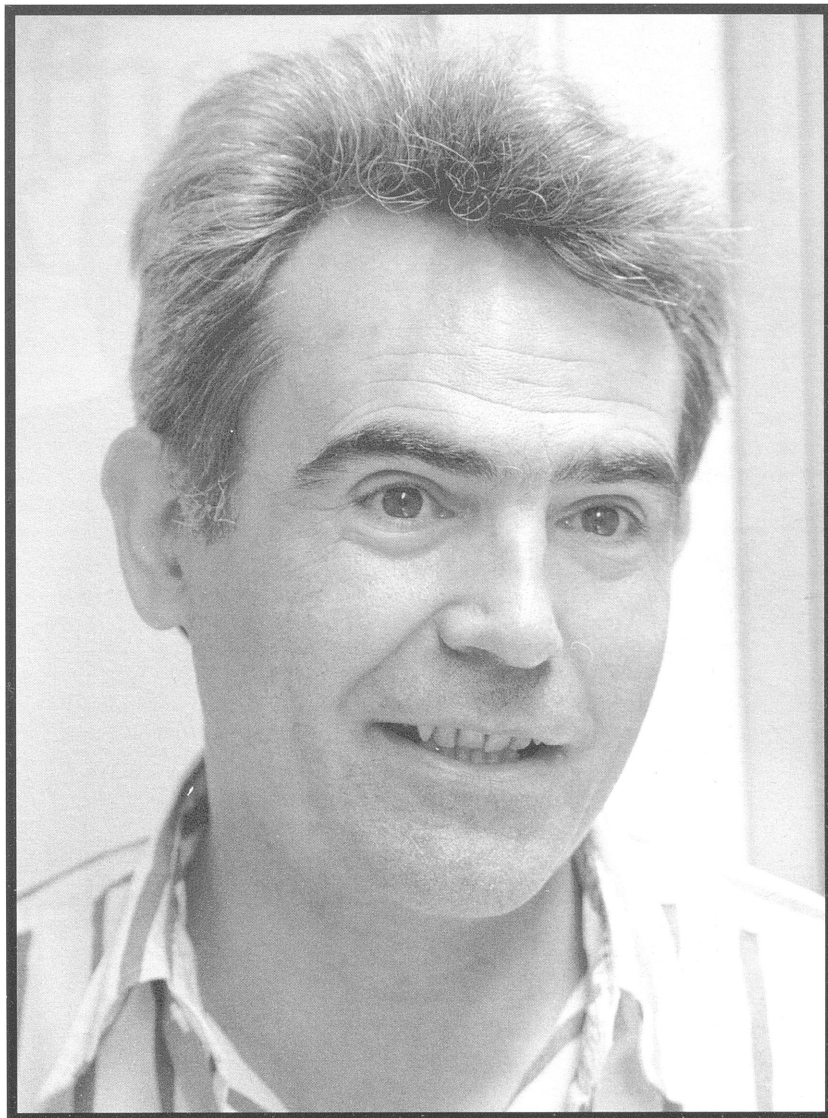
-La societat mallorquina es va "modernitzar" en certs aspectes, especialment, a partir del turisme de masses del segle XX. Hi va haver millores econòmiques i es varen deixar de banda costums i comportaments tancats, anacrònics, arcaics i molt influïts per la religió catòlica d'altre temps. Des del meu punt de vista subjectiu, puc dir que es varen perdre valors positius i d'altres negatius. Entre els primers, hi posaria el sentit de família àmplia, solidaritat entre veïns o "poble".

VIATGERS ROMÀNTICS I CAMPANYES DE PUBLICITAT

-Els llibres dels viatgers del segle XIX eren "impressions", i vostè mateix diu que això és, en certa manera, extrapolable, als documents o reportatges que es fan avui en dia, però això són campanyes. Hi ha molt més que la visió d'un observador individual pel mig.

-Sí. Són dues visions diferents. Com ja hem dit, en el segle XIX, els viatgers se sentien atrets sobretot pels paisatges. El turisme de masses dels anys seixanta és un altre món. És una gent que fuig del seu passat, d'una guerra mundial i una crisi econòmica, que no ve aquí pels paisatges, sinó pel clima, les platges i el sol. Quan, a la segona meitat dels anys vuitanta, ve la crisi, és quan descobrim, tant nosaltres com el turisme, que no som més que un model repetit per tot, amb la mateixa oferta de sol i platja. Tots recordam l'anècdota del senyor que va a l'aeroport de Londres i agafa el primer vol que hi hagi cap al sud i que tinguí els preus més barats.

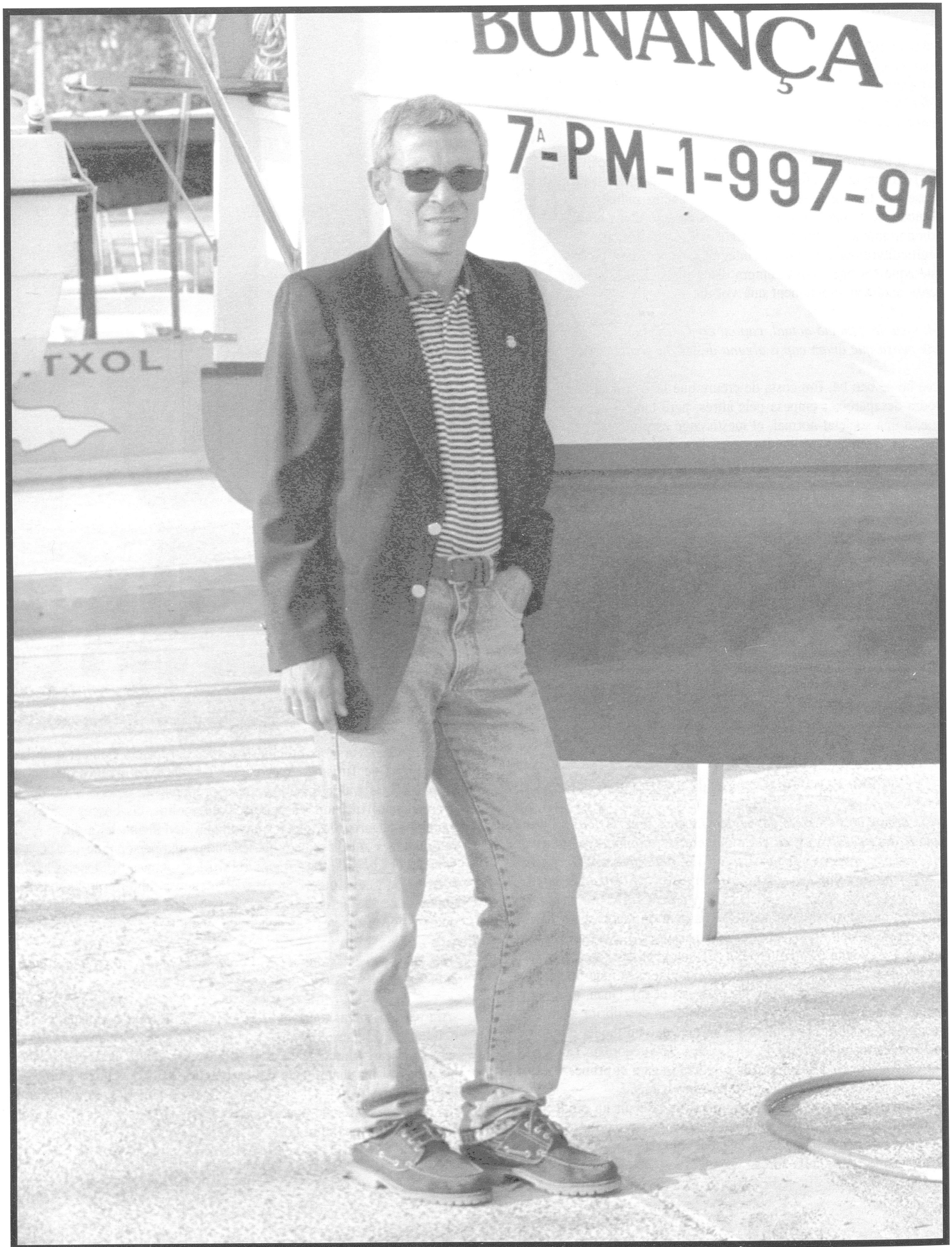
Arran d'aquesta crisi, ens adonam que s'ha de tenir un producte competitiu i que ha de ser diferent, i és quan retornam al nostre paisatge com a avantatge. A la vegada, aquesta època és quan l'ecologisme pren molta força.

A partir de llavors, els fulletons turístics del mateix Foment o de la Conselleria de Turisme, "recercaran" les mateixes imatges que en el segle XIX ens varen donar la fama i la reputació, com la Serra de Tramuntana, l'interior, les marjades, els molins, els boscos ... i gairebé amagarem les platges envoltades de ciment. És a dir, retornarem a aquest reclam que ens dona una personalitat i, a la vegada, el fenomen del turisme rural i les segones residències serà cada vegada més important. Però això suposa un altre problema, i també la necessitat de preservar els paisatges de l'interior que són els que ens identifiquen i ens donen personalitat

-La imatge que es dona de Mallorca, és la real o sols respon a una manera de presentar la realitat?

-Ara per ara, si ens ajustam a les enquestes, la gent no queda defraudada. L'interior encara és l'interior, la Serra encara és la nostra serra, i el casc antic encara conserva el seu tarannà, però ens queda per veure si la rehabilitació del casc antic serà respectuosa amb l'arquitectura tradicional i si els paisatges de l'interior, es conservaran com són o si aquests corrents de compra venda els destruiran, els convertiran en una altra cosa, si Mallorca continuarà essent Mallorca.

"Tornaré"

Entrevista a Héctor Cúper

per Jordi Calleja

Durant l'entrevista, a un senzill restaurant de El Molinar es produïren dues interrupcions. La primera d'un home major i la segona d'un jove amb el seu fill. Tots dos repetiren la mateixa frase, "no l'oblidarem". Héctor Cúper ha anunciat fa uns dies el seu adéu després de dos anys d'èxits a la banqueta del Mallorca. Aquesta entrevista és una de les darreres oportunitats per conèixer una mica més un personatge que s'ha guanyat l'afecte i el respecte no només de l'afició, sinó també de tota la població de la nostra illa. Cúper recorda la pobresa i la dictadura a l'Argentina de la seva infantesa. No parla massa i reconeix que sovint li agrada estat tot sol. La seva dona ha vist amb ell més d'un vídeo dels rivals del Mallorca, perquè introdueix la fenja a casa per no aïllar-se de la família. Creu que és una bona persona i està convençut que la química amb els mallorquins és tan simple com el respecte mutu. Du el "Cúper quédate" per tot allà on va i està segur d'una cosa, tard o d'hora tornarà. Hem respectat algunes expressions del tècnic argentí en castellà que haurien pogut perdre part del seu sentit amb una traducció literal.

-Vostè ha aconseguit en dos anys tenir una relació molt especial amb la gent de Mallorca. Els mallorquins som reservats, no desconfiats, però sí mesurats, i poques vegades manifestem els sentiments com ho hem fet amb Héctor Cúper...

-Jo crec que el que m'ha passat a Mallorca és difícil d'explicar, no dic increïble o inaudit, però jo no conec un cas igual. A la meua vida esportiva mai no m'havia passat res igual, ni com a jugador ni com a entrenador. He rebut tot tipus de mostres de respecte, ànims, afecte i crec que ha estat una convivència meravellosa. Meravellosa perquè hem tengut una gran comunicació, hem tengut resultats esportius, que això ajuda, i molt, i crec que tant jo com la gent ens hem donat a conèixer tal qual som. La rebuda i el tracte que hem tengut jo i la meua família han estat fantàstics i n'estaré agraït tota la vida.

-Com és Héctor Cúper que per allà on va deixa una imatge d'honradesa i senzillesa tan impactant?

-La manera més fàcil de caminar per la vida és mostrar-se així com un és. Jo som així, som així quan ofereixo una roda de premsa, som així quan som a ca

meua, la meua forma de ser és tal qual em veuen. No tenc postures, no podria tenir dues cares i controlar contínuament els meus actes. Alguna gent em comenta "vostè està sempre seriós, o equilibrat, o parla poc" però jo som així, és la meua forma de ser. "Yo no me programo, porqué en algún momento antes o después uno mete la pata".

Quan vaig arribar sentia comentaris, que venia a un lloc on podia ser difícil aclimatar-me, però crec que quan un surt fora de casa ha de donar-se a conèixer així com és, i això ajuda a una convivència més amable i transparent. No dic que sigui el meu secret, però per a mi és la manera més senzilla de viure. També vaig veure una senzillesa

molt gran en la gent d'aquí. M'arribaven comentaris d'una illa tancada, sabia que seria estudiant, observat, com un desconegut, i crec que ens mostrarem tals qual som. Aquesta va ser la clau de la meua relació amb la gent de Mallorca. A mi no m'agrada la política i crec que som un poc com vostès, per això adaptar-me va ser molt fàcil. Jo no vaig necessitar una adaptació especial, jo continuo fent la vida que feia a l'Argentina i parl amb les mateixes paraules que parlava allà. A més, crec que vaig sentir-me més responsable quan ràpidament vaig rebre mostres de

***Héctor Cúper** va néixer a Chabás, a la província de Santa Fe (Argentina) fa quaranta-tres anys. No va tenir una infància fàcil i allà va donar les primeres passes al món del futbol amb l'Huracán. Amb desset anys va desplaçar-se a Buenos Aires per jugar amb el Ferrocarril Oeste. Des de l'any 1976 fins a l'any 1992 va jugar a la primera divisió argentina. Era un defensa dur i disciplinat que va jugar a la selecció en vuit ocasions. Un cop retirat del futbol en actiu va compaginar els estudis de periodisme esportiu amb els d'entrenador fins que va tenir la possibilitat de dirigir l'Huracán de Buenos Aires. Era l'any 1993, i l'any 1995 va anar a l'Atlético Lanús on va aconseguir els seus èxits més importants abans d'arribar al Mallorca. És casat amb Cinthia des de l'any 1983 i té tres fills, dos nins i una nina. Ha viscut a Mallorca la seva millor etapa com a tècnic.*

suport i sobretot de respecte. La gent sempre m'ha respectat enormement i quan a un el respecten, se sent molt més obligat. A més, jo crec que és més fàcil mostrar les misèries que tenim quan no ens respecten. És una lliçó de vida, no hi ha millor manera que respectar els altres perquè et tornin el respecte. Jo crec que no viuré res com això a cap altra banda, això és irrepetible. I la gent es demana "però i en Cúper, per què se'n va?". He de repetir que m'hauria encantat quedar-me, però també som un entrenador de futbol i les negociacions són difícils, perquè només contempen l'aspecte professional. No ha pogut esser.

MUDANÇA

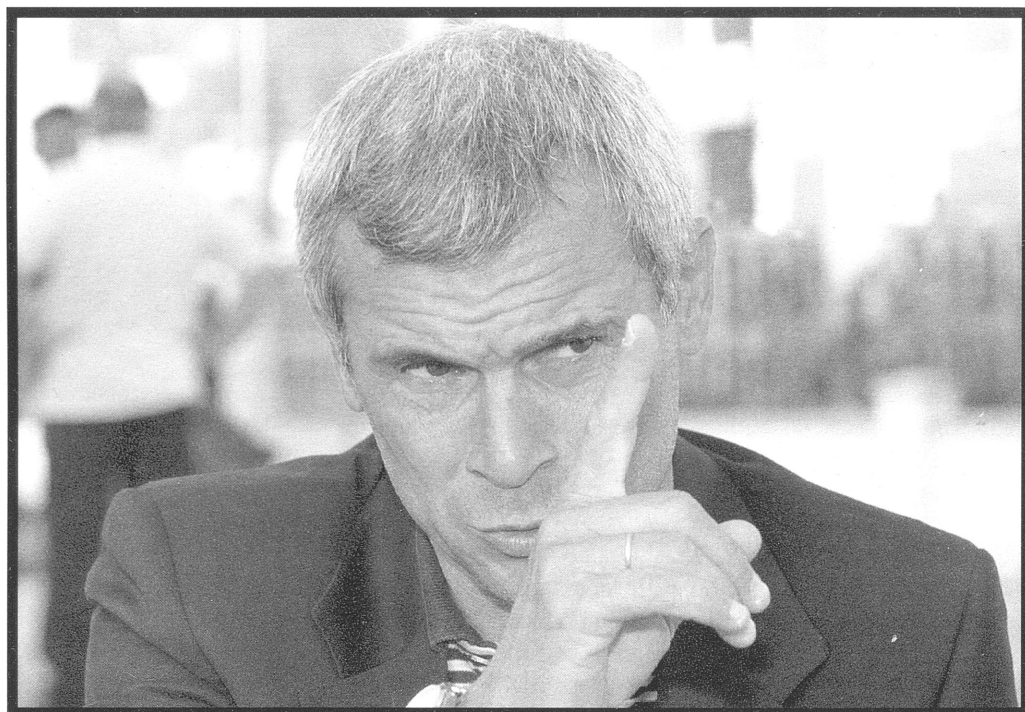
-Ha dit fins ara que a Mallorca s'ha sentit com a casa. Vostè sap que el salt a un club gran serà un canvi important en la seva carrera. L'afició pensa en el futur sense Cúper amb un cert pessimisme, com mira el futur vostè?

-Això és com quan un fa una mudança, sempre hi ha una part d'ansietat i d'incertesa. Jo he meditat molt el que havia de fer si no arribava a un acord amb el Mallorca. La vida és plena de riscos, d'estímuls i de canvis que apareixen. Jo era feliç a l'Argentina a un club modest com el Lanús i de cop va aparèixer el Mallorca. Va ser un desafiament esportiu i professional i els desafiaments es presenten perquè apareixen, com va passar amb el Mallorca, o perquè un els cerca. Jo el que puc dir és que aquí estic bé i m'hauria agradat quedar. Quina és la por de la família Cúper?, jo no parlaria de por sinó d'una nova etapa que s'ha d'encarar amb optimisme i pensar que tot anirà bé. I si no va bé?, un entrenador està sempre exposat, és com quan una persona es casa, tothom pensa que li anirà bé, però això és impossible. S'han d'assumir els riscos, però el més important és estar convençut del que fas. Jo necessito temps per convèncer-me i per controlar el que faig. I pel que fa a la gent de Mallorca, jo crec que el Mallorca té una estructura per continuar creixent i crec que el pessimisme no és un bon estimul. El sentiment s'ha d'expressar, però també s'ha de tenir confiança. No s'ha de sobrevalorar la feina d'una persona, perquè el que s'ha aconseguit no s'ha aconseguit només per l'entrenador o el cos tècnic, hi ha molta gent que treballa. L'any passat se n'anaren jugadors importants de l'equip, però també quedaren jugadors importants, va quedar una base. El que s'ha de fer és encertar en els nous jugadors, però mantenir una base i crec que, per exemple, enguany s'ha fet una temporada millor que l'anterior.

-Després de veure com funciona el món del futbol, que a la dècada dels noranta ha multiplicat els moviments econòmics en operacions multimilionàries que fins i tot, en algunes ocasions, han arribat als tribunals, la gent dubta molt de l'honestetat d'aquest món...

-Jo crec que la millor forma de situar-se a un lloc on les coses no són

molt clares o on hi ha una petita corrupció és començar per un mateix. Si un diu "jo tot sol no puc canviar el món" aquest és un camí fàcil per no canviar res. Si tu ets com ets i davant hi ha un corrupte, algun dels dos haurà de canviar, així de senzill. Hem de ser forts en els nostres principis. És com parlar del respecte, jo intent ser respectuós amb els altres, primer perquè així em respecta a mi mateix, jo crec que el que és irrespectuós no es respecta a ell mateix. Si un és respectuós i mostra educació, l'altre queda molt exposat a ser un mal educat o un irrespectuós i si alguna de les dues parts no canvia, no hi ha acord possible. El futbol és un moviment social impressionant amb molts d'interessos, moltes coses en joc. Jo sempre els dic als jugadors que l'àrbitre és una persona honesta, que pot equivocar-se, pot equivocar-se. Ara, si jo desconfio d'un àrbitre abans de començar un partit, com puc dir-los als meus jugadors que surtin a jugar. Si després l'àrbitre deixa algun signe de dubte... nosaltres haurem fet tot el possible. Pot ser que sigui una forma egoista de funcionar, perquè és el que a un el fa sentir bé, però és una manera de defensar-se dins un món molt difícil. Jo estic segur

que som una persona honesta, ara bé això ho dic jo (rialles).

-Vostè com a tècnic, té una mentalitat que podria ser la d'un bon gestor. Reparteix els mèrits, però també les responsabilitats i aconsegueix involucrar el cent per cent els seus jugadors...

-No hi ha dubte, hi ha una cosa que no només passa en el món del futbol, sinó també a la vida i és que tots volem sentir-nos importants. Si algú vol esser més important que la resta, ja està llevant importància al treball dels altres. Jo crec que la millor forma de donar importància a algú és responsabilitzar-lo del que ha de fer i fer-lo sentir important. Un divideix el treball i diu "tu ets important en això", i per ser important s'ha de ser responsable.

-Veure Héctor Cúper durant un partit de futbol és impressionant per la intensitat amb la qual el viu. Com aconsegueix desconnectar d'un món en què s'absorbeix informació les 24 hores del dia?

-Un entrenador és sempre un entrenador. La gent veu com treballam tres o cinc hores diàries de cara al públic, però després treballam moltes hores que no veu ningú. El que s'ha de fer és posar un límit per fer altres coses que són tant o més importants que el futbol, com la família. Jo necessito "programar-me", perquè si no, no em desconnecto mai. Crec que si un no té hores per anar al cinema, per passejar amb els fills, per parlar del col·legi, per mirar la mar amb la meva dona es transformaria en una malaltia i el futbol no ha de ser una malaltia. Jo sé que és difícil, perquè aquesta feina absorbeix i el que faig és incorporar el futbol a la família. Jo duc la feina a casa, però dins uns límits. Tota la família participa del futbol, la millor manera de participar és "todos somos fanáticos, forofos del equipo que sea el papá" i aquí a Palma, els meus fills s'han incorporat sempre a l'afició, i tenen estima pel club i per la societat de Mallorca. També hi ha hores en què es parlen i es fan altres coses, però aquesta és una forma perquè tots se sentin identificats amb el que fa el pare. Jo he arribat a veure vídeos dels rivals amb la meva dona, o amb el meu fill gran i no dic que tinguin opinió a les alineacions (rialles), però és una manera de comprometre'ls i d'evitar aïllar-me. Els meus fills saben que poden agafar un diari i llegir coses meravelloses sobre el seu pare, però també poden llegir coses espantoses. Jo no puc mostrar-los un únic diari i tapar els altres, perquè ells viurien dins d'una irrealitat. Ells ja tenen l'antídote i saben que el dia que escolten un insult és una part de la meva vida.

ARGENTINA

-Vostè ha fet que coneguéssim la gran colònia d'argentins que viuen a Mallorca.

-L'argentí és un poble molt passional. Crec que som gent extravertida, explosiva i en els darrers anys s'ha viscut un fet molt especial. Crec que molts d'aquests argentins expressen un sentiment d'agraïment a un país i a una ciutat. Quan un és rebut a un país ha de ser agraït i crec que veure la quantitat d'argentins que animen al Mallorca a l'estadi ho demostra.

-Cúper no només ha dignificat el treball de l'entrenador, també ha estat un exemple de professionalitat el grup d'argentins que ha arribat amb ell aquests dos darrers anys. Sap que hi ha més d'un mallorquí amb la camiseta de la selecció argentina al gol sud del camp del Mallorca?

-Jo crec que aquestes coses passen per les conviccions. Jo necessito partir d'una base, si no crec en el que faig tot és molt més difícil. Si creus en la feina que fas i les coses marxen bé, a poc a poc s'anirà afegint la gent. Jo tenc la responsabilitat com a tècnic que l'equip funcioni i si això passa la gent respon. Aquesta comunicació és donar i rebre entre equip i afició que ens ha fet viure dos anys inoblidables. Tothom ha viscut pendent de l'equip i això vol dir que el sentiment existeix, el que hem de fer és trobar la manera que la gent respongui. L'equip ha de demostrar primer, perquè la gent li doni suport, i la clau és la dedicació, després un pot jugar malament o fallar gols, però si la gent veu que hi ha dedicació tot és més fàcil. Si un espera la dedicació completa de l'altre, mala cosa, l'equip ha de fer alguna cosa per fer reaccionar l'afició.

-No és fàcil sentir coses com aquestes en el món d'avui. La gent amaga el que pensa i massa sovint no creu en el que fa. On va aprendre Héctor Cúper a creure en ell mateix i en el seu treball d'aquesta manera?

-Una persona ha d'alimentar les seves creences i les seves conviccions, però això no s'ha de confondre amb l'ambició, sinó amb les ganes d'intentar aconseguir el que vol. Si jo vull guanyar al camp del Barça però no n'estic convençut, no funcionarà. Per què no ho he de fer? Perquè té figures i doblers? Perquè hauré de jugar al mil per mil de les meves possibilitats? Ja és clar que és difícil, però no hi ha impossibles. L'únic que no s'ha pogut fer és ressuscitar els morts, però per a la resta de coses el que fa falta és la intenció. I la primera intenció que crec que ha de tenir un ésser humà és intentar ser una bona persona. S'ha de ser clar, transparent, donar confiança i elegir un camí.

"POBRE, PERÒ HONRAT"

-Com va ser la infància d'Héctor Cúper?

-Va ser dura. Un dia Matías Vallés va escriure un article que deia "deu haver estat molt dura la infància de Cúper", i l'encertava. Jo em vaig criar amb una padrina, i la meva padrina va ensenyar-me dins la seva limitació cultural, però amb una intel·ligència de vida meravellosa, que jo havia de ser una persona forta per enfrontar-me a la vida. I no sé si ho va fer conscientment, però ho va fer. I em va formar amb una frase molt senzilla, que ja hauran escoltat milers de vegades, perquè s'ha repetit durant molts de segles, "pobre, però honrat", em deia. Aquest va ser el punt de partida. Jo l'única cosa que tenc és la meva dignitat, ningú no me la pot treure. Jo li dic a la meva dona, els meus fills, són meus?, creixen i se n'aniran. L'única cosa que conservaré fins a la mort, si jo vull, és la dignitat. La dona?, mai no sé sap (rialles).

El "pobre, però honrat" i la dignitat són el que a mi em permet per egoisme pur viure tranquil. Jo visc tranquil i crec que la meva padrina, que no va tenir estudis, però era una lluitadora de la vida, em va educar amb aquestes idees que m'han seguit tota la vida. Un pot ser honrat i no tenir sort, però no hi ha major èxit personal que poder pot aixecar-se els matins mirar-se al mirall i anar pel carrer i no amagar res.

-El personatge històric que més admira és el de la mare Teresa de Calcuta. Ella va ser una lluitadora i una gran defensora de la dona. Avui les coses canvien amb lentitud. A Europa a poc a poc arriben dones a llocs de responsabilitat que fins ara semblaven prohibits. Quan girarà la truita definitivament?

-La dona ha de creure en ella mateixa i no esperar que l'home cregui en ella per fer canviar les coses, ella ho pot fer. En els darrers temps aquesta mentalitat ha canviat i crec que a una societat que ha estat fins ara molt masclista comencen a escoltar-se. L'home en principi no està content, perquè està acostumat a controlar-ho tot, però crec que serà molt bo i ajudarà a millorar el món. Que la dona sigui independent i prengui responsabilitats és la millor manera de sentir-se important i creure en un mateix. Per altra banda, crec que la dona a la vida d'un home és tremendament important, quan s'elegeix una parella per compartir una vida és difícil ser totalment conscient, perquè som passionals, però amb el temps ens adonam que és un fet importantíssim. La meva dona i la meva família m'ajuden a mantenir un equilibri que seria molt complicat si no existís una bona comunicació.

-Vostè ha viscut a l'Argentina una dictadura de molts d'anys. Què sent quan pronuncia la paraula llibertat?

-Jo crec que la llibertat confon tots aquells que no hem crescut amb ella. A països com el meu, el pas de la dictadura a la democràcia és un canvi gros que produeix convulsions importants i moments de confusió. Jo crec que l'home necessita llibertat per desenvolupar-se, la llibertat és creació. Ara bé, si un amolla la llibertat sense un ordre, és com un equip sense esquema, és difícil que funcioni. Tothom pot tenir la llibertat de circular pel carrer amb el seu vehicle, però sense semàfors seria caòtic.

És necessari temps per compenetrar democràcia i llibertat, però quan s'aconsegueix, la gent pot elegir i ser escoltada. En el meu equip hi haurà llibertat dins un ordre de convivència i d'equilibri. Jo no evitaré que un jugador cerqui el *dribbling* o la jugada individual, però sí li diré on ho pot fer i on pot ser perillós.

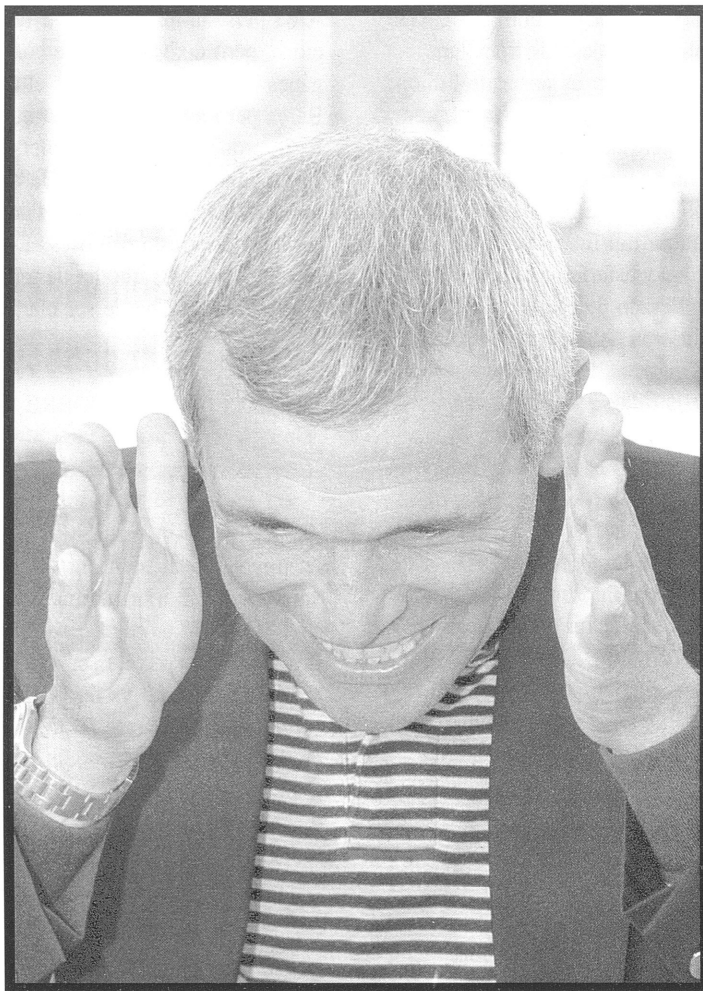
-Vostè que és tan exigent en la seva manera de fer les coses, ho és tant amb els seus amics?

-Jo som exigent, però sé que no existeix l'ideal, perquè si el cercàs i algun dia cregués trobar-lo, què faria després? La gent que m'envolta sap que jo som com em mostro. Jo no som exigent amb els meus amics, són els meus amics i si ho són és perquè ens entenem. El que sí sé és de qui no seria mai amic. No seria amic d'un hipòcrita, d'un farsant, no perquè pensi que som millor, però no podria... Jo sé que hi ha moltes personalitats diferents, però que poden conviure si són persones íntegres.

LA SOLEDAT

-Jo imagino a Héctor Cúper passant hores i hores davant la mar amb una canya de pescar i sense parlar amb ningú. Li agrada estar tot sol?

-M'agrada molt pescar (rialles). Jo puc estar tot sol molt de temps, ho necessito. Per a mi també la soledat és una companyia. Jo som una persona callada més que introvertida o tímida. A mi no m'agrada parlar massa, jo tenc capacitat per parlar una hora al dia i després necessit descansar les vint-i-tres que resten (rialles). És cert que som una persona seriosa i que potser no som massa accessible. La meua dona em diu que sempre tenc la mateixa cara i que si no ha vingut al camp o no sap el resultat, mai no l'endevinaria per la meua expressió. No és fàcil conèixer-me, però som així, a vegades m'esforço per ser més accessible però som així, no han de cercar més perquè no n'hi ha més. Intento ser una bona persona i sé que la gent que m'envolta agrairia que fos més expressiu i jo ho intent, però som

així. Abans no hauria pensat mai que fos capaç de parlar davant mil persones i fa poc ho vaig fer a l'aeroport després de la final de Birmingham.

-Allà vérem plorar la seva dona quan s'escoltaven els crits de "Cúper quédate".

-Sí, és com si exterioritzàs els sentiments de la família. Quan la meua germana crida per telèfon, jo parlo amb ella uns minuts, i després li pas el telèfon a la meua dona. Ella parla una hora i li explica tot el que jo li havia d'explicar.

EL FUTUR

-Tots guardam records i sensacions dels llocs on hem viscut. Uns recorden colors, altres olors o sensacions... quin record se'n du Héctor Cúper de Mallorca?

-El primer que duré sempre amb mi és el record de l'enorme respecte que han tengut. I aquest respecte és per a mi la manifestació més gran d'un individu. Quan

algú se sent respectat no hi ha demostració més ferma. El "Cúper quédate" de les dues darreres temporades és un crit que me'n duré i segurament el més fort que tendré en els meus anys d'entrenador, és inesborrable i el duré sempre amb mi. I com poder tornar algun dia tot això?, jo crec que no podré fer-ho. Han estat dos anys molts forts sentimentalment. Jo no parlaré de la bellesa de l'illa i dels seus paratges. Que és bella jo no en tenc cap dubte, però el que hem viscut aquí jo, la meua família i la gent de Mallorca serà molt difícil de viure a cap altra banda. No vull ser pessimista, però jo mai no m'he sentit tan respectat com aquí enlloc, ni com a jugador, ni com a entrenador.

-Vostè té pensat què farà en el futur? S'ha marcat un temps per treballar com a entrenador?, creu que algun dia tornarà a Mallorca?

-Jo el que sí tenc clar és on no tornaria i amb qui no em veuria mai més, això ho tenc molt clar. Que si algun dia tornaré? Jo ho desig amb tot el meu cor. A entrenar?, m'encantaria, encara que diuen que "segundas partes nunca fueron buenas". Però sí que he de tornar per compartir alguna cosa més amb la gent de Mallorca. Jo hauré de fer alguna cosa i dir "me'n vaig dos o tres anys a viure a Mallorca". Alguna cosa apareixerà, encara que sigui la pujada a Lluc (rialles). Tenc la sensació de no haver viscut una part dels èxits d'aquests dos anys. He de tornar per engatar-me de totes les emocions que hem compartit i per donar les gràcies a la gent de Mallorca. N'estic convençut, tornaré.

La Clau d'ONA

PER ENTENDRE EL PRESENT, PER OBRIR EL FUTUR

13-J: El PP perd la majoria absoluta

(pàg. II)

El Consell d'Europa celebra a Mallorca un Seminari sobre turisme i desenvolupament sostenible

(pàg. VI)

Nous enderrocaments d'hotels a Palma i Calvià per esponjar zones turístiques

13-J: El PP perd la majoria absoluta

En circumstàncies normals, aquest número d'ONA ja inclouria totes les anàlisis possibles sobre els resultats electorals i els pactes de govern. Però els electors han volgut que el Partit Popular perdés la majoria absoluta i que UM fos frontissa tant a Palma, a l'espera de la decisió final de la Junta Electoral, com a Mallorca i, conseqüentment, al Parlament. De moment, per tant, ens quedarem en la crònica dels fets.

ONA

Entrava dins les possibilitats, però pocs eren els que ho creien. El Partit Popular, després de setze anys de Govern a la Comunitat Autònoma, ha perdut la majoria absoluta i per poder formar govern necessitaria el suport d'Unió Mallorquina. No seria un pacte inèdit, ja que fou aquest partit que va permetre, el 1983, que Cañellas fos el primer president autonòmic, però les circumstàncies actuals són ben diferents. UM ha governat el Consell de Mallorca amb el Pacte de Progrés i, per tant, els seus electors - UM ha estat l'únic partit del ventall polític que ha incrementat els seus vots en nombres absoluts - sabem que el més lògic seria reproduir a la Comunitat Autònoma el govern del Consell Insular.

Sobretot si tenim en compte que a Menorca i a les Pitiüses l'hora del canvi ha arribat de manera més clara i espectacular. Les anomenades "Illes menors" tendran presidentes d'esquerra durant la pròxima legislatura i, a més a més, amb la majoria de diputats menorquins, eivissencs i el formenterenc es podria vetar els pressuposts d'un govern de centre-dreta.

Tot i que sigui difícil d'entendre -de fet la base de la campanya de Jaume Matas va ser alertar davant un pacte multipartidista- el centre-esquerra garanteix, avui per avui, una major estabilitat que no el centre-dreta. D'altra banda, molts de poders fàctics han deixat de tenir por a les polítiques territorials de l'esquerra que durant anys varen ser el principal impediment perquè els poders econòmics girassin l'esquena tant a socialistes, com a nacionalistes. Però els resultats són molts ajustats. El PP aconseguí 28 diputats i l'esquerra -socialistes, nacionalistes, comunistes o excomunistes i verds- altres 28, de manera que Unió Mallorquina amb 3 diputats aconseguí el somni de ser frontissa, un somni que l'acompanya també a l'Ajuntament de Palma, tot i que la pèrdua de la majoria del PP depèn encara, quan escrivim aquesta crònica, de la Junta Electoral. UM és, doncs, la clau de la governabilitat i caldrà esperar l'anàlisi que en facin per saber el rumb que prendrà la política illenca.

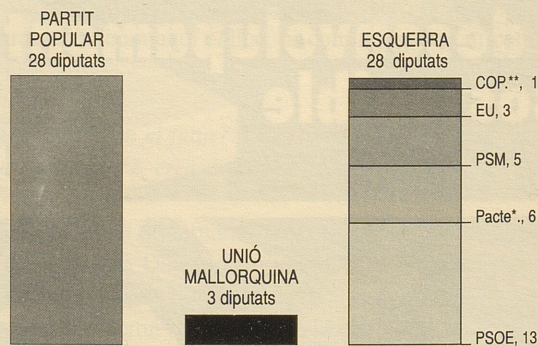
FORMENTERA, PEÇA CLAU

En qualsevol cas, algunes coses han quedat clares: a les Pitiüses, després de l'escàndol dels argentins (el cens de Formentera registrà un increment de prop de vuitanta electors residents a l'Argentina sense arrels a l'illa), l'esquerra ha derrotat per primera vegada en unes autonòmiques la dreta d'Abel Matutes. Pilar Costa és, sens dubte, una líder indiscutible que omplirà moltes pàgines de la història futura de la nostra comunitat, com també ho pot fer Joana Barceló, a Menorca. A Formentera l'esquerra aconseguí una majoria suficient per prendre la batlia a la dreta i elegir el diputat que pot ser definitiu per garantir la majoria en el cas, ja apuntat, que UM es decideixi cap a aquesta banda. Tot plegat fa que el canvi sigui real. A Mallorca, el PP conserva alguns ajuntaments amb majoria, com Inca, però n'ha perdut molts, mentre que per l'altre costat, els nacionalistes s'han vist reforçats on ja governaven amb majoria i, significativament, Margarita Nájera tornarà a disposar de majoria a Calvià.

L'APOSTA PEL CANVI

Margarita Nájera va fer una campanya amb símbols propis, encara que sense renegar del PSOE, consistent en una margalida que convidada a desfer els pètals en un joc del sí o no que, sens dubte, ha acabat en el cas de Calvià amb un sí absolut. La margalida de la Comunitat Autònoma depèn, però, d'una altra dona: de Maria Antònia Munar, peça clau per al futur immediat de les Illes, que prepara un aterratge suau després d'un nou lustre de desenvolupisme que ha portat les Illes a les portes de la insostenibilitat. Les Illes continuen essent un bon negoci per als inversors, però cada pic són més els empresaris que dubten del model de desenvolupament i que, per tant, exigeixen canvis decisius. Miquel Fluxà, president d'Iberostar, va manifestat en plena campanya electoral que a les Balears ja no s'haurien de fer més hotels. El Govern de Jaume Matas ja havia pres mesures en aquest sentit, però l'empresari les considera insuficients. Jaume Matas s'ha vist entre l'espasa i la paret en el si del seu partit, la qual cosa s'ha confirmat a les urnes amb la pèrdua de la majoria.

PARLAMENT BALEAR (1999-2003)

*Coalició Pacte Progressista (Eivissa)

** Coalició Coordinadora d'Organitzacions Progressistes (Formentera)

Unió Mallorquina ha manifestat no tenir pressa per pactar els nous governs. Haurem d'esperar, per tant, dies o setmanes. En qualsevol cas, com deim, les eleccions han marcat un abans i un després. El missatge és clar: la societat mallorquina vol que les coses baratin.

Alcúdia, Pla Estratègic 2020: la voluntat de continuar essent un poble

Segons un estudi realitzat per la Universitat de les Illes Balears, els habitants d'Alcúdia creuen necessari mantenir la seva identitat com a poble en lloc d'aspirar a la capitalitat del nord de Mallorca que li atorguen les Directrius Territorials.

ONA

L'economista Antoni Serra, un dels coautors del Pla Estratègic Alcúdia 2020 realitzat per la Universitat per encàrrec de l'ajuntament alcudienc, diu que contràriament a allò que s'atorga a les Directrius, els habitants d'aquest terme municipal no volen convertir-se en una capital del nord de Mallorca, sinó continuar essent un poble. Un poble que viu fonamentalment del turisme i que està disposat a crear una oferta de qualitat, però que no vol renunciar a la seva identitat. Aquest "pla estratègic", pensat per als pròxims vint anys, respon a les exigències de planificació dissenyades des del Futur Alcúdia, un fòrum de debat local que anualment es reuneix a Alcúdia i del qual els lectors d'ONA han tengut reiterades informacions al llarg dels darrers anys.

Segons els autors de l'informe, Alcúdia és un municipi nominalment ecoturístic, la qual cosa ja expressa una voluntat que, no obstant això, és lluny de ser realitat. Es diu que Alcúdia és una zona turística ben situada com a pol d'atracció d'inversions, però amb un creixement urbanístic i de població excessiu, és a dir, poc sostenible. Aquest creixement pot afectar negativament la seva competitivitat futura com a destinació turística i també la qualitat de vida dels habitants, tant pel que fa a l'entorn com a la cohesió social del poble.

DIAGNOSI DE CARA AL 2020

El Pla Estratègic d'Alcúdia fa una diagnosi del que passaria d'aquí a l'any 2020 si el creixement continua al mateix ritme actual. Les conclusions són prou clares:

- S'arribaria amb relativa rapidesa al sostre de població
- Col·lapse circulatori

- Major degradació del medi ambient i de l'entorn
- Saturació dels serveis municipals
- Pèrdua de pes relatiu de la població autòctona
- Desestructuració social
- Potencial conflicte cultural causat per l'elevada taxa d'immigració
- Declivi, per pèrdua d'atractiu, com a destinació turística de qualitat.

MESURES CORRECTORES

L'equip de la Universitat va realitzar una ampla enquesta entre els diferents estaments de la població alcudienc, tant a nivell individual com a través dels agents socials i econòmics del terme. El resultat va ser un receptari de mesures que podrien frenar el ritme actual, sense per això regular econòmicament o social.

Cinc són els punts:

- Aturar el creixement quantitatiu.
- Major preocupació per qüestions mediambientals.
- Mantenir la qualitat de vida i la competitivitat econòmica.
- Mantenir la identitat cultural.
- Alcúdia ha de continuar essent un poble.

ESTRATÈGIA PER A UN CANVI DE RUMB

Per fer possible aquest canvi de rumb, l'equip redactor del pla se centra en el disseny de nous sistemes de participació i de comunicació entre els diferents agents econòmics i socials que permetin fixar cinc grans línies estratègiques

- 1.- Alcúdia Liderat Institucional: per fomentar la participació ciutadana en les tasques municipals i per donar suport a Alcúdia en el paper de dinamitzador de la Mancomunitat del Nord de Mallorca.
- 2.- Alcúdia Sostenible: conjunt de programes i accions encaminades a incorporar criteris de sostenibilitat al desenvolupament econòmic i turístic d'Alcúdia, amb l'objectiu de ser competitiu a llarg termini.
- 3.- Alcúdia tot l'any: conjunt de programes i d'accions encaminades a aconseguir desestacionalitzar parcialment els fluxos turístics cap al municipi.
- 4.- Alcúdia, destinació d'excel·lència turística: conjunt de programes i d'accions encaminades a aconseguir incrementar la qualitat del turisme d'Alcúdia
- 5.- Alcúdia, poble amb qualitat de vida: discussió i accions destinades a determinar aspectes relatius a la millora de la qualitat de vida dels residents, la dotació d'infraestructures, i a incrementar la cohesió social.

La Xina, nou objectiu dels hotelers mallorquins

ONA

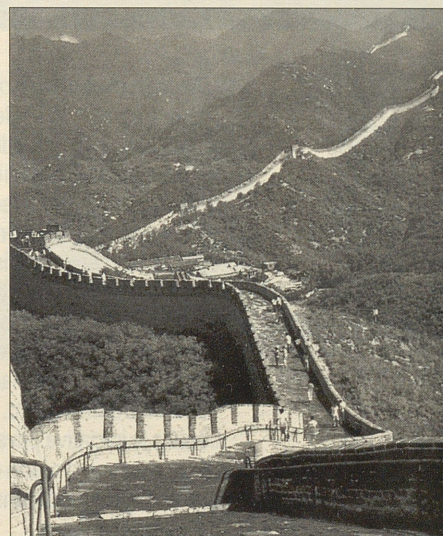
La Cambra de Comerç de Mallorca, Eivissa i Formentera ha realitzat un viatge de promoció a la Xina amb participació conjunta d'industrials i d'hotelers. Ja fa anys que treballa amb l'exportació del calçat al sud-est asiàtic i, concretament, a la Xina, però aquesta és la primera vegada que hi va amb el sector turístic. El viatge va ser un èxit, fins al punt que el gerent de la Federació Hotelera de Mallorca, Antoni Munar, va augurar que almenys tres cadenes mallorquines, entre les quals s'hi compten Sol i Barceló, serien presents al mercat xinès abans de dos anys.

De moment, es tractaria de gestionar hotels d'empreses xineses, és a dir, d'introduir el "coneixement" empresarial mallorquí en un sistema estatallitzat que ha esdevingut massa rígid per afrontar el repte de

l'economia globalitzada. Es parla, en concret, dels grups Yiang i Huating, que controlen 12.000 i 8.000 llits respectivament.

En general no es tracta d'establiments de gran luxe, una oferta que ja fan les grans cadenes internacionals, sinó d'hotels de la gamma mitjana, és a dir, equivalents a tres o quatre estrelles, gamma en la qual les cadenes mallorquines són a l'avantguarda mundial.

Segons el president de la Cambra de Comerç, Miquel Lladó, l'objectiu es va complir: per una part la indústria de la sabata s'ha situat estratègicament en una zona on s'ha calculat que en vint anys hi haurà cent seixanta milions de persones, és a dir, un nombre similar a tota la població europea, amb un poder adquisitiu equivalent al de les economies occidentals.

La murada xinesa.

Nous enderrocaments d'hotels a Palma i Calvià per esponjar zones turístiques

En el decurs de les darreres setmanes s'ha utilitzat goma dos per esbucar dos vells hotels a Peguera i Can Barbarà i s'han iniciat les obres de demolició a un altre de s'Arenal. L'objectiu és una operació d'esponjament que s'anuncia molt intensa en els pròxims mesos i que permetrà incrementar la qualitat d'una oferta que, malgrat tot, continua creixent també en quantitat.

S.V.

Tres hotels esbucats en menys d'una setmana pot semblar una demostració de la voluntat del Govern i dels principals ajuntaments turístics, amb Calvià al capdavant, de millorar l'entorn i, consegüentment, el producte que s'ofereix als milions de turistes que any rere any ens visiten. En efecte, amb aquest ja sumen nou els establiments que han desaparegut en els darrers anys, alguns dels quals s'han enderrocats utilitzant goma dos, és a dir, la voladura controlada, una tècnica sempre impressionant, mitjançant la qual és possible escenificar de cara a l'exterior un pla, el pla d'esponjament, l'objectiu del qual és eliminar una oferta de baixa qualitat que fa nosa a un turisme que, cada cop més, cerca clients de major poder adquisitiu.

La voladura del Rembrandt des de Can Barbarà.

Tant en el cas de l'Hotel Felipe de s'Arenal com en l'annex del Reina Peguera o el Rembrandt de Can Barbarà es donava un mateix requisit: eren edificis inservibles per a la funció per la qual havien estat construïts i, endemés, se situaven a zones massificades. Aquest, sens dubte, és el camí cap a un desenvolupament econòmic autènticament sostenible que recull la filosofia de la Llei general de turisme o, en el cas concret de Calvià, l'Agenda Local 21. L'oferta actual és excessiva, la qual cosa exigeix barrear el pas a qualsevol creixement quantitatiu. Un raonament, aquest, que en els darrers mesos hem escoltat reiteradament fins al punt que ja és un denominador comú de tots els programes polítics. Tothom hi està d'acord. Tothom veu amb simpatia que l'Administració o la iniciativa privada facin passar per ull els vells hotels per tal de cercar una oferta de més qualitat, però hom té la impressió que enmig d'aquest consens hi ballen xifres contradictòries que no casen en absolut.

UNA OFERTA A L'ALÇA

Si més no, les pàgines dels mitjans de comunicació ens ofereixen a diari anuncis de nous hotels o instal·lacions complementàries, ja sigui un camp de golf a Alcanada o un camp de polo a Campos. Són, evidentment, instal·lacions de luxe que, teòricament, milloren la qualitat del producte i que, en el cas del polo, responen a una excepcionalitat inclosa a les Directrius com a premi a una filosofia de suposada sostenibilitat -basada en una molt parcial reactivació de l'agricultura i de ramaderia de la zona- o que són, en definitiva, projectes de gran luxe o innovadors. En qualsevol cas, però, veim com simultàniament a les voladures controlades sorgeix una punta d'iceberg constructiu, la dels grans projectes que en altres circumstàncies podrien ser excel·lentment acollits, que amaga un procés imparable de massificació. L'alta ocupació que registra el sector de la construcció, que fins i tot provoca enfrontaments empresarials per fer-se amb el treball dels nous immigrants (curiosament els treballadors que feien feina a l'enderrocament de l'hotel Felipe el dia en què s'iniciaren oficialment les obres eren africans) demostra que el volum d'obres en marxa és infinitament superior al de les que s'han eliminat mitjançant goma dos.

No importa acudir al calaix de les estadístiques per demostrar l'evidència. L'oferta turística creix desmesuradament. Pot ser no l'oferta hotelera o que, al menys, aquesta ho fa de manera selectiva, però sí la construcció d'habitatges, en apartaments o unifamiliars, que d'una o altra manera incrementaran l'oferta dirigida als turistes. Una prova del que deim és l'anunci fet per la Companyia Transmediterrànea, que fa pocs dies anunciava la incorporació de nous vaixells de càrrega a les línies insulars per fer front a l'increment de l'activitat constructora. Les importacions de ciment duen un ritme de creixement vertiginós. El turisme canvia els seus hàbits i això fa que continuï depredant el territori. Aquests dies, per citar un altre exemple actual, un majorista de viatges declarava la impossibilitat d'anul·lar vols durant els dies de la vaga del transport discrecional, perquè el 40% dels seus avions els ocupaven clients de "seat only", és a dir, que viatgen pel seu compte i sense reserva d'hotel. La desmesura continua. S'ha allargat la temporada -un èxit indiscutible- que, això no obstant, amenaça a estendre les incomoditats dels mesos de juliol i agost a cinc o sis mesos a l'any. L'economia va bé, però presumiblement minva la qualitat de vida dels residents, amb la qual cosa, un pic més, amenaçam de mort la gallina dels ous d'or.

ECONOMIA EN EXPANSIÓ

L'enderrocament de l'Hotel Rembrandt permetrà dotar Can Barbarà d'un excel·lent mirador enjardinat sobre el port i la badia de Palma. Això fa que sigui una obra d'especial interès, no només des d'un punt de vista estrictament turístic, sinó també des d'una perspectiva ciutadana. El temor és que la política d'esponjament i les barreres legals establertes per les Directrius i la Llei general de turisme sigui insuficient per resistir a la pressió econòmica actual. Cal tenir en compte que segons el darrer informe de l'OCDE, els països europeus es recuperen de la recessió provocada en els mercats llatinoamericans i asiàtics. Una recessió de la qual a les Balears sols no ens hem adonat, la qual cosa fa pensar que, si la guerra de Kosovo no va més enfora, pugui enllaçar dos processos d'expansió sense interrupció. Un fet que, contràriament a les aparences, pot tenir conseqüències molt negatives per a les Illes. I això, precisament, és el que ens du a pensar que la política d'esponjament iniciada en algunes zones turístiques s'hauria d'estendre al conjunt de l'economia, per crear espais oberts per on pugui circular l'alè vital d'una societat amenaçada per la massificació i per la despersonalització.

Es evident que no n'hi ha prou a esbucar hotels, encara que l'escena sigui il·lustrativa i serveixi per contrarestar conjunturalment la mala imatge d'unes illes que viuen en plena ebullició constructora sense fer cas a les alarmes d'insostenibilitat que s'han encès en els darrers anys.

- CONJUNTURA -

La Unió Europea liderarà el creixement econòmic mundial l'any 2000, segons l'OCDE

A pesar dels riscos que suposa la conjuntura actual -la guerra de Kosovo i les crisis asiàtica i llatinoamericana- l'OCDE aposta per Europa com a líder del creixement per a l'any 2000. Això suposa que cal esperar una recuperació respecte de les baixades del darrer any i, en conseqüència, pensar que l'afluència turística cap a les Illes Balears no minvarà a mitjan termini.

ONA

El darrer informe de l'OCDE augura que la Unió Europea relleva els Estats Units com a líder econòmic mundial durant el 2000. Segons aquesta previsió, el conjunt de països de la UE registrarà un creixement del PIB del 2'4%, mentre que els Estats Units només ho farà un 2%. En aquest informe semestral, l'Organització per a la Cooperació i el Desenvolupament continua pensant en un empitjorament de les perspectives per a enguany, tot i que ha rectificat les previsions a l'alça respecte al novembre passat.

Encara que enguany els Estats Units creixeran un 3'6% i Europa només un 1'9%, aquesta situació es capgirarà a l'inici del mil·lenni. L'OCDE creu que l'alt nivell de confiança generat per l'euro i el mercat unit entre els europeus pot accelerar el creixement que s'havia deteriorat els dos darrers anys a causa, sobretot, d'Alemanya i d'Itàlia. Per contra l'informe assenyala que els creixents desequilibris econòmics nord-americans provocaran la frenada d'aquest mercat.

Per contra, l'OCDE preveu que el Japó sofrirà un altre any de recessió abans de situar-se en una posició de sortida zero per al 2000. Una previsió que encara és més pessimista respecte dels mercats asiàtics i llatinoamericans, on ja es dona per aturat, i endemés dràsticament, el creixement experimentat l'any 1997. Tant el Brasil com les economies asiàtiques que fins fa poc eren l'enveja del món viuen immerses en una crisi que per ara no té sortida. De fet aquesta, juntament amb els problemes que es podrien derivar d'un allargament o extensió de la guerra de Kosovo, són les causes de la preocupació de l'OCDE.

ESPANYA I LES BALEARS

Respecte d'Espanya, l'OCDE creu que viu una conjuntura favorable que permetrà mantenir un ritme de creixement del 3'2%, inferior al de l'any passat, però superior a la mitjana europea. El debilitament de les exportacions del 1997 es va veure compensat pels bons resultats del turisme.

Tot plegat fa que a les Balears es miri aquesta perspectiva mundial amb prou optimisme. Ja se sap que el turisme pot veure's afectat per esdeveniments polítics o catàstrofes naturals imprevisibles, però de moment tot sembla anar bé. La guerra de Kosovo no ha tenguut els efectes negatius per al turisme que tengué la del Golf i les perspectives per a enguany són superiors, fins i tot, a les dels darrers anys. Això ha fet que tant SA NOSTRA com la

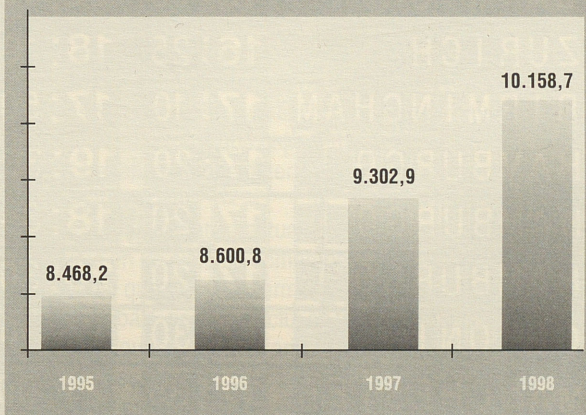
Cambra de Comerç ja hagin revisat a l'alça les previsions de creixement per al 1999 i les situïn per sobre del 5%.

Segons Miquel Alenyà, cap dels serveis d'estudis de SA NOSTRA, els factors que propicien l'increment d'enguany són el turisme, el consum familiar i la demanda d'inversió productiva. D'altra banda, l'economista destaca favorablement que les Illes han registrat un creixement sostingut del 6% durant tot l'any a excepció dels dos mesos punta, és a dir, del juliol i l'agost, en els quals ja s'ha arribat a un punt que no permet grans increments quantitatius.

El turisme continuarà anant bé i, fins i tot, a la llum de l'informe de l'OCDE és possible que les Illes puguin enllaçar dues fases expansives consecutives sense haver experimentat cap declivi, la qual cosa -en tot cas- pot tenir conseqüències negatives en el mitjà o llarg termini, a causa del model de sostenibilitat, però no en el curt, ja que el ritme de la construcció permet garantir prou activitat fins a l'any 2002 com a mínim.

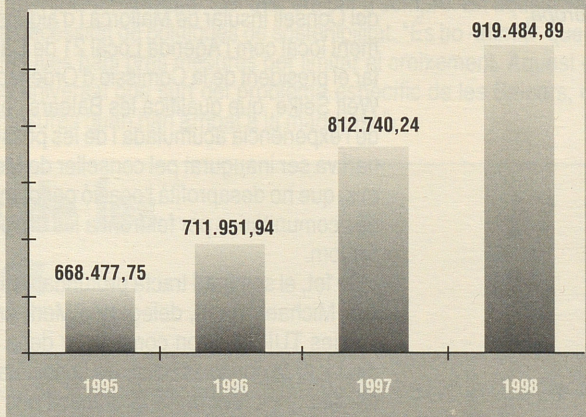
NOMBRE DE TURISTES

Unitat: milers de persones

CONSUM TURÍSTIC

Unitat: milió de pessetes

El turisme, un motor que s'accelera any rere any.

El Consell d'Europa celebra a Mallorca un Seminari sobre turisme i desenvolupament sostenible

Els treballs del Seminari europeu sobre turisme i desenvolupament sostenible, que tingué lloc a l'Escola d'Hoteleria seran el fonament de l'encontre de ministres d'Ordenació del Territori previst per a l'any que ve a Hannover. El turisme és el principal jaciment d'ocupació de tota Europa, però la seva expansió incontrolada implica uns costos mediambientals que s'han d'avaluar.

ONA

Experts en turisme i representants del Consell d'Europa varen preparar a Mallorca la pròxima cimera de ministres europeus d'Ordenació del Territori que se celebrarà a Hannover l'any 2000, és a dir, l'any que ve. A aquest encontre es definiran les polítiques a seguir per fer compatible el desenvolupament turístic amb la protecció de l'entorn. Per això, s'han elegit les Balears que avui són el centre d'atenció del continent per mor del debat que

CREIXEMENTS ESPECTACULARS

Les conclusions del seminari varen ser a càrrec de Fernando Prats, director de l'Agenda Local 21 de Calvià. En elles es va tenir en compte que el turisme s'ha convertit en una de les principals activitats econòmiques del món, amb fortes perspectives de creixement. L'any passat, per exemple, es varen comptabilitzar 625 milions de turistes estrangers que feren una despesa de 445 mil milions de dòlars, unes xifres que s'han de multiplicar per deu si es compten els turismes interiors. I no només això, sinó les possibilitats futures: l'OMT (l'Organització Mundial de Turisme) preveu un creixement del 300% en el nombre de visitants i del 500% d'ingressos del turisme internacional en els pròxims vint anys.

És a dir, que el turisme ben orientant "constitueix avui un recurs clau per als països en vies de reconversió o desenvolupament, i ofereix oportunitats de diversificar ingressos, ocupació, divises i recursos fiscals, amb un ample efecte multiplicador sobre el conjunt de l'economia". Europa no és aliena a aquest fenomen. És el principal receptor de turisme internacional, però presenta diferents problemes que cal analitzar:

UN TURISME MÉS MADUR

-Hi ha una desigual distribució regional del turisme europeu. El 87% dels ingressos es concentra a 12 països, mentre que els 34 restants només reben el 13%.

-El turisme indueix a una sobrepressió humana que està saturant molts d'espais europeus fràgils, sobretot el litoral occidental mediterrani, la regió alpina, alguns espais naturals i determinades ciutats històriques.

-La demanda turística europea madura i evoluciona amb gran rapidesa. Es flexibilitzen els períodes de vacances i s'exigeix més qualitat, més riquesa d'oportunitats i major preservació i autenticitat de l'entorn cultural i ambiental.

Tot plegat fa que s'hagi d'esperar que el turisme continuï creixent, encara que a menor velocitat que a la resta del món. D'altra banda "el turisme europeu serà cada pic més madur i exigent, les vacances seran més flexibles, múltiples i breus, creixerà la demanda individual i segmentada, i es consolidarà el sector madur i d'edat avançada". En aquest context queda clar que les destinacions de sol i platja tradicionals, com és el cas de les Illes Balears, s'hauran de renovar per no entrar en un declivi. Creixerà la demanda de productes relacionats amb l'oci actiu, la cultura i la naturalesa, la qual cosa comportarà voler "productes més personalitzats, més enriquidors i de major qualitat".

DESENVOLUPAMENT SOSTENIBLE

Continuarà augmentat la pressió dels residents, i també dels turistes, "per un desenvolupament turístic més sostenible, la qual cosa durà a les destinacions madures a prendre mesures per contenir el creixement turístic i per recuperar els atractius perduts". Sens dubte el seminari pensava en les Balears que, si segueixen les recomanacions que es faran a Hannover, hauran d'anar més enfora del que han anat fins ara: "hauran de frenar el creixement del transport i, per tant, també dels sistemes de mobilitat turística més contaminants".

En aquest sentit, tres són els eixos principals del seminari: en primer lloc, es planteja que el concepte de sostenibilitat turística és estretament lligat a la necessitat de preservar la capacitat de càrrega ambiental, sociocultural i econòmica dels espais turístics. Igualment, es parla de reformular els models turístics, la qual cosa du a la renovació de molts de criteris polítics, culturals i tècnics vigents i, per tant, dels corresponents instruments de treball. En definitiva: "la interrelació entre turisme, territori, mediambient, qualitat de vida i desenvolupament sostenible constitueixen una exigència irreversible cap al futur per part dels residents i dels visitants".

MUNICH	14:	17:32	72	
GATWICK	16:05	22:00		RETRASADO DELAYED
ZURICH	16:25	18:10		RETRASADO DELAYED
BIRMINGHAM	17:10	17:50		EMBARCANDO BOARDING
HAMBURGO	17:20	19:30		RETRASADO DELAYED
HAMBURGO	17:20	18:35		RETRASADO DELAYED
HAMBURGO	17:20	20:30		RETRASADO DELAYED
COLONIA	17:30	17:10		RETRASADO DELAYED
MANCHESTER	17:35	21:00		RETRASADO DELAYED
DUSSELDORF	18:05	17:15		RETRASADO DELAYED

Mallorca,
destinació a
Europa.

s'ha plantejat entorn de les Directrius Territorials, la moratòria del Consell Insular de Mallorca i d'alguns plans de desenvolupament local com l'Agenda Local 21 de Calvià. Així ho va manifestar el president de la Comissió d'Ordenació del Consell d'Europa, Welf Selke, que qualificà les Balears com un laboratori a causa de l'experiència acumulada i de les possibles solucions. El seminari va ser inaugurat pel conseller de Medi Ambient, Miquel Ramis, que no desaprofita l'ocasió per plantejar la necessitat d'ajudes comunitàries per fer front a les despeses de rehabilitació de l'entorn.

De fet, el seminari tractà profundament la situació de les Balears. Michael Iwand, delegat de Medi Ambient del majorista de viatges TUI, i un bon coneixedor de la realitat mallorquina, va destacar la conscienciació de la societat balear, sorgida en els darrers anys, per dur a la pràctica uns plans de desenvolupament que veritablement siguin sostenibles. Això és el que, precisament, cerca el Consell d'Europa quan diu que el propòsit de la convocatòria de Mallorca era "orientar la recerca de solucions al desafiament que té plantejat el continent europeu, i prendre nota de les necessitats de les generacions actuals, però també de les generacions futures, és a dir, tenir una visió a llarg termini, prou per garantir la qualitat de vida de l'ésser humà".

Un investigador de turisme, doctor honoris causa per la UIB

L'investigador iranià Jafar Jafari, professor de la Universitat de Wisconsin i fundador de la revista *Annals of Tourism Research*, va ser investit doctor honoris causa per la Universitat de les Illes Balears. La seva lliçó inaugural constituí un al·legat a favor de la sostenibilitat, perquè el turisme respecti el medi ambient i també les cultures.

ONA

L'iranià Jafar Jafari va ser investit doctor honoris causa per la Universitat de les Illes Balears en reconeixement a la seva tasca de recerca en el camp del turisme, un treball que ha dut a terme al llarg de la seva vida des de múltiples òptiques. Així ho va exposar el seu padrí d'investidura, el doctor Eugeni Aguiló, qui destacà, entre l'extens currículum de Jafari, el fet d'haver-se doctorat en antropologia per la Universitat de Minnesota, endemés de ser professor de Wisconsin i fundador d'una de les més prestigioses revistes de recerca turística, la *Annals of Tourism Research*.

Durant la seva lliçó inaugural Jafari va recordar que Espanya era la segona potència mundial de turisme, amb un total de 48 milions de visitants, i que per això corresponia a l'Estat espanyol la tasca necessària de reivindicar el caràcter científic del turisme, ja que -digué- si no compleix aquesta feina de recerca no hi ha dubte que altres ho faran per ell. "Un país que depèn en gran mesura del turisme -afirmà- no pot deixar que siguin altres els que facin els deures, ja que qualsevol canvi inesperat en els principals mercats, com l'alemany o el britànic, podria tenir conseqüències imprevisibles per al conjunt del país".

El nou doctor honoris causa es referí concretament a la situació de les Illes Balears en aquests termes:

"Qualsevol desenvolupament turístic, per ésser sostenible, s'ha de centrar en els pobles i en la seva filosofia global de vida. Fins a quin punt la població receptora està preparada per acotar el turisme? Com és la química entre hoste i visitant? Aquesta química canvia per a bé o per a mal? Parlem de les Illes Balears, que acullen cada cop més població alemanya i britànica. Qui estudia i fa un seguiment d'aquesta relació hoste-visitant? Fins a quin punt es registra un nivell d'irritació i com es pot mantenir això sota control? Quina entitat o quin departament s'encarregarà d'estudiar aquesta química, per tal d'introduir mesures que puguin beneficiar l'hoste, el visitant i el conjunt de factors naturals i socioculturals que els forans anomenen Balears, però que els locals anomenen la seva illa? En una anàlisi formal, el turisme ha de beneficiar els habitants locals, tant a les Illes com a la Península".

"Què tenen d'únic les Illes Balears? Atès que el turisme és l'única collita de la qual depèn l'economia de les Illes Balears, és vital que aquesta destinació (i Espanya en general) es plantegi quins són els aspectes que tipifiquen i descriuen les Illes, per tal d'introduir mesures que preservin aquests en-

Jafar Jafari investit.

cants únics. El turisme és un negoci molt competitiu i un fenomen sociocultural únic, com ja hem dit, i només les destinacions que disposin d'un pla de desenvolupament global, sostenible i ben informat podran tenir èxit en el futur. El corpus de coneixements del turisme és el lloc on s'han d'acomodar les explotacions fructíferes sobre aquest efecte".

"Educar el govern i el públic, dinamitzadors del futur. Cap estratègia no pot funcionar si no és que els responsables del turisme estan preparats per assumir la seva posició a la indústria. Cal que hi hagi programes d'educació i de formació a tots els nivells, privats i públics, per tal de crear una indústria turística sostenible que respongui a les necessitats de l'hoste i dels visitants. Com a tal, l'Escola de Turisme de la UIB contribueix àmpliament a la supervivència de les Illes Balears, que depenen del negoci turístic. L'Escola prepara i educa els treballadors que determinaran les formes del turisme, i per tant, el futur d'aquestes illes".

"Pensament futur global, iniciativa actual local. Els punts subratllats fins aquí, un cop arranats en un sistema comprensiu, donaran lloc a l'adopció d'una base operacional que pensi en termes de futur, però que actuï avui; que pensi en termes globals, però que actuï en termes locals, per establir un marc de principis, pràctiques i filosofies adequades que guiïn el desenvolupament turístic de les Illes Balears, de tota Espanya, més enllà. El coneixement turístic està llest i preparat per servir aquest objectiu, és ampli, però encara incipient".

Jafar Jafari va sembrar un arbre al campus de la Universitat, com és tradicional. També va presidir una conferència de premsa en la qual continuà parlant de les Balears. Afirma que el turisme era una activitat que s'havia institucionalitzat socialment i que, per ara, era per a sempre. En aquest sentit parlà de la necessitat de polítiques de sostenibilitat. "És bo -afirmà- que el Govern de les Illes hagi pres mesures per limitar el creixement. Aquest és un problema universal que surt del problema específic de les Balears, on s'han pres mesures quan han arribat a la maduresa".

El Govern central inclou 52 municipis de les Balears en el mapa d'ajudes europees

ONA

Les Illes Balears podran rebre quaranta mil milions de pessetes d'ajudes europees fins a l'any 2006, dins dels programes de l'Agenda 2000. Això serà possible perquè el Govern central ha inclòs 52 municipis en el mapa de suport, un requisit imprescindible que, no obstant això, ara ha de rebre la llum verda definitiva de Brussel·les.

Els municipis inclosos són els mateixos que s'han beneficiat de l'Objectiu-2, és a dir, el Raiguer, més els inclosos al Programa 5B que, després de la darrera ampliació, són els del Pla de Mallorca, més Artà i Campos i

els de la Serra de Tramuntana, excepció feta de Pollença i Calvià, endemés de la totalitat de les illes de Menorca, Eivissa i Formentera.

En el passat, els dos programes aconseguiren ajudes per valor superior als trenta mil milions de pessetes que, sense la inclusió en el mapa, s'haguessin vist interrompudes. En el cas del Raiguer, l'Objectiu-2 ha servit per aturar el declivi industrial de la comarca i ha generat una inversió privada de 24.000 milions de pessetes.

W.W.W.
B I T

Les cooperatives agràries de les Illes es connectaran per Internet

Infocopyme i Canal Agrorrrural són dos programes que utilitzarà UCABAL (la Unió de Cooperatives Agràries de les Balears) per connectar-se amb tots els associats i per donar serveis tant de comercialització com d'assessoria tècnica o jurídica. Endemés, cadascuna de les trenta-dues cooperatives disposarà de la seva pròpia pàgina web.

ONA

La Unió de Cooperatives Agràries de les Illes Balears, UCABAL, ha posat en marxa dos programes informàtics, anomenats Infocopyme i Canal Agrorrrural, per poder connectar tots els associats i per donar-los serveis a través d'Internet tant de comercialització com d'assessoria jurídica. D'aquesta manera hom pot dir que la forà vila illenca té ja una presència viva a la xarxa internacional i que, per tant, se situa estratègicament dins d'un dels principals canals comercials del món.

El primer dels programes té com a finalitat connectar a través d'Itranet, és a dir, un circuit tancat d'Internet, cadascuna de les trenta-dues cooperatives de les Balears amb totes les de la resta de l'Estat espanyol. Així es guanya en fluïdesa i es facilita l'intercanvi d'informació, és a dir, que es guanya competitivitat. Endemés, segons ha informat la directora general d'UCABAL, Francesca Parets, el programa permet "rebre tota classe de documentació d'actualitat, ja sigui sobre les mateixes cooperatives, contractes, lleis, impostos... etcètera".

Quan al segon programa, Canal Agrorrrural, es tracta d'un projecte de televisió per satèl·lit, per al qual UCABAL prepara un seguit de temes relacionats amb l'actualitat agrícola i ramadera de les Illes. Segons la directora general, UCABAL dóna prioritat a les comunicacions, tant internes com externes, perquè això és fonamental a la societat actual. El canal farà que les cooperatives de les Balears se sentin unides a la resta del sector agrari ja no només d'Espanya, sinó de tota Europa i que, per tant, puguin participar en tots aquells assumptes que afectin directament la forà vila illenca.

D'altra banda, endemés d'aquests serveis, totes les cooperatives disposaran de la seva pròpia pàgina web, amb la qual cosa s'espera facilitar la comunicació tant entre elles com amb els mitjans de comunicació que podran trobar a la xarxa tota la informació que necessitin sobre el mercat.

La Unió Europea destinarà 56 milions d'euros a informatitzar l'àrea mediterrània

Es va celebrar a Palma el primer fòrum euromediterrani sobre la societat de la informació, on s'informà sobre la posada en marxa de l'Eumedis, un programa comunitari per estendre la informatització tant al nord com al sud mediterrani. Prop de mil milions de pessetes per a un programa en el qual les Balears han de jugar un paper important.

ONA

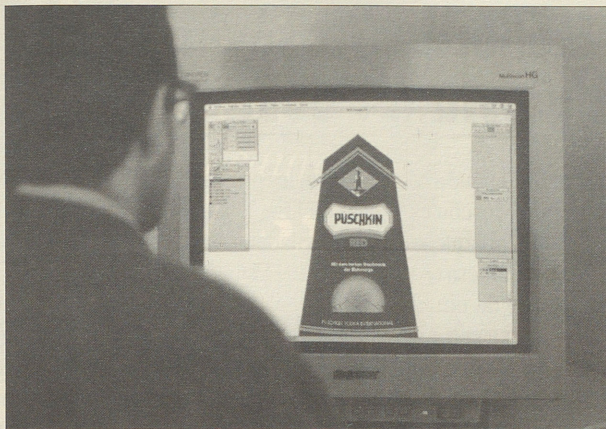
La Unió Europea ha posat en marxa el programa Eumedis, l'objectiu del qual és fomentar el desenvolupament de les tecnologies de la informació en tots els països de la Mediterrània, tant els situats a la zona nord d'Europa com a la vorera sud. Compta amb un pressupost de 56 milions d'euros, és a dir, 9.300 milions de pessetes, dels quals 1.900 han de ser aportats pels països on es realitzin els projectes concrets.

Segons va informar a Palma Jörg Wenzel, responsable de les activitats relacionades amb la societat de la informació de la Comissió Europea, aquest és un programa en el qual les Balears han de jugar un paper important, tant pel grau de desenvolupament quaternari com per la seva posició geoestratègica. Així es va explicar en el decurs del primer fòrum euromediterrani sobre la societat de la informació que se celebrà a Palma i en el qual

participaren vuitanta delegats de vint-i-set països, quinze dels quals són comunitaris i la resta pertany al nord d'Àfrica o Pròxim Orient.

El fòrum s'ha constituït en plataforma per poder fer un seguiment de les propostes i exercir com a *lobby* de pressió, perquè els estats implicats fomentin l'ús de les noves tecnologies i, a la vegada, pitgin l'accelerador del seu desenvolupament regional. En aquest sentit, el director de l'Oficina de Ciència i Tecnologia de la Presidència del Govern, Fernando Aldana, va dir que el fòrum tenia un caràcter assessor i que la seva principal missió era informar sobre com acollir-se a l'esmentat programa i com desenvolupar l'Eumedis.

D'aquesta manera s'espera estrènyer els lligams entre els països de l'àrea mediterrània per tal d'incrementar la qualitat de

vida del conjunt i "equilibrar una àrea tan sensible per a l'estabilitat política, econòmica i social d'Europa". El president del Govern balear, Jaume Matas, que va presidir la inauguració de l'encontre, afirmà que les Balears estan preparades per fer front al repte de la nova societat de la informació i que, precisament, compten amb el desenvolupament de l'anomenat sector quaternari per poder continuar creixent econòmicament sense haver de recórrer a accentuar la massificació turística.

El programa Eumedis té cinc eixos bàsics d'actuació -educació, salut, turisme, indústria i comerç electrònic- i les Balears, sens dubte, tendran molt a dir sobre dos d'ells: el turisme i el comerç, atesa la seva posició actual al mercat.

Hisenda crea a Mallorca el primer centre de lluita contra la ciberdelinqüència

La delegació de l'Agència Tributària a les Illes Balears és l'encarregada d'acollir el primer centre de lluita contra la ciberdelinqüència creat a Espanya. És un grup d'Hisenda que té al seu càrrec explorar Internet per seguir la petjada de trames organitzades de blanqueig de doblers i d'altres activitats delictives com el narcotràfic. El de Palma té com a camp d'actuació la Mediterrània, tot i que a la xarxa, les fronteres són molt més extenses que a la realitat o, simplement, no existeixen.

Segons el secretari d'Estat d'Hisenda -que a Palma visità el servei de Renda Àgil del Govern- les Illes Balears són un lloc que presumiblement pot ser emprat com a plataforma d'aquest tipus de delinqüència. De fet, el centre de lluita contra la ciberdelinqüència ja ha analitzat més de mil pàgines web per tractar de detectar-hi indicis de tràfics il·lícits, la qual cosa ha passat ja en una seixantena de casos.

El secretari d'Estat va explicar que si bé aquesta activitat il·lícita és investigada des de les Balears, això no vol dir que els delictes s'hagin comès a les Balears, però sí que hi pot haver alguna connexió ateses les característiques del model econòmic de les Illes i la seva situació estratègica, amb bones comunicacions amb tota Europa.

Adreces a la XARXA

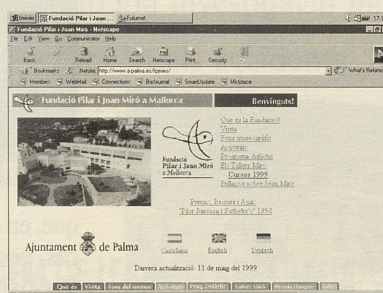
Un nou lliurament de tres adreces amb un nexe d'unió comú. Dues d'elles són decididament culturals, ofereixen informació sobre dues entitats promotores de cultura en el seu respectiu àmbit d'influència, mentre que la tercera s'apunta a ser una nova guia informativa de les Illes, si bé compta amb major informació cultural i, d'una manera especial, en català, la qual cosa sempre és d'agrair.

A poc a poc la informació de les Illes a Internet es completa, encara que no sempre de manera satisfactòria. Tal volta seria necessari ja un directori que aclarís el panorama i oferís a l'usuari una visió clara de tot allò que sobre nosaltres mateixos poden trobar.

LA FORÇA DE JOAN MIRÓ

(www.a-palma.es)

És la pàgina de la Fundació Pilar i Joan Miró, on els ciutadans de Palma poden trobar tot el programa d'activitats, des de les exposicions a les conferències que es fan a aquest centre cultural. Igualment hom hi pot trobar enllaços relatius a l'artista que, com se sap, va viure gran part de la seva vida en aquest mateix indret de Son Abrines.

El seu contingut és adequat i, com deim, serveix per conèixer tot allò que es fa al recinte, encara que -sens dubte- hom desitjaria trobar-hi alguna cosa més de manera directa i no havent d'utilitzar els altres enllaços. Joan Miró és mereix que Palma li dediqui una gran pàgina de la mateixa manera que s'hauria de millorar l'entorn urbà de la Fundació.

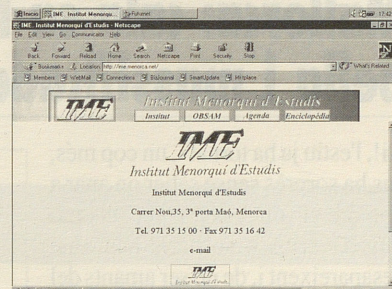
En qualsevol cas, aquest és el territori Miró i el fet d'esser de manera digna a Internet, tot i que insuficientment, ja és una conquesta en els temps que correm.

LA VEU CULTURAL DE MENORCA

(ime.menorca.net)

És la veu cultural de Menorca o, si més no, la de l'Institut Menorquí d'Estudis, impulsor de l'Enciclopèdia de Menorca i de moltes

altres activitats culturals que es recullen en aquesta pàgina web. Una pàgina imprescindible a Internet per saber què és Menorca i qui són els menorquins. Inclou la història i també ofereix informació directa sobre el programa d'actes de la institució.

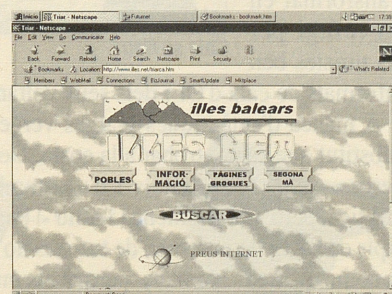
Una prova més de la modernització de les entitats culturals de les Illes que sense prescindir de la tradició, ans tot el contrari, s'han adaptat als nous temps. Qualsevol entitat cultural, sigui museu o associació, necessita una comunicació immediata amb els seus associats i amb el públic en general. La pàgina de l'Institut Menorquí compleix perfectament ambdues funcions.

És molt probable que Menorca sigui l'illa on l'aportació cultural a Internet sigui superior en comparació a Mallorca i Eivissa, sobretot pel que fa a les institucions. Un exemple que dona llum sobre com fer front al futur.

LA INFORMACIÓ TAMBÉ EN CATALÀ

(www.illes.net)

És una pàgina senzilla, on el navegant pot trobar informació puntual sobre els pobles de les Illes i conèixer alguns trets de la seva història local o, especialment, qüestions tan essencials per a la vida quotidiana com saber els dies de mercats o les comunicacions. No és l'únic servei a través d'Internet que es decanta per aquesta especialitat, però, si

més no, té una virtut que ja comença a ser una rars avis: també està redactada en català.

En un maremàgnum de pàgines sobre les Balears, la major part de les quals són simples amagatalls d'ofertes immobiliàries, trobar la pròpia llengua suposa una alenada d'aire fresc, sobretot quan les llengües que predominen són l'anglès i l'alemany.

Propostes per **PASSATEMPS**

Mallorca: cala sa Nau, petita, bella i massificada

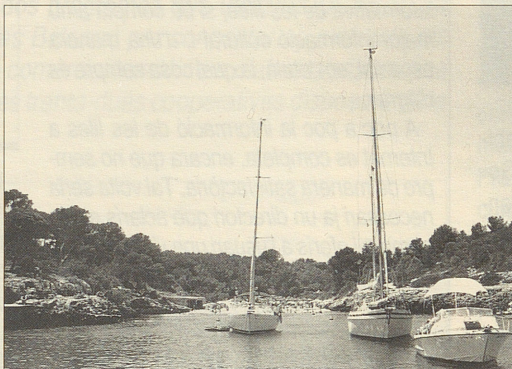
Ai!, l'estiu ja ha tornat i, un cop més, ens ha sorprès sense saber on anar a prendre el sol. A poc a poc, els paratges verjos o solitaris han anat desapareixent i, de no ser amants del truí o la disbauxa, pocs indrets queden per triar. La felanitxera cala sa Nau és un d'aquest paratges. Fins fa molt poc l'únic accés possible era per la mar o per un camí sense asfaltar que surt de la carretera de s'Horta cap a Cala Ferrera. Aquesta és una vergonya de ciment que ha amuradat la costa fins arribar a coincidir amb els límits de cala d'Or.

Els felanitxers no en volen saber res de cala Ferrera i, en canvi, sí que se'n recorden de cala sa Nau o de cala Mitjana, que són les anades típiques en llaüt des de Portocolom. Cala sa Nau era un paradís. Segurament ho continua essent: una cala petita, bella, amb una aigua fresca -fruit d'una vena d'aigua dolça que hi brolla- i transparent... però s'ha anat massificant. No hi ha edificis, llevat d'una o

dues cases de tota la vida, però s'han anat construint xallets al costat de la carretera gràcies a múltiples parcel·lacions rústiques que s'hi han fet i, sobretot, s'ha transformat en un refugi per als turistes ben informats de cala d'Or i dels seus voltants.

A manca d'autèntiques platges verges, cala Sa Nau és el millor substitut que es pot trobar a la costa. De fet, encara es pot dir que és verge, si més no d'hotels i d'apartaments. A l'hivern promet ser idíl·lica, però quan comença l'estiu -i enguany ja va començar a principis de maig- la processó de turistes no acaba mai. A l'arena gairebé ja només es parla alemany, perquè els mallorquins continuam explorant ca nostra cercant nous paratges, com si això fos possible... petits racons que fins ara havíem menyspreat i que ara s'han convertit, fruit del nostre desig, en indrets sobrevalorats.

Què hi farem? O inventam aquests nous paratges o, inevitablement, si volem continuar gaudint de Mallorca haurem de saber compartir l'arena amb els turistes i, així, tornar a cala sa Nau, redescobrir que, al cap i a la fi, continua essent bella i que el xiringueto d'en Pep, tot i que no dóna la qualitat que reclama l'IBATUR, sí que dóna l'encant suficient com per poder passar gust amb una simple hamburguesa i unes no menys vulgars patates fregides.

Cala sa Nau.

Cala sa Nau.

Fora Mallorca: Varsòvia, l'Est que s'acosta a l'Oest

El mes passat ens sorprengué a Moscou quan les primeres bombes de l'OTAN queien sobre Sèrbia. Moscou és la cara de l'Est a la qual costa obrir-se cap a Occident. En canvi, ara que ens hem traslladat a Varsòvia, la cosa és ben diferent. La capital polonesa és l'altra cara de l'Est, aquella que mai no es va resignar a ser satèl·lit de ningú i que, amb els nous temps, s'ha posat en marxa cap a ponent. No és estrany, doncs, que els agents de viatges i els hotelers de les Illes corrin cap a aquest mercat de quaranta milions d'habitants. Polònia té una població molt similar a Espanya i, en conseqüència, ben aviat podria convertir-se en un complement del mercat alemany.

Varsòvia és una capital que no figura a les rutes tradicionals del turisme centroeuropeu que se sol limitar al triangle Budapest-Viena-Praga. I, no obstant això, té un encant especial: la ciutat antiga conserva l'ambient dels segles passats, amb uns atractius carrers farcits ja, malgrat tot, de restaurants i de botigues de turistes. Però, no ens enganem, aquest encant és el fruit de la història, però no de la conservació de les antigues cases i palaus, sinó de la voluntat d'un poble de no renunciar al seu passat. Tots aquests edificis que

apareixen a les fotografies varen ser destruïts per les bombes alemanyes durant la Segona Guerra Mundial i immediatament reconstruïts un cop el polonès començaren a poder refer el seu país.

La reconstrucció va ser exacta. Ningú no podria saber

Mercat Vell (Varsòvia)

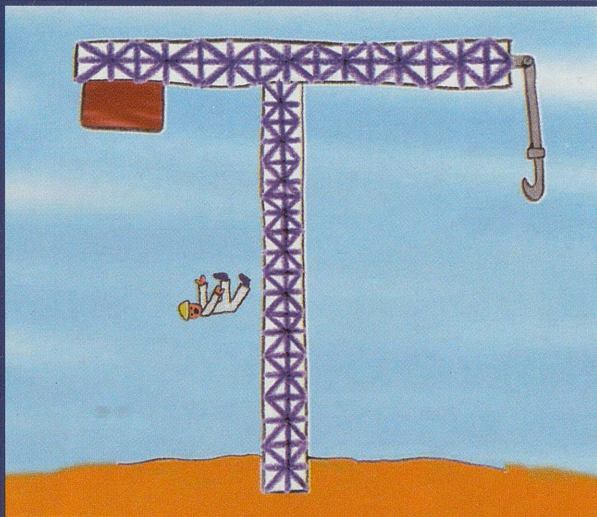
que, en el fons, aquesta és una ciutat gairebé contemporània. En qualsevol cas, per als amants de la història contemporània també es poden trobar a Varsòvia altres mostres arquitectòniques que s'avenen més amb els anys passats des de la guerra fins a la caiguda del mur de Berlín. El ministeri de Cultura, per exemple, és un impressionant gratacel de característiques absolutament estalinistes. De fet, va voler ser un regal del dictador soviètic a la ciutat de Varsòvia.

Però posats a triar, no hi ha dubte que l'entorn que més s'agraeix a aquesta ciutat és la ciutat vella, des de la plaça del Castell a la plaça del Mercat. I si hi ha ganes de passejar, fins i tot es pot arribar a l'anomenada ciutat nova, on sí és possible trobar velles edificacions que les bombes varen respectar, en un ambient més i més tranquil. Els dos barris coneguts com a ciutat vella i ciutat nova són dos oasis de pau en una capital que engega motors cap a Occident, la qual cosa es tradueix en uns carrers comercials cada pic més pròxims a la cinquena avinguda neoyorquina i cada vagada més enfora de la tristesa urbana del món soviètic.

Plaça del Castell.

“
A la feina de
mon pare un
home va caure
per avall...”

El 95% dels accidents es poden evitar.

A la feina, la **prevenció** és la millor eina.

Perquè en cada accident laboral hi perdem tots. La prevenció dels riscos laborals és una preocupació constant per a treballadors, empresaris, agents socials i institucions, però això no basta. Hem de donar una passa endavant per aconseguir una cultura de la prevenció, on la formació, la informació i la investigació millorin les condicions laborals i disminueixin els accidents. Hem d'esser conscients de la rendibilitat social, humana i econòmica que suposa invertir en la prevenció dels riscos laborals.

FACEM DE LES BALEARS UN LLOC SEGUR TAMBÉ PER FER FEINA

Amb el suport del CONSELL BALEAR DE SALUT LABORAL

GOVERN BALEAR

Conselleria de Treball i Formació

innovació acció!!

Es Raiguer avança

**Ajuts
a les empreses**

**Foment
de l'exportació**

**Assessorament
als empresaris**

CDER

Consorti per al
Desenvolupament Econòmic
del Raiguer

Informau-vos al **CDER**,

Carrer dels Selleters, 25

07300 Inca

Tel. 971 88 70 07

Fax 971 88 70 08

Amb el suport de:

GOVERN BALEAR

COMISSIÓ EUROPEA